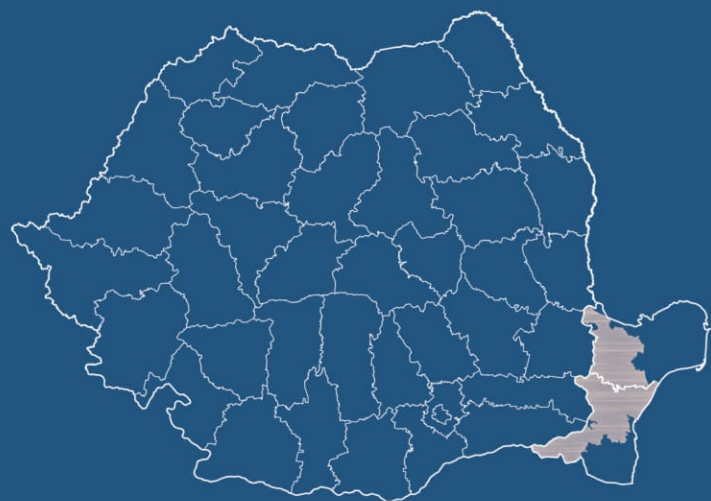

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

GHID DE ARHITECTURĂ

pentru încadrarea în specificul local din mediul rural

ZONA DOBROGEA CENTRALĂ ȘI MUNȚII MĂCIN

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

Ghidul de arhitectură se adresează:

- locuitorilor satelor
- administrației locale și regionale
- investitorilor publici și privați
- consultanților de accesare a fondurilor europene
- proiectanților

În vederea întocmirii proiectelor pentru

- investiții din Programul Național de Dezvoltare Rurală
- investiții private
- investiții publice

și a fundamentării documentațiilor de urbanism.

Colectiv de elaborare:

Coordonator:
arh. Ignis DUVAGI

Consultant științific,
Maria MAGIRU, istoric, director general al
Muzeului de Artă Populară Constanța

Echipă:
arh. Ignis DUVAGI
arh. Narcis GELAL
dr. arh. Sebastian IONESCU
arh. Sorin Mihai VATAMANIUC
Grupul Rural al O.A.R.

Tehnoredactare:
arh. Ignis DUVAGI
arh. Narcis GELAL
dr. arh. Sebastian IONESCU

Ghidul a apărut cu sprijinul Ordinului Arhitecților din România și a fost finanțat din Fondul „Timbrul Arhitecturii”.

- decembrie 2016 -

PREAMBUL

Scopul acestui material este de a furniza un instrument de lucru locuitorilor din mediul rural, autorităților locale, investitorilor, proiectanților și consultanților implicați în procesul de construire sau elaborare a unor regulamente de construire în mediul rural, pentru a se încadra în exigențele și obiectivele strategiei naționale de conservare și promovare a identităților locale, precum și de a da un semnal agenților economici locali în direcția dezvoltării durabile în mod responsabil.

Lucrarea își propune să fie un set de reguli ușor de aplicat, cu exemple clare (inclusiv de tipul „AȘA DA” sau „AȘA NU”), care să faciliteze alegerea modelelor adecvate de către cei ce vor să construiască în mediul rural. În același timp, ghidul intenționează să

ușureze activitatea echipelor de proiectare/consultanță în alegerea configurațiilor, a materialelor și a tehnologiilor necesare construirii aici, fie că vorbim despre proiecte finanțate prin PNDR, despre elaborarea documentațiilor de urbanism sau despre simple intervenții cu finanțare exclusiv privată.

Obiectivul esențial al acestui îndreptar este păstrarea nealterată a spiritului așezărilor în care sunt propuse proiectele și conservarea tradițiilor și a peisajului cultural existent – acestea fiind, de fapt, chiar resurse pentru dezvoltarea durabilă în mediul rural. În acest sens, există deschidere pentru abordări specifice secolului al XXI-lea care țin cont de resursele locale, de energiile regenerabile, precum și de

cunoașterea acumulată local (meșteșugurile și tehnica populară).

Proiectele de succes din mediul rural evidențiază faptul că există o legătură foarte strânsă între calitatea peisajului natural, a celui construit și calitatea vieții. Viitorul oricărei comunități depinde de modul în care își administrează resursele.

Mediul construit (construcțiile de orice fel) poate fi o resursă extrem de valoroasă sau, din contră, doar un consumator de resurse. În acest sens, prezentul material propune soluții care pun în valoare înțelepciunea tradiției constructive locale, a utilizării responsabile a resurselor locale, în același timp oferind soluții noi, ce țin de materiale și tehnici moderne de construcție și de surse de energie regenerabilă.

Această lucrare este rodul unei experiențe acumulate pe teren de către autori, dar și al activității energice desfășurate de către Grupul Rural al Ordinului Arhitecților din România. Ghidul își propune să soluționeze cât mai multe din cazurile de intervenții posibile, fără a avea pretenția de a le acoperi pe toate, motiv pentru care conținutul său trebuie în permanență îmbunătățit și actualizat de către cei preocupați de o proiectare responsabilă în mediul rural. Respectarea rigidă a recomandărilor ar putea să nu fie benefică în toate cazurile, pentru o arhitectură de bună calitate importantă fiind înțelegerea spiritului în care a fost conceput prezentul ghid.

PRINCIPII DE PROIECTARE ȘI CONSTRUIRE

Gospodărire responsabilă a mediului construit

Grija cu care întreținem, reparăm sau construim - fie că este vorba de casele tradiționale, părințești, sau de clădiri noi, reprezintă un proces ce presupune asumarea unei responsabilități față de întreaga comunitate. Orice clădire trebuie percepută în primul rând ca o componentă a ansamblului așezării sătești. Astfel, o clădire trainică, frumoasă, care își îndeplinește bine rostul pentru care a fost construită, ar trebui să fie un motiv de mândrie pentru întreaga comunitate. Acest lucru devine și mai evident, mai relevant, în cazul clădirilor cu funcțiuni publice, comunitare: primăria, școala, „Căminul Cultural”, dispensarul, clădirile de cult, etc..

Principiile care vor sta la baza oricărei intervenții asupra mediului construit din zonele rurale (fie că este vorba de conservare, întreținere, modernizare sau construire) sunt următoarele:

- respectul pentru moștenirea culturală; se va urmări cu precădere integrarea în context prin păstrarea nealterată a identității așezării, a peisajelor construit și natural;
- responsabilitatea față de urmași; îmbunătățirea condițiilor de viață în prezent prin valorificarea resurselor locale în mod judicios, pe termen lung, pentru a fi disponibile și generațiilor

viitoare;

- utilizarea surselor de energie regenerabile;
- valorificarea amplasamentului astfel încât forma/volumetria și înfățișarea clădirii să reflecte climatul local: orientare și însorire, umiditate și vânturi dominante, oscilații de temperatură, etc.;
- utilizarea materialelor și tehnicilor tradiționale care de fapt reflectă soluțiile cele mai bune cristalizate de-a lungul timpului pentru condițiile de mediu locale, ele sunt naturale și ecologice;
- utilizarea materialelor reciclabile și refolosirea apelor uzate și pluviale;
- reabilitarea clădirilor existente;
- evitarea folosirii la reparații sau renovări a materialelor moderne, incompatibile cu sistemele de construcție tradiționale;
- utilizarea mortarelor de var pentru reparații;
- menținerea, recondiționarea tâmplăriei originale;
- o casă sănătoasă, pentru un corp sănătos! O ventilație corespunzătoare este esențială!

Pentru noile programe/ funcțiuni propuse în mediul rural, întotdeauna se vor analiza următoarele aspecte:

- Relevanța: „Cât de necesară este această nouă clădire sau ansamblu pentru comunitate? Cum se va asigura întreținerea și funcționarea noilor clădiri?”
- Incluziunea socială: „Cât de

echitabilă este repartizarea serviciilor, a utilităților, a facilităților de producție în teritoriu?”. Se va urmări favorizarea accesului tuturor membrilor comunității în aceeași măsură la noile funcțiuni.

Dezvoltare comunitară prin calificare profesională și încurajarea economiei locale

În anumite comunități, deși există resurse de materie primă valoroase, acestea sunt neglijate de localnici, iar meșteșugul prelucrării lor s-a pierdut. În această situație este necesară instruirea localnicilor astfel încât să poată avea acces la resurse, în vederea susținerii unor activități de economie socială capabile să aducă un venit constant în comunitate.

Acest principiu este extrem de important atât datorită rezultatului direct de ieftinire a investiției prin folosirea forței de muncă locale, cât și datorită efectului pe termen lung pe care îl asigură: în teritoriu rămân nu numai funcțiunile capabile să deservească locuirea, ci și personalul calificat capabil să le utilizeze.

Acest deziderat se poate atinge doar printr-o politică investițională coerentă, care trebuie să urmeze niste pași necesari, cum sunt:

- cooptarea localnicilor adulți și lipsiți de ocupație ca mână de lucru, pentru început, necalificată;
- aducerea în teritoriu a inginerilor, maiștrilor, tehnicienilor și muncitorilor

capabili să instruiască și să asigure instruirea lucrătorilor necalificați;

- organizarea de cursuri practice de formare și calificare pentru localnici;
- dezvoltarea unor centre de valorificare a materialelor de construcție ecologice rurale cu aplicații în domeniul construcțiilor;
- creșterea gradului de calificare a personalului pe măsura derulării programului și, consecutiv, creșterea remunerației și capacității de a întreține construcțiile noi și existente;
- atingerea scopului final, la terminarea programului: aceste funcțiuni productive vor rămâne în teritoriu, urmând să deservească întreaga așezare în ansamblul ei; în plus, zona va fi locuită de un segment de populație productiv, capabil să presteze munci calificate în cadrul așezării și în vecinătate, capabil să își întrețină fondul construit.

Rolul arhitectului

Arhitectul are rolul de a cataliza oportunitățile cu resursele și nevoile beneficiarilor, indiferent dacă aceștia sunt o familie, o firmă, un ONG sau autorități locale. Reușita demersului său este direct proporțională cu adaptarea proiectului la cele enumerate mai sus. Aceste lucruri nu trebuie rupte din contextul mediului rural românesc de început de secol al XXI-lea, în care confuzia dintre valoare și non-valoare este destul de frecventă. În acest sens, arhitectul are și rolul de a-și informa beneficiarul, pentru a asigura premise realiste inițierii unor proiecte/demersuri ce au ca finalitate sporirea calității vieții, inclusiv prin atributele mediului natural sau fondului construit, la care participă în mod direct. Rolul lui este să aducă echilibrul.

CUPRINS

PREAMBUL	1		
PRINCIPII DE PROIECTARE ȘI CONSTRUIRE	2		
CUPRINS	3		
1. ZONA	4		
1.1. Delimitarea geografică a zonelor după unități administrative-teritoriale	4		
1.2. Precizarea caracteristicilor specifice ale zonei	5		
2. SPECIFICUL LOCAL	6		
2.1. Elemente de tipologie și morfologie a așezării	6		
2.2. Amplasarea pe lot, planimetria casei și sistemul constructiv	7		
2.3. Tipologiile de acoperișuri, pante, materiale de învelitori, culori, goluri de iluminare și ventilație (forme permise) în funcție de caracteristicile de climă, relief și tehnici locale	10		
2.4. Gabaritele/proporțiile conforme specificului local	10		
2.5. Travei de fațadă conform specificului local, fără a ieși din scara clădirilor învecinate, ca percepție umană	10		
2.6. Raportul plin/gol, forma, dimensiunea și proporția golurilor conform specificului local	11		
3. AMPLASAREA CONSTRUCȚIILOR	12		
3.1. Prevederi generale	12		
3.2. Amplasarea în cadrul așezării	12		
3.3. Amplasarea pe teren	13		
3.4. Recomandări	13		
3.5. POT, CUT, regim de înălțime	14		
3.6. Amplasarea construcțiilor și amenajărilor noi în afara vetrei satului – probleme de încadrare în peisaj	15		
3.7. Amplasarea construcțiilor și amenajărilor noi în vatra satului – probleme de încadrare pe lot	17		
4. INTERVENȚIILE PE CLĂDIRILE EXISTENTE	20		
5. ELEMENTELE DE CONSTRUCȚIE	26		
5.1. ACOPERIȘUL	26		
5.1.1. Specificul local	26		
5.1.2. Recomandări	28		
A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar	28		
Forma și volumetria	28		
Șarpanta	29		
Învelitoarea (materiale folosite și compatibilități)	30		
Elementele de iluminare, ventilație, instalațiile	31		
B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum	32		
Forma și volumetria	32		
Șarpanta	32		
Învelitoarea (materiale folosite și compatibilități)	33		
Elementele de iluminare, ventilație, instalațiile	33		
C. Intervenții pe construcțiile existente (gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)	34		
Forma și volumetria	34		
Șarpanta	35		
Învelitoarea (materiale folosite și compatibilități)	35		
5.2. PEREȚII	36		
5.2.1. Specificul local	36		
5.2.2. Recomandări	37		
A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar	38		
B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum	38		
C. Intervenții pe construcții existente (gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)	39		
5.3. FUNDAȚIILE	42		
5.3.1. Specificul local	42		
5.3.2. Recomandări	43		
A. Construcții noi cu gabarit mic (max. 120mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar sau monovolum	43		
B. Intervenții pe construcții existente (gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)	43		
5.4. TĂMLĂRIA ȘI GOLURILE	44		
5.4.1. Specificul local	44		
5.4.2. Recomandări	46		
A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar	46		
Materialele	46		
Conformația ferestrelor	46		
Soluțiile de umbrire	47		
Culorile	47		
B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum	47		
Materialele	47		
Conformația ferestrelor	47		
Soluțiile de umbrire	47		
Culorile	47		
C. Intervenții pe construcțiile existente (de gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)	48		
Materialele	48		
Conformația ferestrelor	48		
Soluțiile de umbrire	48		
Culorile	48		
5.5. ELEMENTELE DE FAȚADĂ	49		
5.5.1. Specificul local: registre orizontale (coamă, cornișă, brâu, soclu) și verticale (prispă, coș de fum etc.)	49		
5.5.2. Recomandări	51		
A. Construcții noi cu gabarit mic (max. 120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120-0250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar	51		
A.1 Marcarea registrelor orizontale	51		
A.2 Marcarea registrelor verticale	51		
A.3 Timpanele și decorațiile de fațadă	51		
A.4 Streșinile și burlanele	51		
A.5 Materialele pentru finisaje	51		
A.6 Culorile	52		
A.7 Tehnologiile	52		
A.8 Ierarhizarea fațadelor	52		
B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum	52		
B.1 Marcarea registrelor orizontale	52		
B.2 Marcarea registrelor verticale	52		
B.3 Timpanele și decorațiile de fațadă	52		
B.4 Streșinile și burlanele	52		
B.5 Materialele pentru finisaje	52		
B.6 Culorile	53		
B.7 Tehnologiile	53		
B.8 Instalațiile și instalațiile tehnologice	53		
C. Intervențiile pe construcțiile existente (de gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)	53		
C.1 Marcarea registrelor orizontale	53		
C.2 Marcarea registrelor verticale	53		
C.3 Timpanele și decorațiile de fațadă	53		
C.4 Streșinile și burlanele	53		
C.5 Materialele pentru finisaje	53		
C.6 Culorile	53		
C.7 Tehnologiile	53		
C.8 Instalațiile și instalațiile tehnologice (după caz)	53		
6. CONSTRUCȚIILE ANEXE	54		
6.1. Specificul local	54		
6.2. Recomandări	54		
7. AMENAJĂRILE EXTERIOARE	55		
7.1. Specificul local	55		
Scările exterioare	55		
Pavimentele și amenajările exterioare	55		
Vegetația	55		
Împrejmuirile	55		
Elementele de mobilier rural exterior: bancă, fântână, cruce, adăpătoare, etc.	55		
7.2. Recomandări	55		
Scările exterioare	55		
Pavimentele exterioare	55		
Vegetația	56		
Împrejmuirile	56		
Porțile	57		
Elementele de mobilier rural exterior: bancă, fântână, cruce, adăpătoare, etc.	57		
Iluminarea exterioară	57		
Reclamele, firmele, inscripțiile, însemnele	57		
Echiparea edilitară	57		
8. PERFORMANȚA ENERGETICĂ	58		
Recomandări	58		
8.1. Sistemele de încălzire (cerințele de securitate la incendiu).	58		
8.2. Eficiența termică (sisteme și materiale de izolare)	59		
9. SPAȚIUL PUBLIC	60		
9.1. Specificul local	60		
Elementele de mobilier rural exterior: bancă, fântână, cruce, adăpătoare, etc.	60		
9.2. Recomandări	60		
Drumuri și alte căi de acces public	60		
Vegetația	62		
Elementele de mobilier rural exterior: bancă, fântână, cruce, adăpătoare, etc.	62		
Iluminarea exterioară	62		
Reclamele, firmele, inscripțiile, însemnele	62		
Echiparea edilitară	62		
Anexa 1: Studiu de amplasare și încadrare în imaginea așezării (imagine generală din punct de belvedere, silueta așezării, desfășurate stradale)	63		
Anexa 2: Glosar de termeni	63		
Anexa 3: Legislație	66		
CREDITE IMAGINI	67		
BIBLIOGRAFIE	67		

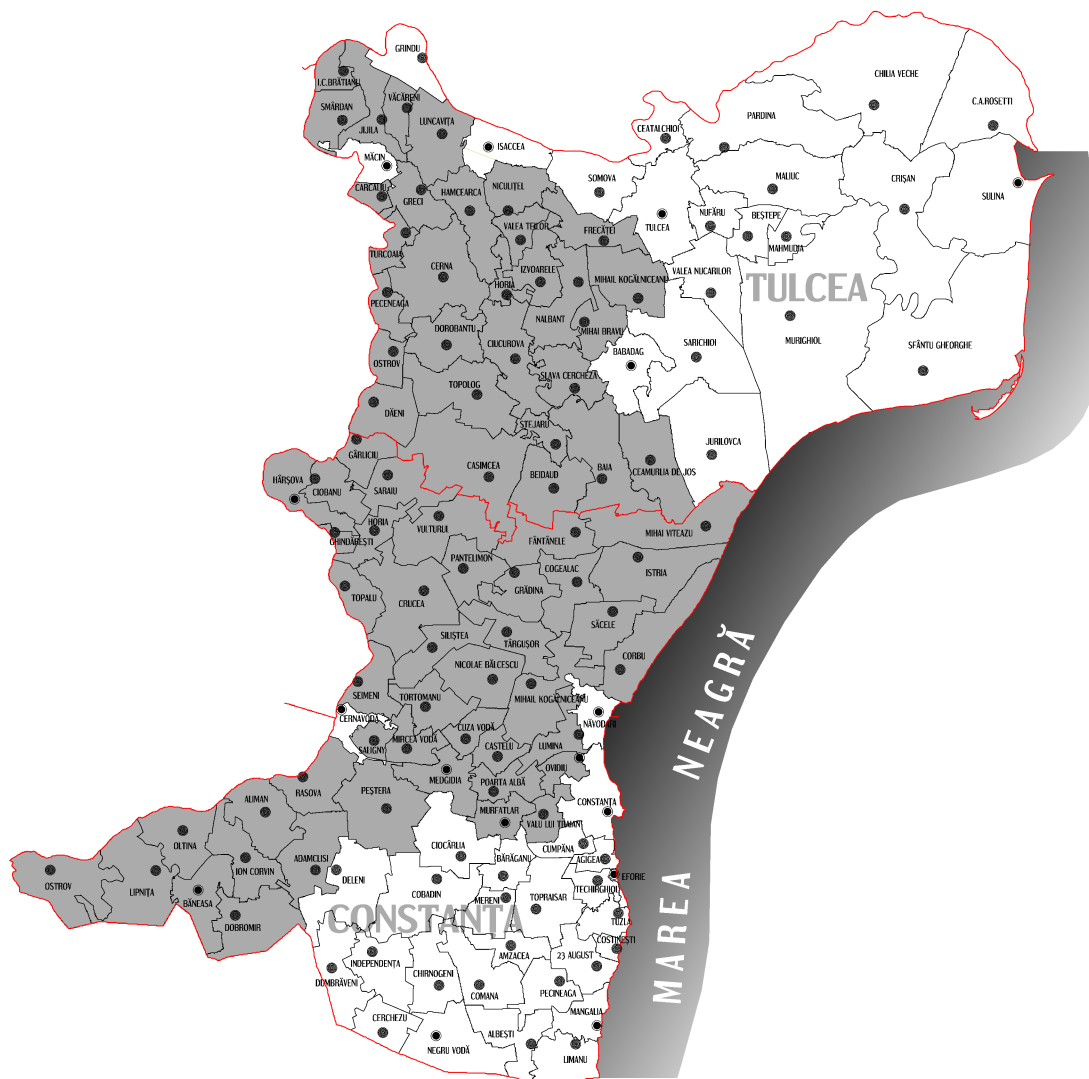
1. ZONA

1.1. Delimitarea geografică a zonelor după unități administrativ-teritoriale

Zona Dobrogei Centrale și a Munților Măcin acoperă jumătate din ținutului românesc dintre Dunăre și Marea Neagră și este exprimarea clară, a conviețuirii exemplare a mai multor

grupări etnice care și-au adus fiecare aportul la definirea spațialității satelor. Acest lucru a dus la prezența în fiecare sat a formelor de limbaj arhitectural specific și altor subzone

aflate în Dobrogea. Zona acoperă parțial județele Constanța și Tulcea și reprezintă 2% din teritoriul geografic al României.

Ghidul se aplică în toate satele de pe teritoriul administrativ al următoarelor localități:

Județul Constanța: Adamclisi, Aliman, Băneasa, Castelu, Ciobanu, Cogealac, Corbu, Crucea, Cuza Vodă, Dobromir, Fântânele, Gârliciu, Ghindărești, Grădina, Hârșova, Horia, Ion Corvin, Istria, Lipnița, Lumina, Medgidia, Mihail Kogălniceanu, Mircea Vodă, Murfatlar, Năvodari, Nicolae Bălcescu, Oltina, Ostrov, Ovidiu, Pantelimon, Peștera, Poarta Albă, Rasova, Saligny, Saraiu, Săcele, Seimeni, Siliștea, Târğușor, Topalu, Tortoman, Valu lui Traian, Vultur.

Județul Tulcea: Baia, Beidaud, I.C. Brătianu, Carcaliu, Casimcea, Ceamurlia de Jos, Cerna, Ciucurova, Dăeni, Dorobanțu, Frecăței, Greci, Hamcearca, Horia, Izvoarele, Jijila, Luncăvița, Mihai Bravu, Mihail Kogălniceanu, Nalbant, Niculițel, Ostrov, Peceneaga, Slava Cercheză, Smârdan, Stejaru, Topolog, Turcoaia, Valea Teilor, Văcăreni.

Ghidul se va studia în contextul general al regiunii Dobrogei. Pentru investițiile din vecinătatea Deltei Dunării sau a Podișului Dobrogei de Sud, se vor avea în vedere și ghidurile destinate acestora, deoarece sunt zone de interferență.

1.2. Precizarea caracteristicilor specifice ale zonei

Peisajul Dobrogei oferă o arhitectură orizontală, în spații vaste și deschise, care se inserează în vegetație. Este o arhitectură sărăcăcioasă, puțin pretențioasă, în care, după al doilea război mondial s-au impus arcadele și colonadele importate din oraș. Casele dobrogene își compun volumele jucând cu un repertoriu îmbogățit de materiale, atât minerale (piatră, pământ divers prelucrat), cât și vegetale (lemn, nuiele, stuf). Etnicul își pune și el amprenta, dar mai ales în materie de finisaje și ornamente, structurile de bază supunându-se în mod relativ uniform unor reguli ecologice comune, impuse de mediu. Dobrogea este astfel unul din cele mai vaste și coerente peisaje păstrate în România.

Caracteristici geografice și climatice

Zona Dobrogea Centrală și Munții Măcin se întinde pe teritoriul județelor Constanța și Tulcea, din sud-estul țării, delimitată la est de Marea Neagră, la nord de Dunăre și de Delta Dunării, la vest de Dunăre, iar la sud de granița cu Bulgaria și cu Podișul Dobrogei de Sud. Zona cuprinde și o parte din Podișul Dobrogei de Sud, delimitarea fiind etnografică. Relieful este omogen, cu aspect de câmpie înaltă, străbătută de câteva văi, printre care cea a Canalului Dunăre - Marea Neagră, coborând în două terase spre Dunăre și cu înălțime mai mare în nord, în Munții Măcinului. Altitudinea este relativ redusă, de 200-300 m în partea de sud și de 350-400 m în partea de

nord, cu un minim de sub 50 m în preajma canalului și un maxim de 467m al Vârfului Țuțuiatu.

Rețeaua hidrografică internă este formată (exceptând fluviul și marea) din câteva cursuri de apă, permanente sau temporare, ape subterane accesibile prin fântâni, și lacuri cu apă dulce (Siutghiol, Tașaul, Babadag, Bugeac, Oltina, etc.), și cu apă sărată (Razim-Sinoe).

Climatul este arid, cu influențe maritime în partea estică și umed continental în partea vestică.

Caracteristici demografice și etnografice

În Dobrogea, tipurile de gospodării provin din diferite zone geografice, pentru că aici au găsit adăpost de-a lungul veacurilor multe grupuri etnice (greci, turci, tătari, bulgari, români, găgăuzi, germani, lipoveni, ruși, italieni, aromâni, țigani) care și-au adus fiecare aportul la constituirea spațialității satelor. Cum diverse etnii au conviețuit în aceeași așezare, ori au ocupat un sat părăsit, acest lucru a dus la prezența în același loc a formelor de limbaj arhitectural specific și altor subzone dobrogene.

Majoritatea populației este de naționalitate română și religie ortodoxă.

La nivel teritorial, caracteristica dominantă este de scădere a populației, în mod continuu, începând cu anul 1990. Structura pe vârste a populației rurale este dezechilibrată, fiind evident procesul accentuat de îmbătrânire.

Ramuri economice și meșteșugărești

Economia rurală locală se bazează pe resursele naturale, reprezentate în principal de agricultură, zootehnie, piscicultură și industrie.

Diversificarea industriilor și revitalizarea meșteșugurilor tradiționale de prelucrare a lutului, lemnului, metalelor, păioaselor, lânii, fibrelor vegetale și a celor artistice pot spori potențialul economic al zonei, și în sprijinul dezvoltării agroturismului.

Ocupații principale:

- *agricultura* este ocupația de bază, 3/4 din suprafață constând în terenuri arabile, orizontale sau slab înclinate, cu sol foarte fertil și cu sisteme de irigație;

- *creșterea animalelor* se bazează pe plante furajere, nutrețuri concentrate și pășuni naturale, cu ierburi de stepă, Dobrogea fiind principala regiune de creștere a ovinelor din țară; la scară mai mică sau mai mare, se cresc, de asemenea, bovine, porcine, cabaline, păsări;

- *viticultura* este specifică acestei zone, fiind cunoscute podgoriile de la Murfatlar, Ostrov și Niculițel, dar se practică și pe terenuri mai mici;

- *apicultura* se practică în întreaga zonă, în strânsă relație cu culturile de floarea soarelui, rapiță, sau, mai nou, de coriandru și lavandă, ori cu pădurile de tei și salcâm;

- *pomicultura* are tradiție în centrul zonei, pomii fructiferi nelipsind nici din gospodăriile populației, ori de pe marginile drumurilor.

Ocupații secundare:

- *silvicultura* se practică în continuare în zona de nord și în sud-vest;

- *vânătoarea* este, în prezent, practică în special de orășeni și de turiști, în mod controlat, fiind favorizată de câmpurile și pădurile întinse și de prezența unei varietăți mari de vânat, mic și mijlociu (prepelită, fazan, iepure, rață, etc.) sau mare (mistreț, căprioară);

- *pescuritul* se practică în continuare la mare, la Dunăre și pe lacuri, în perioadele neprohibitiv.

Resurse și industrie:

- exploatațile agricole, pomicole și piscicole sunt surse pentru industriile: morăritului și panificației, producătoare de ulei, de conserve, de biogaz, textilă;

- sectorul zootehnic este sursă pentru industria laptelui, cea textilă și a confecțiilor;

- rezervele minerale de granit, calcare, diatomită, produse de balastieră și luturi constituie bază pentru industria extractivă și

construcții;

- pădurile sunt surse pentru industria de prelucrare a lemnului și fabricarea mobilei.

Meșteșuguri țărănești:

- care se mai practică: *prelucrarea lemnului, împletitul răchitei și papurei, prelucrarea pietrei, torsul, țesutul, confecționarea portului popular, cojocăritul, pictura de icoane pe lemn și pe sticlă, olăritul, construirea de sobe;*

- care s-au pierdut: *fierăritul, dogăritul, hamurăritul, vărăritul, rotăritul.*

Materiale de construcție

Principalul material de construcție este pământul galben (lutul). amestecat cu paie. Se folosește piatra pentru realizarea soclului sau a soclului înalt. Împreună cu piatra, după 1900, începe să se folosească și cărămida, atât pentru fundație, cât și pentru ziduri și stâlpi. Lemnul este folosit la șarpante și tâmplării. Învelitoarea este din paie, stuf, olană, țigla ceramică, în ultima vreme, utilizându-se frecvent și tabla plană și azocimentul ondulat.

2. SPECIFICUL LOCAL

2.1 Elemente de tipologie și morfologie a așezării

Satele zonei sunt de tip adunat, situate în fundul văilor sau în depresiuni, orientate spre sud, cu trama stradală parțial rectangulară, parțial spontană, urmărind uneori traseele sinuoase ale fâgașelor apelor meteorice care erodează terenul. Vegetația constă în cea mai mare parte din plantațiile de pomi fructiferi și culturile din spatele parcelelor. În rest, peisajul este dominat parțial de pajiști stepice și tufărișuri, parțial de pădurile de foioase (tei) din zonele Babadag-Ciucurova și Luncavița-Hamcearca-Valea Teilor. Parcelele sunt alungite, cu latura scurtă spre stradă. Casele sunt situate mai aproape de stradă, lăsând loc însă în față grădinii de flori. Anexele principale se află în curtea din fața a parcelei, iar în cea din spate se desfășoară activitatea agricolă a gospodăriei.

Inițial satele erau haotice, fără drumuri fixe, fără garduri între gospodării. Casele erau turtite, fără nicio ordine în așezarea lor, uneori îngramădite unele în altele, din motive de apărare. Același era aspectul așezărilor chiar și în părțile mai apărute din lunca Dunării sau din nordul județului Tulcea. Satele coloniștilor români în schimb au străzi largi și drepte, adeseori în plan

geometric, casele mai mari și mai înalte.

În așezările rurale cu formă neregulată a ulițelor se evita construirea caselor cu fața spre nord, în timp ce, în satele de colonizare, unde se percepe intenția de organizare stradală, casele aveau fațada principală îndreptată spre curte, iar latura îngustă spre stradă.

Pentru satele multietnice s-a

menținut până târziu locuirea în cartiere separate.

Germanii, întemeietori (Schitu) sau colonizatori ai unor sate existente (Mihail Kogălniceanu, Atmagea, Costinești, Murfatlar, Tariverde, Făclia, Cobadin, Albești, Palazu Mare, Cogealac, Malcoci), au construit case mari și impunătoare, văruite cu alb, cu linii precise și culori sobre, străzi bine consolidate și foarte late, care formau

cartiere pretențioase pentru acele vremuri. Rolul lor a fost de agent civilizator.

Satele lipovenești sunt ușor de recunoscut după forma terenurilor, înguste la stradă și lungi, casele fiind dispuse cu fațada laterală spre aliniament, lipite de latura (de regulă, nordică sau vestică) lungă perpendiculară pe drum, cu timpan ornat de lemn și prispă orientată spre

curte (de regulă, spre sud sau est). Se păstrează aceste caracteristici în Carcaliu, Slava Cercheză, Slava Rusă, Ghindărești,

Spațiile verzi dețin o pondere semnificativă în cadrul parcelelor și au un rol important în conturarea peisajului cultural. Se remarcă grădina de la stradă, cu rol decorativ și care se prelungeste până în zona prispei, și cea din spate, destinată agriculturii.

Dezvoltare liniară – Comuna Corbu, jud. Constanța

Tramă stradală neregulată, izvorâtă dintr-o dezvoltare inițială haotică – sat Rachelu, comuna Luncăvița, jud. Tulcea

Tramă stradală rectangulară – sat Pantelimonul de Jos, comuna Pantelimon, jud. Constanța

Tramă stradală mixtă liniară și radial concentrică – Comuna Izvoarele, jud. Tulcea

2.2 Amplasarea pe lot, planimetria casei și sistemul constructiv

Organizarea gospodăriei este în general împrăștiată, iar modalitatea de așezare a construcțiilor componente este atât de diversificată, încât nu se poate stabili o regulă valabilă cu caracter general. Totuși se poate afirma că structura gospodăriei oglindește în mod veridic specificul ocupațional al locuitorilor.

Pe teren, casa este situată în partea dinspre stradă a parcelei, cu fața spre est sau sud, cu latura scurtă spre stradă, mai aproape și de aceasta și de una din laturile lungi ale curții, în cazul terenurilor cu lățime mai mică din centrul localităților, sau cu latura lungă paralelă cu strada, la distanță nu foarte mare și cu fața la drum, în zonele de periferie ale satelor sau în funcție de relief, unde terenurile au deschideri mai largi. Întotdeauna se ține cont de direcția vântului dominant și de punctele cardinale.

Curțile sunt împărțite în două. Casa, dispunând de polată pe latura din spate și grădină de flori în față, se află în primul compartiment al curții, separat cu un garduș și o poartă interioară. În cel de-al doilea compartiment al curții, cu poarta cea mare de acces, apar grupate mai multe anexe: grajdul, porumbarul și cuptorul de pâine.

În relație directă cu resursele naturale și relieful, locuințele au, în general, un singur nivel, cu acoperiș scund, cu pante mici, convenabile învelitorilor din olană, sau cu pante mai înclinate, la cele din stuf, fără a da impresia de masivitate. În zonele

deluroase apare parterul mai înălțat peste un demisol cu funcțiune auxiliară, sau chiar un etaj identic cu parterul.

Principalele tipuri planimetrice de case care se întâlnesc aici sunt:

- casa bicelulară cu cameră (odaie) și sală (uneori retrasă), cu prispă;
- casa tricululară, cu sală pe centru și două camere dispuse simetric, cu prispă.

- casa tricululară, cu cerdac cu stâlpi și parapeti zidiți și goluri rotunjite la partea superioară, la care pot apărea prelungiri laterale, generând un tip de casa cu camere înșiruite și acoperiș în patru ape, sau în formă de „L”;

- casa tricululară sau multicululară, lipovenească, cu prispă cu stâlpi din lemn și acoperiș în două ape;
- casa cu plan pătrat de tip italianesc, cu patru camere și hol

central în care accesul se face printr-un cerdac închis sau deschis cu goluri rotunjite în partea superioară.

Locuințe cu patru sau mai multe încăperi s-au construit în număr mic și aparțin doar categoriei înstărite a populației. Mai rar se întâlnește și tipul de dispunere în formă de „L” a încăperilor, în special la casele cu mai mult de trei celule.

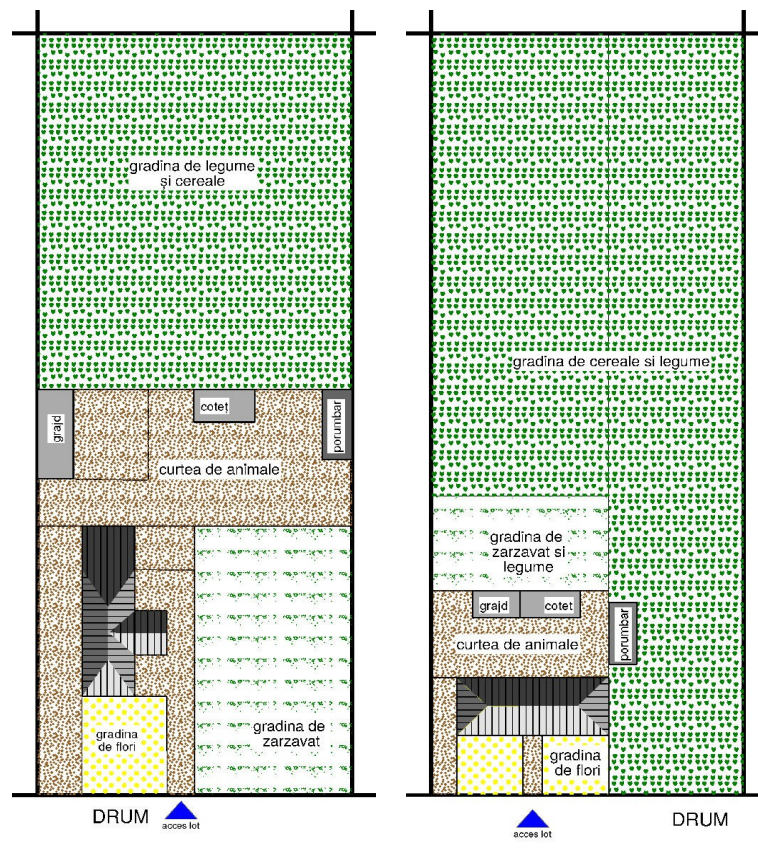
Unde sunt prezente beciurile spațioase (4x4m), acestea sunt dotate cu paviment și tavan din scânduri și ferestre bipartite înalte. Volumetria este marcată de foisorului în ax, la

care accede o scară înaltă.

Tehnica de construcție a pereților utilizată preponderent este cea lutului, indiferent că este sub formă de ceamur ori de chirpici, cu temelii din piatră de carieră, de mal sau de râu. Zidăria de cărămidă apare după primul război mondial. În zonele cu dealuri și păduri din județul Tulcea în care s-au așezat turcii, s-au construit locuințe și în sistemul paiantei.

Șarpanta de lemn a acoperișului se sprijină pe pereți și, dacă există, pe stâlpii de lemn ai prispei.

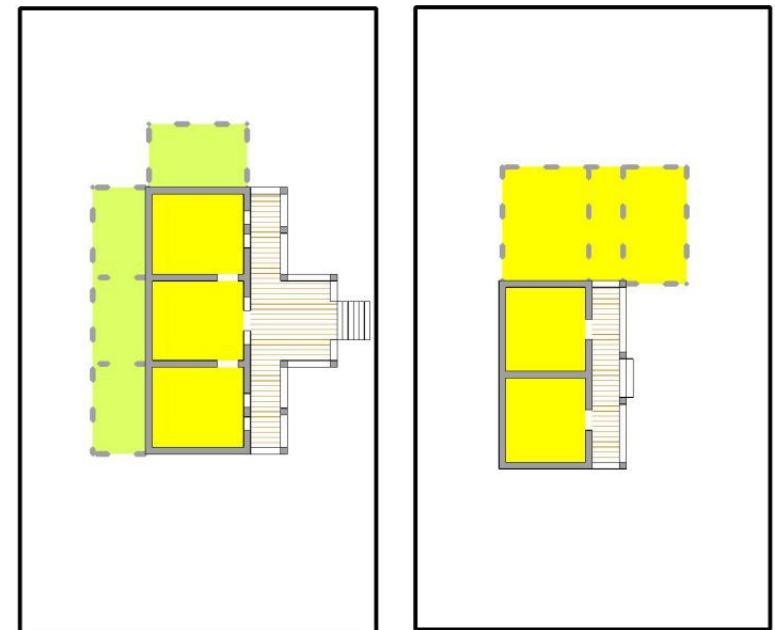
Tipologii planimetrice ale gospodăriei

Exemplu de organizare a gospodăriei, în care locuința este așezată cu latura scurtă spre drum și cu fața spre grădină, cu terenul pentru legume și cereale în spate

Exemplu de organizare a gospodăriei, în care locuința este așezată cu fața la drum

Tipologii planimetrice ale locuinței

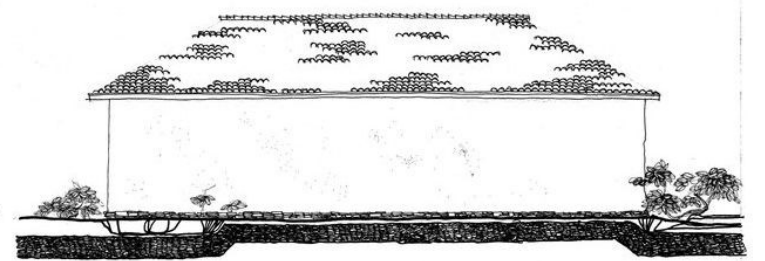
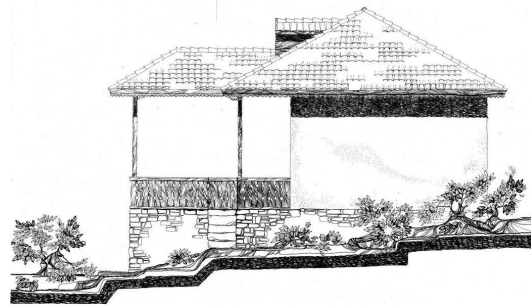
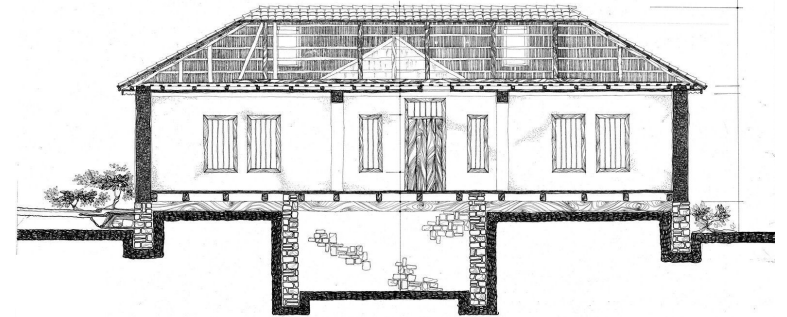
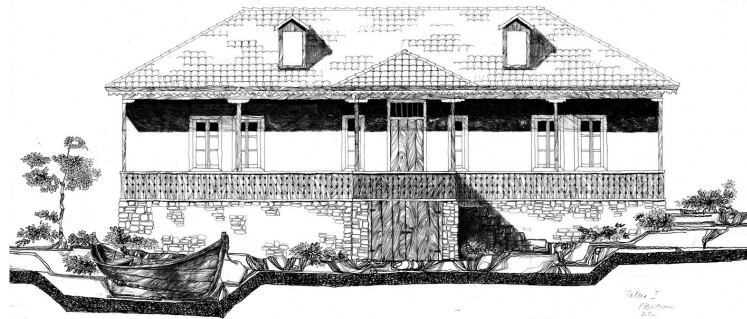
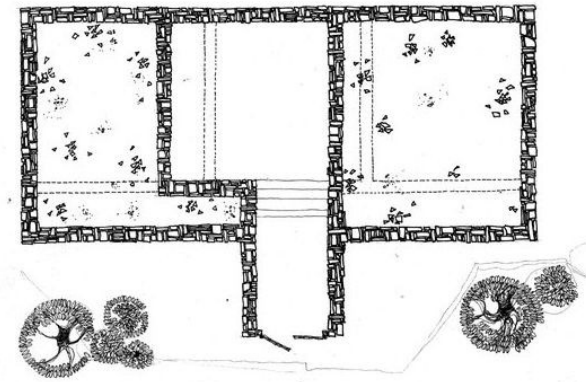
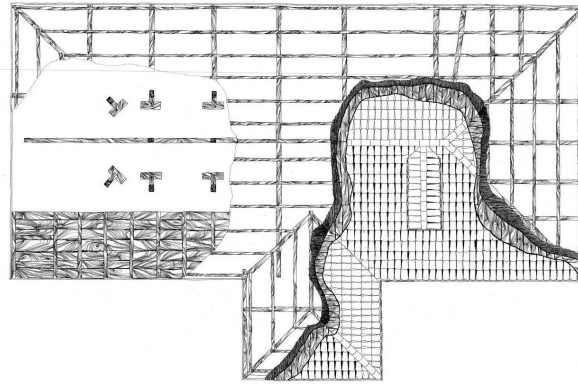
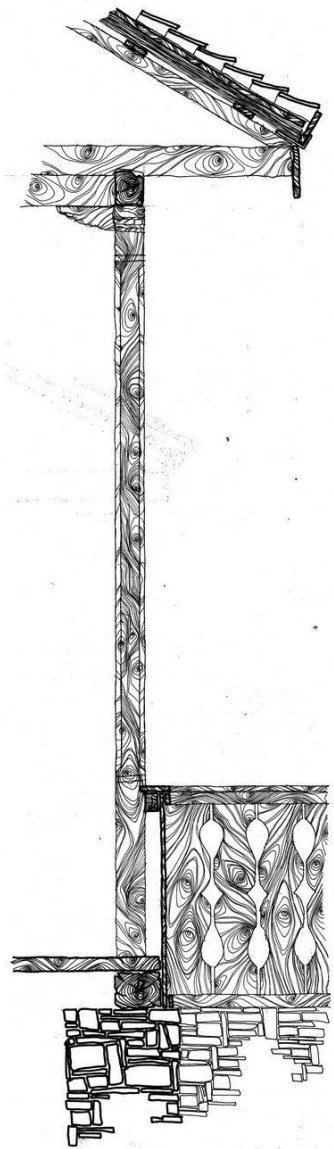

LEGENDA

- spatiu interior - locuire
- spatiu interior - anexe
- spatiu deschis exterior tip prispa, veranda, cerdac
- extindere
- nucleu originar

Casă tricululară cu prispă și foisor (balcon), cu anexe atașate lateral sau în dorsal

Casă bicelulară cu prispă, cu anexe laterale în formă de „L”

Relevu al unei case dobrogene din 1920 de la Dunăre, trichelulară, cu prispă și balcon în ax, cu fundații și beci de piatră, pereți din ceamur. stâlpi ai prispei, planșee, parapet și șarpantă de lemn, învelitoare din țiglă ceramică. Casa este situată pe teren denivelat, motiv pentru care dispune de beci.

Tipologii planimetrice – casă tricolulară din Floriile, com. Aliman, jud. Constanța, cu prispă îngustă pe centru și sală (tindă) retrasă. Camerele sunt egale. Intrarea pe prispă e marcată de doi stâlpi zidiți. Tipologia este mai întâlnită în Podișul Dobrogei de Sud.

Tipologii planimetrice – casă bicelulară din Floriile, com. Aliman, jud. Constanța, cu prispă îngustă pe toată lungimea și anexă laterală pe toată lățimea casei. Prispă are stâlpii și parapetul din lemn.

Tipologii planimetrice – casă tricolulară din Istria, jud. Constanța, cu prispă îngustă pe două treimi din fațadă și sală (tindă) retrasă. Camerele sunt egale. Intrarea în casă se face în mod atipic pe dreapta, în una din camerele laterale. Stâlpii sunt din lemn. Nu există parapet, înălțimea permițând acest lucru.

Tipologii planimetrice – casă tricolulară din Floriile, com. Aliman, jud. Constanța, fără prispă, în formă de „L”, cu anexă pe latura opusă intrării.

2.3 Tipologiile de acoperișuri, pante, materiale de învelitori, culori, goluri de iluminare și ventilare (forme permise) în funcție de caracteristicile de climă, relief și tehnici locale

Acoperirea se face cu șarpantă de lemn de esențe locale, fiind la fel de răspândite pe tot teritoriul dobrogean atât acoperișurile în patru ape, cât și cele în două ape. Ultimele prezintă frontoane zidite din chirpici sau realizate din scânduri.

Pantele învelitorilor diferă în funcție de materialul folosit, fiind mai puțin înclinate pentru olană și țiglă și mai înclinate pentru stuf, papură sau tablă.

Streșinile sunt mici. Uneori, sub învelitoare se așează un strat de stuf sau paie, termoizolator.

Învelitorile folosite sunt de mai multe tipuri: din olană 16/25cm sau 20-38cm fixată pe astereală din scândură acoperită cu pământ, din stuf sau papură, din straturi de stuf și paie mărunțite având ca liant pământ cu apă; din țiglă trasă sau, rareori, solzi în formă de romb, cu pante puțin înclinate; din pământ aplicat pe strat de stuf și impermeabilizat prin luturi succesive.

Tavanul se făcea în mod tradițional din împletituri de stuf lutuite și văruite, fie cu grinzi vizibile (cordițe), fie placate cu scânduri (podea, podină) vopsite brun. Tavanul din scânduri era propriu locuințelor tricolulare.

Culorile acoperișurilor vechi sunt naturale: nuanțe natur de galben-

Învelitori din paie, țiglă trasă, olană, țiglă solzi, stuf cu olane.

cărămiziu, creând o anumită unitate și încadrare în peisajul agrar din jur. Pentru învelitorile din materiale noi, culorile nu sunt definite, adesea sunt saturate și discrepante în ansamblul așezării.

În general, acoperișul tradițional nefiind folosit ca spațiu locuibil, nu beneficiază de lucrări de dimensiuni mari sau alte goluri funcționale, cu excepția celor pentru trecerea coșului de fum ori pentru ventilație. Construcțiile noi au în planul acoperișului timpane, lucarne cu forme diverse, nespecifice, neproporționate, adesea prost orientate cardinal, cu numeroase vicii constructive în zonele de tangență cu panta acoperișului.

Lucarne, mici, cu rol mai mult de ventilație decât de iluminat.

Un acoperiș cu culoare prea intensă face notă discordantă cu restul caselor, modificând armonia peisajului.

2.4 Gabaritele/ proporțiile conforme specificului local

Din punct de vedere volumetric, casa tradițională se încadrează în tipul cu un singur nucleu compozițional, în care armonia și echilibrul sunt date de proporțiile dintre înălțimile peretelui și acoperișului și de întrepătrunderea dintre spațiile închise ale locuirii și spațiile semideschise care fac legătura cu lumea înconjurătoare.

Casa dobrogeană are înălțimea pereților mai mare decât înălțimea acoperișului. Această proporție este valabilă și pentru anexele gospodărești. Soclul are înălțime mica, de una până la trei trepte, pe terenurile plane, dar poate să aibă și înălțime mai mare acolo unde terenul este înclinat.

2.5 Travei de fațadă conform specificului local, fără a ieși din scara clădirilor învecinate, ca percepție umană

Elementele reglatoare care creează liniile principale ale fațadelor sunt determinate de linia de coamă, linia de streășină, prispa, soclul (demisolul).

Se remarcă, în foarte multe cazuri, marcarea accesului cu un balcon (cerdac, foișor) care poate fi un volum adăugat celui principal, cu acoperiș în două sau trei ape, sau înglobat în aceasta. Acesta este de influență urbană și poate consta într-o arcadă principală de acces, flancată de două mai mici, cu parapet și scară laterală.

Stâlpii prispei sunt de regulă echidistanți și realizați din lemn.

Unele locuințe, de asemenea mai noi, au parapetul, ori chiar și stâlpii prispei, inițial de lemn, înlocuite cu zidărie. Culoarea lemnului este naturală sau de vopsea verde, brun și, mai rar, albastru.

Zidăria de piatră era lutuită, sau acoperită cu tencuiei pe bază de var, iar fațada văruiată. Pereții exteriori apar văruiți în alb sau albastru deschis și au în partea inferioară un brâu albastru.

Soclul, denumit și „brâu” sau „brâne”, este simplu, de piatră, iar la construcțiile mai vechi sau la anexe poate lipsi. Piatra rămâne aparentă, poate fi văruiată, sau poate fi tencuită cu „pământ gri”.

Detalii decorative sunt rar întâlnite: ancadrame la ferestre, capiteluri, pazii de lemn. Timpanele acoperișurilor realizate din scânduri de lemn sunt sculptate decorativ mai abundent la casele lipovenești.

2.6 Raportul plin/gol, forma, dimensiunea și proporția golurilor și a ferestrelor conform specificului local

Compoziția fațadei mizează pe dispunerea simetrică în ax a ferestrelor, bipartite sau tripartite, câte una sau două pentru fiecare încăpere. Asociate ușii de acces, apar uneori ferestre mai înguste și înalte. Când prezintă galerie cu scânduri traforate sau geluite pe unul din pereții laterali, apare și o fereastră bipartită suplimentară, la încăperea din dreptul

acesteia.

Tămplăria este cu alcătuire dublă, bipartită sau tripartită (mai recent), vopsită în aceeași culoare ca stâlpii. Golurile pot prezenta ancadrame, realizate din tencuială sau din lemn.

Se poate constata o dispunere simetrică a ferestrelor față de acces precum și o amplasare centrată pe axul fațadelor cu timpan sau pe pereți.

În mod tradițional s-a folosit exclusiv lemnul (esențele locale, respectiv

salcâm, plop, salcie) pentru construcțiile cu destinație de locuință dar și pentru cele utilitare. În cazul construcțiilor din piatră, se prevedeau pervazuri din același material, de grosimi considerabile (> de 10 cm).

Casă cu înălțime mică, tricoloră, cu prispă pe treimea mediană, cu stâlpi și parapet înlocuite cu zidărie, cu arcade și ancadrame – Pantelimon, jud. Constanța

Casă cu etaj, prispe, stâlpi de lemn și anexă laterală – Floriile, com. Aliman, jud. Constanța

Casă cu demisol, prispă, foișor cu fronton de lemn, stâlpi și parapet înlocuite cu zidărie – Vlahi, Comuna Aliman, jud. Constanța

Ușă asociată cu două ferestre înguste și fereastră tripartită, în axul încăperii – Floriile, Comuna Aliman, jud. Constanța

3. AMPLASAREA CONSTRUCȚIILOR

3.1 Prevederi generale

Amplasarea construcțiilor trebuie să respecte coerența de ansamblu în care se integrează și se va face conform specificului localității, în funcție de accesibilitate, panta terenului, orientare, însoțire, curenți de aer, prezența unei ape, alinieri, fronturi, retrageri de la stradă/uliță, număr de clădiri amplasate pe lot și distanțele dintre acestea (ierarhizare).

Nu se recomandă derogări de la regulamentele locale de urbanism prin documentații de urbanism PUD/PUZ. În situația în care se vor întocmi astfel de documentații, acestea vor cuprinde **OBLIGATORIU** studiile de **amplasament** și de **încadrare în volumetria de ansamblu**, conform cu Anexa 1. Se va justifica amplasarea pe teren cu un plan de încadrare în zonă (Anexa 1), care să evidențieze așezarea tradițională a construcțiilor pe loturi în zonă.

Se vor identifica ZONE DE RISC (de exemplu, harta de inundabilitate, alunecările de teren etc.)

Se iau în considerare următoarele tipuri de construcții:

- **construcții noi cu gabarit mic** – suprafața acestora este mai mică de 120 mp – adecvate pentru funcțiuni precum: locuințe individuale, cabinete medicale, puncte farmaceutice, ateliere meșteșugărești ori de producție de mici dimensiuni, centre

comunitare cu rol social, sau funcțiuni complexe care se pot implanta în țesutul rural și care se pot diviza în sistem pavilionar, precum: servicii, birouri, administrație, IT, etc.;

- **construcții noi cu gabarit mediu** – suprafața acestora este cuprinsă 120 și 250 mp – adecvate pentru funcțiuni de tipul: locuințe individuale, educațional (creșe, grădinițe, after-school), ateliere mecanice, hale de producție, ateliere meșteșugărești și de producție de dimensiuni medii, agropensiuni;

- **construcții noi cu gabarit mare, monobloc** – suprafața acestora depășește 250 mp – adecvate pentru funcțiuni de tipul: educațional (școli, săli de sport), producție nonagricolă, activități meșteșugărești, depozitare,

AȘA DA: Fermă mai veche, de dimensiuni mari, amplasată în trup izolat, refăcută în aceeași volumetrie, cu aceleași materiale și culori conform specificului local.

ferme zootehnice, industrie agro-alimentară, etc..

- **intervenții asupra construcțiilor existente** – pentru acestea (reconversie și/sau extindere), conversia funcțională și volumetrică se va realiza cu păstrarea specificului local și integrarea construcției și a extinderilor în ansamblul organizării gospodăriei.

Pentru toate funcțiunile aflate în studiu, se recomandă **refolosirea și reconversia fondului construit existent valoros**, a caselor, grajdurilor, celorlalte anexe gospodărești sau altor construcții sătești (mori, abatoare, ateliere, silozuri, etc.), abandonate sau nu, care păstrează de cele mai multe ori caracteristici sintetice ale arhitecturii tradiționale.

Deasemenea, se recomandă folosirea tehnicilor, a materialelor tradiționale originale și a meșterilor care încă mai există în zonă.

3.2 Amplasarea în cadrul așezării

Există două soluții de amplasare a construcțiilor noi:

a) în afara vetrei satului – pentru

funcțiuni precum: centre de producție și de procesare de dimensiuni mari, mori de apă, grajduri, săli de sport mari, etc..

b) în vatra satului: toate celelalte funcțiuni, conform regulamentului de urbanism.

AȘA NU: În Podișul Dobrogei de Nord, pâlc de case noi, amplasate în afara satului.

AȘA NU: Este interzisă amplasarea în vatra satului, lângă fondul construit tradițional, a construcțiilor cu gabarit mare monobloc, având volumetrie, materiale și culori ce nu amintesc de specificul local.

A. Construcțiile noi cu gabarit mic și construcțiile noi cu gabarit mediu care se încadrează în țesutul local vor fi amplasate în vatra satului sau la marginea acestuia, ținând cont de poziția clădirilor din vecinătate, pentru a asigura însoțirea, igiena și coerența arealului din care vor face parte.

B. Construcții noi cu gabarit mare monobloc, care depășesc scara locului, vor fi obligatoriu amplasate în afara satului, la marginea localității, într-o zonă rezervată prin PUG sau neocupată de țesutul specific local, fără să agrezeze peisajul și perspectivele importante către sat. În general, se recomandă ca acestea să fie amplasate într-o zonă în afara conurilor de vizibilitate importante, chiar la o depărtare mai mare de sat.

3.3 Amplasarea pe teren

Modul de amplasare a construcțiilor pe lot va avea la bază reglementările PUG, codul civil, normativele și legislația în vigoare la data întocmirii proiectului privitoare la distanța minimă dintre construcții, însoțire, siguranță și stabilitate, siguranță la incendiu și celelalte cerințe de calitate. În cazul zonelor construite unitar, propunerile se vor alinia cu existentul.

A. Construcții noi cu gabarit mic și construcții noi cu gabarit mediu

Amplasarea construcțiilor pe lot se va face cu păstrarea organizării și ierarhizării specifice pe parcelă a construcțiilor, asigurându-se coerența ansamblului și integrarea volumelor în imaginea generală percepută la nivelul străzii. Pentru menținerea sau refacerea identității spațiului tipic rural, este importantă preluarea și evidențierea relației și a dialogului

dintre zonele unei gospodării, accesurile, traseele, articulațiile, gabaritele, orientarea construcțiilor unele față de celelalte și față de drum, ca și limbajul arhitectural echilibrat, volumetria discretă. Pentru intervențiile pe construcții existente

(reconversie și/sau extindere), modificarea funcțională și volumetrică se va realiza cu păstrarea specificului local și integrarea construcției și a extinderilor în ansamblul organizării gospodăriei.

Intervențiile pe construcțiile existente

AȘA NU: În Podișul Dobrogei Centrale, pe un teren pe care este menținută și locuința veche, tradițională, apare o construcție nouă, care o domină volumetric și transformă spațiul exterior gospodăresc specific.

AȘA DA: În Podișul Dobrogei Centrale, în localitatea Mihail Kogălniceanu, jud. Constanța, case ce mențin alinierea față de stradă, specifică cartierului.

AȘA NU: În Lunca Dunării, front stradal nerespectat, volumetrie, planimetrie neconformă, materiale nepotrivite, culori neinspirate, instalații poziționate la vedere din spațiul public...

și construcțiile noi nu trebuie să se evidențieze ca elemente dominante vizibile din drum sau din diverse puncte de perspectivă și belvedere cunoscute la nivel local. Se va justifica amplasarea pe teren cu un plan de încadrare în zonă (Anexa 1), care să evidențieze așezarea tradițională a construcțiilor pe loturi în zonă.

B. Construcții noi cu gabarit mare de tip monovolum

Construcțiile noi nu trebuie să se evidențieze ca elemente dominante vizibile din drum sau din diverse puncte de perspectivă și belvedere cunoscute la nivel local, cu excepția clădirilor cu caracter reprezentativ pentru localitate. Se va justifica amplasarea pe teren cu un plan de încadrare în zonă (Anexa 1), care să evidențieze încadrarea în țesutul rural a construcțiilor propuse și armonizarea cu scara și modul de distribuție pe lot.

3.4 Recomandări

Regulile de amplasare a funcțiilor vor avea la bază reglementările PATJ/PUG. Nu sunt recomandate derogări de la RLU prin documentații de urbanism PUD/PUZ.

Amplasarea trebuie să aibă la bază prevederile și reglementările prevăzute în regulamentul de urbanism specific fiecărei zone în care se realizează construcția și Regulamentul General de Urbanism, cu modificările și completările ulterioare.

La autorizarea lucrărilor se va ține seama de politicile consiliilor locale privind ocuparea rațională a terenurilor în vederea realizării unor obiective precum:

- completarea zonelor centrale, potrivit condițiilor urbanistice specific impuse de caracterul zonei, având prioritate instituțiile publice, precum și serviciile de interes general;

- valorificarea terenurilor din zonele echipate cu rețele tehnico-edilitate;

Construcțiile se vor amplasa corespunzător funcțiunilor pe care le adăpostesc: funcțiunile cu scară mare, funcțiunile posibil generatoare de poluare (ferme animale, procesare de biomasă, depozite etc), necompatibile în mod direct cu funcția de locuire – la periferia satului, în zonele de dezvoltare a acestuia, în zone cu grad mare de răsfirare, după caz.

Amplasarea construcțiilor care, prin natura și destinația lor, pot genera riscuri tehnologice (determinate de procesele industriale sau agricole care prezintă pericol de incendii, explozii, radiații, surpări de teren sau de poluare a aerului, a apei sau solului) se face numai pe baza unui studiu de impact elaborat și aprobat conform prevederilor legale.

Se va evita comasarea sau divizarea parcelelor, ținându-se cont de caracteristicile parcelarului istoric păstrat. Modificarea (comasarea sau divizarea) acestuia este permisă dacă nu se schimbă/alterează imaginea spațiului public. Amplasarea intervențiilor în vatra satului și/sau în zonele periferice se va justifica prin studiul de amplasament (Anexa 1).

Autorizarea executării construcțiilor și a amenajărilor pe terenurile agricole din extravilan este permisă pentru funcțiunile și în condițiile stabilite de lege. Se va urmări gruparea suprafețelor de teren afectate construcțiilor, spre a evita prejudicierea activităților agricole și de creștere a animalelor.

3.5. POT, CUT, regim de înălțime

Pentru terenurile rezultate în urma dezmembrării, POT și CUT se vor calcula raportat la suprafața terenului inițial, din planul parcelar istoric.

A. Construcții cu gabarit mic, construcții noi cu gabarit mediu și construcții noi cu gabarit mare dispuse în sistem pavilionar

În funcție de densitatea clădirilor în cadrul satului:

- P.O.T. maxim = 30%, pentru parcelele sub 500mp și scade cu câte 3% pentru fiecare 100 mp în plus; 15% la terenurile peste 1000 mp;

- CUT maxim = 0,6 (nu intră în calcul pivnița și spațiul tehnic, amplasate la subsol sau la demisol, demisolul având maxim 1,8 m suprateran);

- regimul maxim de înălțime va fi diferit, în funcție de specificul local și tipul de înclinare a terenului: Parter în localitățile sau zonele din localități situate pe teren orizontal, D+P sau S+P+E în zonele cu teren în pantă;

- Înălțime maximă la streășină de 3m de la cota pardoselii parterului la construcțiile Parter și D+P, respectiv 6m de la cota parterului la S+P+E;

- Înălțime maximă la coamă de 6 m de la cota pardoselii parterului la construcțiile Parter și D+P, respectiv 9m de la cota parterului la S+P+E.

Exemplu de poziționare a gospodăriilor față de șosea.

Relieful Munților Dobrogei, satele sunt situate în văi!

Sat dominat vizual (și spiritual) doar de verticala bisericii.

B. Construcții cu gabarit mare monobloc

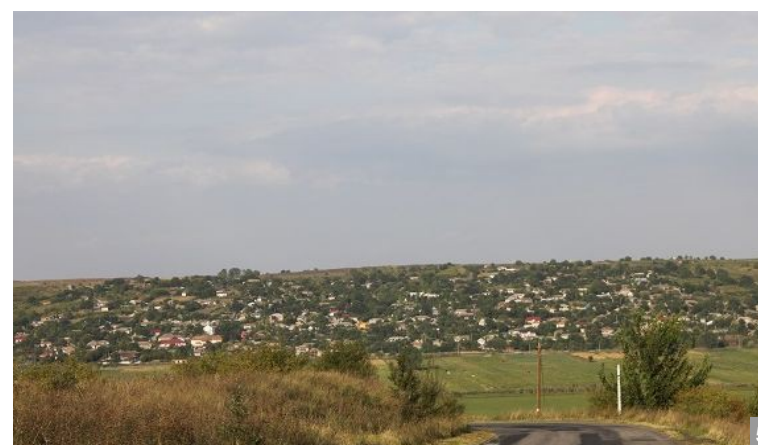
- POT maxim = 35 %;
- CUT maxim = 0,7 (nu intră în calcul pivnița și spațiul tehnic, amplasate la subsol sau la demisol, demisolul având maxim 1,8 m suprateran);
- Regimul maxim de înălțime

Parter, cu excepția părții administrative, unde se acceptă P+1. Etajul nu va avea suprafața mai mare de 120 mp;

- Înălțime maximă la streășină = 5 m, față de cota terenului;
- Înălțime maximă la coamă = 9 m, față de cota terenului.

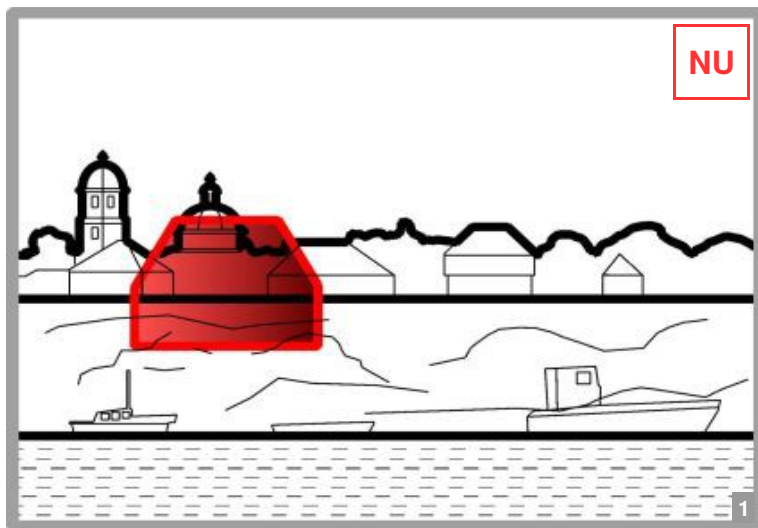

Paisaj Idobrogean iniștit, orizontal, dominat în ultimul timp de instalațiile eoliene.

Imaginea armonioasă a unui sat, definitorie pentru peisajul rural dobrogean

3.6 Amplasarea construcțiilor și amenajărilor noi în afara vetrei satului – probleme de încadrare în peisaj

AȘA NU: Se interzice amplasarea unor clădiri noi cu gabarit mare în vizorul primei imagini asupra satului, indiferent dacă se merge pe un drum de țară, printre dealuri, pe Dunăre, sau pe o șosea de mare trafic.

AȘA NU: Construcții noi în trup izolat cu ferme, folosind culori neadevrate pentru acoperiș și nemascate de vegetație alterează în mod brutal monotonia cromatică specifică peisajului dobrogean.

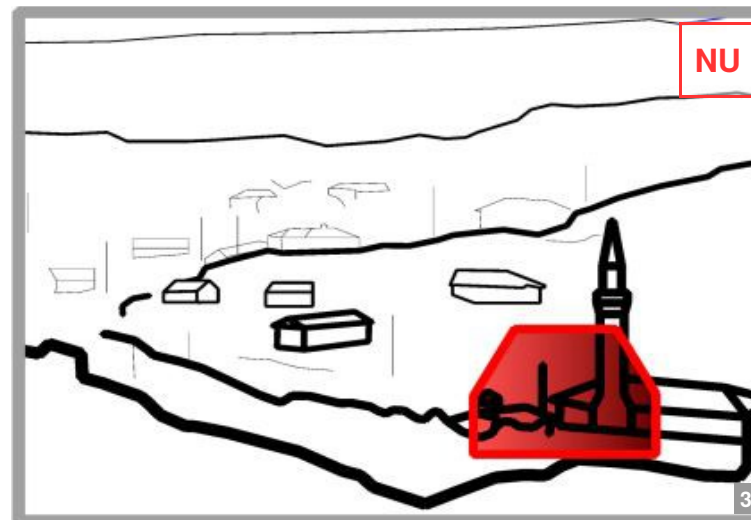
AȘA DA: Amplasarea unei săli de sport moderne la marginea satului este recomandată, dar peisajul rural modificat astfel trebuie corectat prin mascarea volumului cu vegetație ori prin amplasarea pe teren la nivel inferior, sau se poate alege din start un loc nevizibil din drumurile principale.

AȘA DA: Construcții noi în trup izolat cu fermă și bază pentru utilaje agricole sunt mascate de perdea de vegetație și nu agresează vizual peisajul agrar.

AȘA DA: Construcții în trup izolat cu ferme, chiar dacă nu sunt mascate de perdeea de vegetație, totuși nu agrează vizual peisajul agrar, datorită materialelor și culorilor.

AȘA NU: Se va evita amplasarea construcțiilor de dimensiuni mari la intrarea în sat, mai ales în conul de vizibilitate al unui monument sau ansamblu important de clădiri. În general, gabaritul clădirilor scade spre marginea satului, iar clădirile noi trebuie să țină cont de acest lucru.

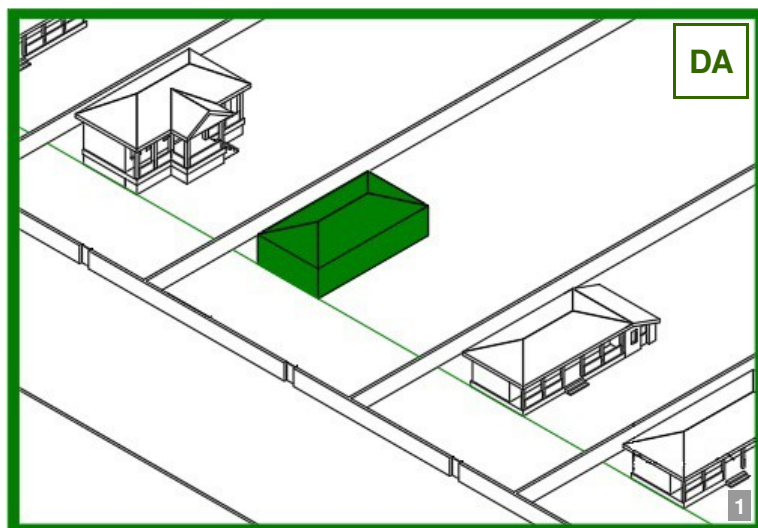

AȘA NU: Alăturarea nefericită a două construcții de acest fel nu este convenabilă nici funcțional, nici vizual, aducând mari deservicii de confort vizual și economic.

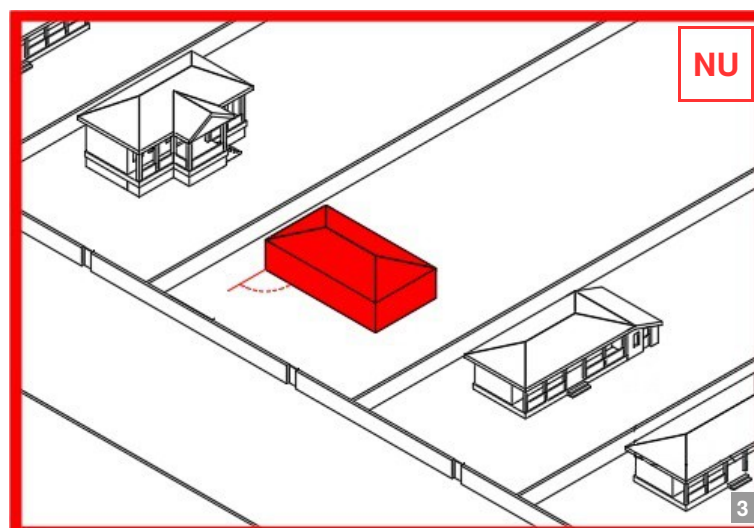

AȘA NU: Amplasarea unei clădiri de dimensiuni mari și construită din materiale și cu tehnologii moderne la intrarea în sat pe drum principal, obturând imaginea acestuia, are efect negativ asupra peisajului rural.

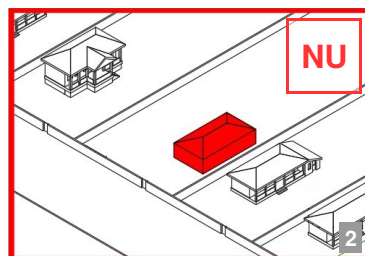
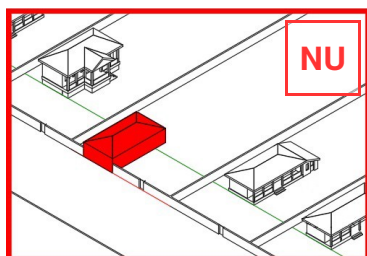
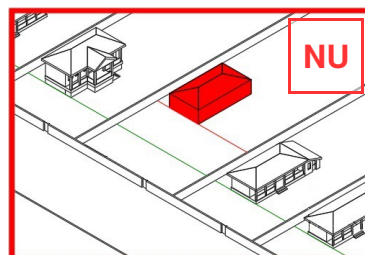
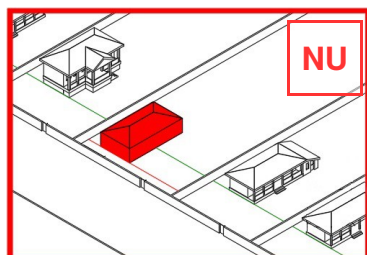
3.7 Amplasarea construcțiilor și amenajărilor noi în vatra satului – probleme de încadrare pe lot

AȘA DA: Volumul și alinierea în care se vor încadra clădirile noi trebuie să respecte specificul local; în cazul acesta, cel dat de vecinătăți.

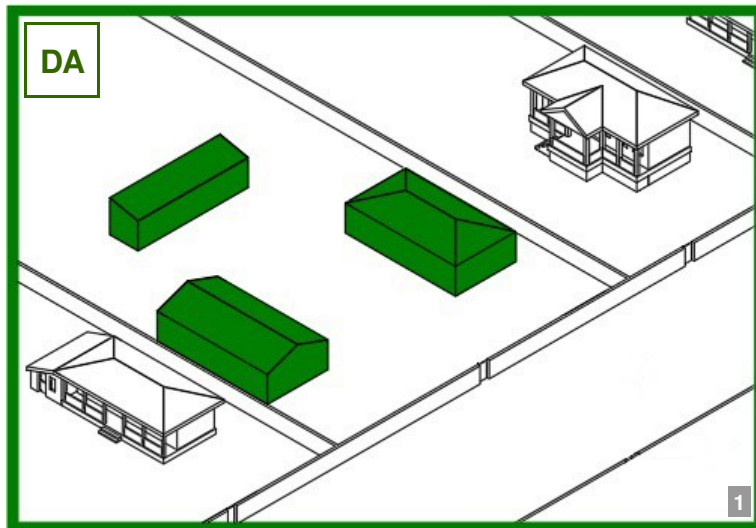
AȘA NU: Chiar dacă volumul și alinierea respectă tipicul vecinătăților, schimbarea orientării prin răsucirea volumului cu 90° este interzisă.

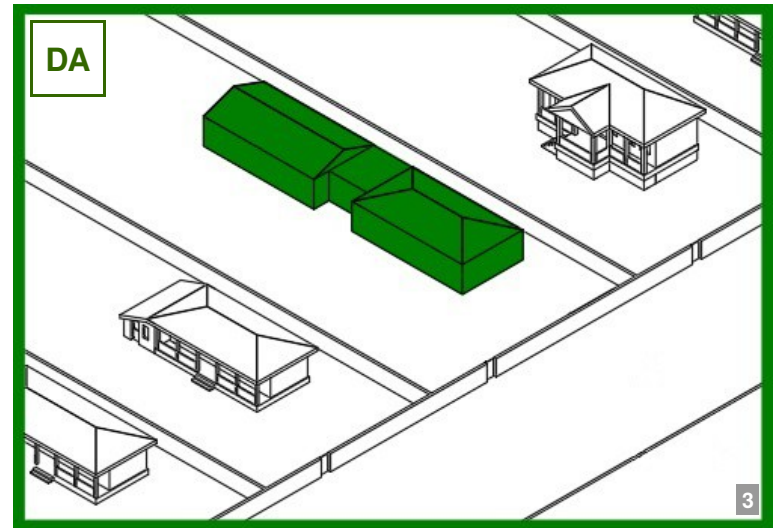
AȘA NU: Este interzisă amplasarea casei la aliniament diferit de cel al clădirilor vecine. Este interzisă inversarea poziției și orientării casei pe teren, față de limitele laterale ale acestuia.

AȘA NU: Este interzisă realizarea unor construcții care nu țin cont de aliniamentul general la streșină și la coamă al vecinătăților, de gabaritele, proporțiile și de aspectul specifice locului.

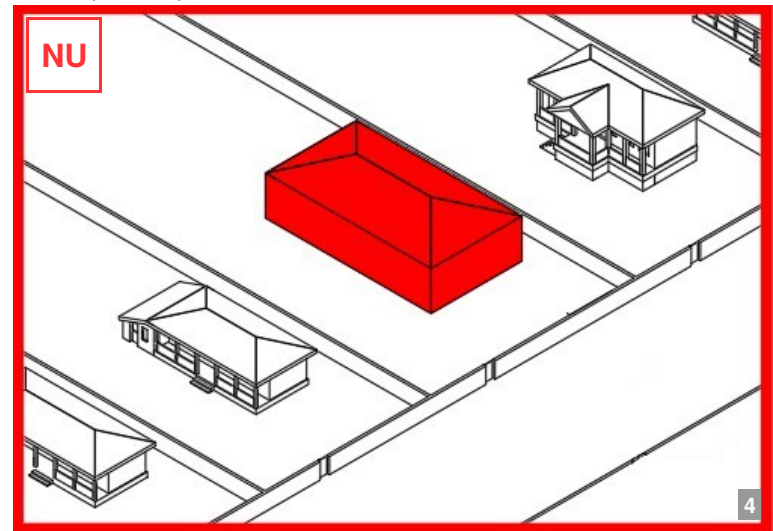
AȘA DA: Dacă terenul și funcțiunea propusă o permit, necesarul de spațiu mai mult se poate asigura prin mai multe volume, dispuse pe teren după modelul gospodăriei tradiționale, respectând ierarhizarea acestora.

AȘA DA: Întreruperea unei prelungiri liniare a modelului volumetric tradițional cu diverse elemente de limbaj arhitectural are un impact vizual superior, în cazul necesității de spațiu mai amplu.

AȘA NU: Este total nerecomandată situarea pe același teren a două sau mai multor construcții (chiar dacă una este veche, renovată) la care se folosesc materiale de închidere, finisaje și culori nearmonizate. De asemenea, poziția lor una față de cealaltă este în contradicție cu gospodăria tradițională și cu un mod de viață confortabil.

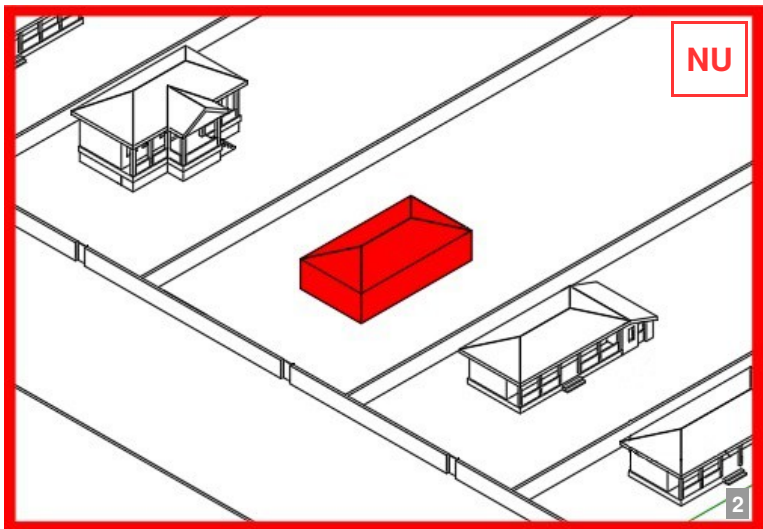

AȘA NU: Supradimensionarea clădirilor este interzisă, chiar dacă respectă regimul de înălțime și retragerile de la limitele de proprietate. În cazul necesității realizării unei construcții de suprafață mare, se recomandă segmentarea gabariturii în volume ierarhizate adecvat.

Recomandări care țin de calitatea utilizării spațiilor

AȘA NU: Este interzisă realizarea unor construcții care nu țin cont de volumetria vecinătăților.

AȘA NU: Este interzisă realizarea unor construcții în axul lotului sau apropiat de acesta, chiar dacă construcția nouă respectă alinierea față de stradă a construcțiilor vecine.

Cultură și educație: În cazul construcțiilor de învățământ, se recomandă împărțirea amplasamentului în mai multe zone funcționale: zona ocupată de construcție, zona curții de recreație, zona terenurilor și a instalațiilor sportive și zona verde. Pentru învățământul preșcolar (grădinițe), se va asigura o suprafață minimă de teren de 22 mp/copil, iar pentru școli primare, gimnaziale, licee, școli postliceale și școli profesionale, o suprafață minimă de 20 mp/elev.

Modul de ocupare a terenului:

- 25 % teren ocupat de construcții;
- 75% teren amenajat (curte pentru recreații și amenajări sportive, zonă verde, grădină de flori) din terenul total.

Sănătate: Pentru construcțiile de creșe și creșe speciale, amplasamentul trebuie să asigure o suprafață de minimum 25 mp/copil pentru creșe și de 40mp/copil pentru creșe speciale, grupate în mai multe zone: zona ocupată de construcții, zona ocupată de spații de joacă (nisip, bazin, plajă, gazon); zona administrativă și zona verde de parc și alei.

Modul de ocupare a terenului:

- 20 % teren ocupat de construcții
- 80 % teren amenajat (curte pentru recreere, loc de joacă, zonă verde, grădină de flori) din terenul total.

Pentru a asigura un grad de însorire optim și o eficiență energetică sporită, saloanele, rezervele, cabinetele medicale se vor orienta spre sud, sud-est și sud-vest. Laboratoarele, serviciile tehnice medicale, spațiile

care necesită o lumină constantă pe tot parcursul zilei se vor orienta spre nord. Dormitoarele și spațiile de joacă din creșe, creșe speciale și centre pentru copii vor fi orientate spre sud, sud-est, sud-vest.

Construcțiile comerciale și de servicii: se recomandă orientarea spațiilor funcționale pe lot astfel încât să se asigure însorirea spațiilor pentru public și a birourilor, conform normelor specifice. Depozitele, atelierele de lucru, spațiile care necesită o lumină constantă pe tot parcursul zilei se vor orienta spre nord.

Construcțiile de învățământ: pentru a asigura un grad de însorire optim și o eficiență energetică sporită, orientarea sălilor de clasă va fi către sud, sud-est, sud-vest (mai puțin recomandat). Bibliotecile, sălile de ateliere și laboratoarele, spațiile care necesită o lumină constantă pe tot parcursul zilei, se vor orienta spre nord. Terenurile de sport se vor orienta cu latura lungă pe direcția nord-sud, cu o abatere de maximum 15 grade spre est sau spre vest.

Recomandări generale

Volumele acceptate vor fi simple, planurile predominant rectangulare. Se pot accepta abateri de la formă în plan, dar care să nu altereze aspectul general specific local. Acoperișul va avea în general forma dreptunghiulară în plan, cu excepția cazurilor în care există foisor sau „balcon”, ori în cazul în care forma construcției va fi în „L”. Dacă accesul principal se va face prin spațiul de trecere tradițional (prispă, verandă, marchiză, portic), acesta va respecta caracteristicile locului.

Gabaritele/proporțiile vor fi argumentate prin studiul specificului localității (studiu pe teren, la fața locului); aspectul general al construcțiilor va fi cel de orizontalitate.

Traveile de fațadă vor fi conform specificului local, fără a ieși din scara clădirilor învecinate, ca percepție umană. Dacă specificul local nu permite altfel, monotonia fațadelor mai lungi decât cele tradiționale (de exemplu, ale construcțiilor mari) se va rupe prin retrageri, rezalituri, schimbări de material de finisaj, etc..

4. INTERVENȚIILE PE CLĂDIRILE EXISTENTE

La construcțiile existente se recomandă conversia funcțională și eventual volumetrică, cu păstrarea specificului local (dacă este cazul), sau integrarea volumetrică și vizuală a acestora în specificul local. Se recomandă păstrarea volumelor existente ca scară (în plan și elevație) acolo unde funcțiunea propusă și dezvoltarea acesteia o permit.

Intervențiile pe construcțiile existente și construcțiile noi nu trebuie să se evidențieze ca elemente dominante vizibile din drum sau din diverse puncte de perspectivă și belvedere cunoscute la nivel local. Se va justifica amplasarea pe teren cu un plan de încadrare în zonă (anexa 1), care să contureze așezarea tradițională a construcțiilor pe parcele în zonă.

Reamenajările (reconversiile) se pot realiza, transformând construcțiile anexe lipite de locuință sau beciurile în spații de locuit și/sau introducând compartimentări suplimentare. Clădirea cu totul poate primi și altă destinație, după necesități și respectând regulamentul de urbanism. Deasemenea, reconversia anexelor separate de locuință poate aduce o funcțiune nouă complementară celor existente deja pe teren.

Construcțiile care deja sunt pe două niveluri, preponderent situate în Lunca Dunării, pot asigura spațiul necesar unei locuințe mai încăpătoare sau chiar și altor funcțiuni, doar prin câteva intervenții de recompartimentare.

Pantele și înălțimile mici ale acoperișurilor, fac imposibilă mansardarea locuințelor existente. Chiar dacă podurile nu pot fi mansardate, clădirile scunde și cu ferestre mici pot căpăta mai multă lumină și mai mult spațiu interior prin desființarea plafonului și crearea de ferestre în planul acoperișului.

Modalitățile de extindere se pot realiza:

- în continuarea volumului, la înălțime asemănătoare cu acoperișul și cu aceeași formă de acoperiș, respectând ierarhia volumelor;
- ca volum nou, similar ca formă și proporție, legat de volumul existent prin diverse spații de articulare;
- prin reconversia și extinderea anexelor: magazii, grajduri.

În cazul construcțiilor existente, extinderile lipite de acestea nu le vor domina și vor păstra caracteristicile specifice locului. Se va urmări corelarea acestora cu existentul, păstrarea proporțiilor, neexcluzând o abordare de secolul al XXI-lea, folosind materiale ecodurabile.

Recomandări

În cazul intervenției pe clădire existentă, se va înlocui învelitoarea din tablă, azbociment, membrană bituminosă sau alte materiale sintetice cu cele recomandate pe tipul respectiv de clădire. Se va evita combinarea la același acoperiș a mai multor tipuri, culori sau forme de învelitori. Nu se recomandă soluțiile care provoacă acumularea vaporilor și crează un climat interior nefavorabil.

Locuință tradițională din nordul Dobrogei, renovată, fără modificări de șarpantă, înălțime sau goluri, cu păstrarea aspectului tradițional. Împrejmuirea, păstrând parapetul original din piatră, a fost totuși completată, nespecific, cu panouri metalice, vopsite în culoare nepotrivită.

La intervenția pe construcție existentă, dacă expertiza tehnică relevă necesitatea consolidării, arhitectul va solicita soluții care să implice folosirea de materiale și tehnici tradiționale (reparații locale la zidărie, inserarea unor elemente structurale noi din lemn sau piatră, îngroșări de pereți, etc.). Dacă sunt totuși necesare, se vor adopta soluții de cămășuire **nu** pe toată suprafața peretelui de cărămidă, sau cu folosirea în beton a unor aditivi care să mărească permeabilitatea la vaporii a acestuia. Tratarea sau finisarea lemnului cu materiale impermeabile la vaporii, care ajută la apariția ciupercilor și atacului biologic asupra lemnului (lacuri, vopsitorii în ulei etc), este de evitat.

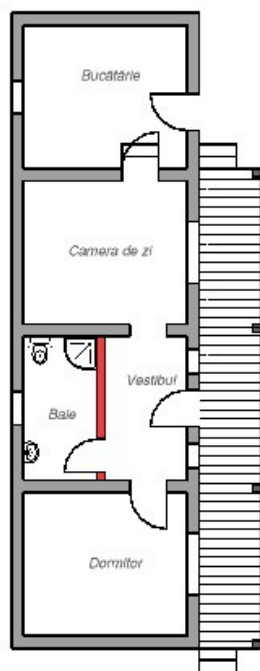
Dacă sunt necesare consolidări ale fundației de piatră, se vor propune soluții (reparații, îngroșări) care să

folosească același material de construcție natural.

Tâmplăria de lemn deteriorată se va recondiționa sau înlocui, fără modificarea împărțirii specifice și a profilaturii, iar cea de PVC sau metalică se va înlocui cu lemn, cu indice ridicat de izolare termică.

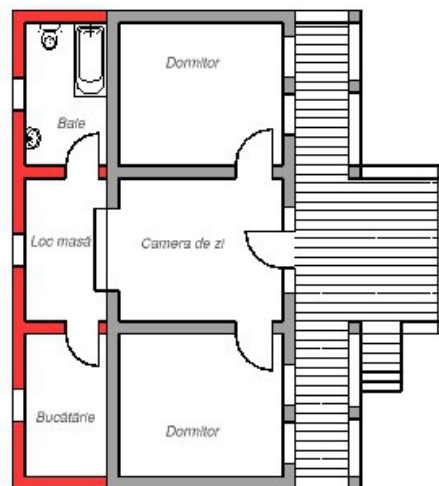
Pe soclul existent, realizat din piatră, nu se recomandă aplicarea de mortar de ciment. Pentru a păstra zidăria aparentă, se pot curăța în adâncime rosturile și umple cu mortare de var pentru a preîntâmpina spălarea liantului zidului (de obicei pamânt galben), sau se va tencui cu mortar de var, după caz.

Decorațiunile din lemn de la fronton, stâlpi, streășină, pazie, capete de grinzi, etc., dacă au existat, se vor reface întocmai.

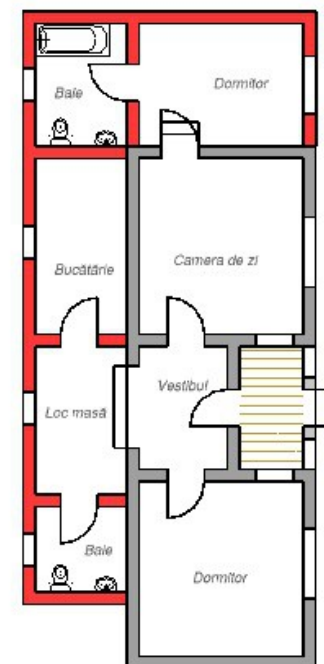
1

Amplasarea băii și a vestibulului în locul sălii (încăperea centrală într-un partiu tradițional tricameral) este o alegere rațională și preferată de majoritatea investitorilor, așa cum și crearea unui gol de ușă spre bucătărie sporește confortul locuirii în mediul rural. În funcție de diferența de nivel, pot apărea câteva trepte și la interior.

2

Extinderea locuinței spre spate, conform tradiției de a atașa anexele gospodărești în acea parte, permite introducerea în spațiul nou creat a băii și bucătăriei. În funcție de diferența de nivel, pot apărea câteva trepte și la interior.

3

Se poate crea o locuință mai încăpătoare prin extinderea sa și spre spate și spre lateral, precum anexele gospodărești, permițând introducerea în spațiul nou creat a încă unui dormitor, a băilor și bucătăriei. În funcție de diferența de nivel, pot apărea câteva trepte și la interior.

Intervenția prin extindere a casei existente cu corp nou trebuie să respecte ierarhia volumelor, astfel încât funcțiunea principală să capete volumul dominant, care trebuie să rămână al primei clădiri, iar funcțiunile auxiliare să fie gazduite de construcția nouă. Dacă extinderea ar căpăta o înălțime superioară clădirii principale, pe locul anexelor, s-ar inversa imaginea de ansamblu a gospodăriei, cu efect nociv pentru specificul local.

Unde este cazul, dacă sunt situate la demisol sau la parterul scund, pivnițele pot fi transformate foarte ușor în spații de locuit utile: crame, bucătării, băi, dormitoare, camere de zi etc.

Extinderea pe orizontală poate să respecte nu doar ierarhia volumelor, ci și ierarhia materialelor: zidăria tencuită indică existența unei clădiri principale de locuit, pe când un placaj cu lemn indică o clădire cu o funcție secundară, asemenea arhitecturii vernaculare.

Supraetajarea casei tradiționale din chirpici creează probleme suplimentare de conformare structurală, de aceea nu este recomandată, preferându-se extinderea pe orizontală.

Se interzice extinderea pe verticală a casei tradiționale cu valoare istorică. Aceasta ar atrage după sine nu doar modificarea proporțiilor, ci și complicarea sistemelor constructive noi de la nivelul acoperișului.

DA
AȘA DA: Intervenții regulate de întreținere a zidăriei de chirpici, a soclului și a celei de piatră de la gard, prin aplicarea unui strat de pământ galben amestecat cu paie măcinate fin.

DA
AȘA DA: Prin renovare, s-au păstrat volumetria, s-au folosit construcțiile anexe pentru îmbunătățirea funcțională, s-au refăcut elementele decortive de lemn de la streșină, s-au menținut șarpanta și învelitoarea.

NU
AȘA NU: Extinderea acestei case de țaran mai înstărit dintr-o localitate din centrul Dobrogei, precum și tratarea diferită a părților de fațadă, probabil din cauză că are la ora actuală mai mulți proprietari, au adus un deserviciu total clădirii. Se mai remarcă, tot în sens negativ, caseta firmei, care, evitând să fie suprapusă peste profilul decorativ, acoperă parțial arcada golului de la parter.

NU
AȘA NU: Imagine distonantă creată de extinderea acestei case, la renovare, cu o construcție aparent provizorie, din tâmplărie de PVC, cu acoperire nerelaționată corect cu acoperișul principal.

NU

NU

NU

NU

NU

AȘA NU: Intervenții nerecomandate, ca de exemplu: cimentuirea soclului, vopsirea cu culori nepotrivite, folosirea țiglei metalice, extinderea cu pereți din tablă, combinația de învelitori.

AȘA NU: Se observă pe acest început de intervenție cum închiderea prizei centrale și micșorarea ferestrelor existente cu zdărie de BCA au transformat total proporțiile fațadei, utilizarea materialelor artificiale și a tehnologiilor neadaptate în mod necontrolat urmând să își producă efectele după mai mult timp.

NU

AȘA NU: Pentru extinderea acestei construcții agricole dintr-o localitate din nordul Dobrogei, chiar dacă respectă înălțimile streșinii și coamei și volumetria, folosirea zidăriei din BCA, a învelitorii din tablă cutată și a tâmplăriei din PVC dăunează atât vizual, cât și economiei localității, nefiind folosite resursele materiale și umane de la fața locului.

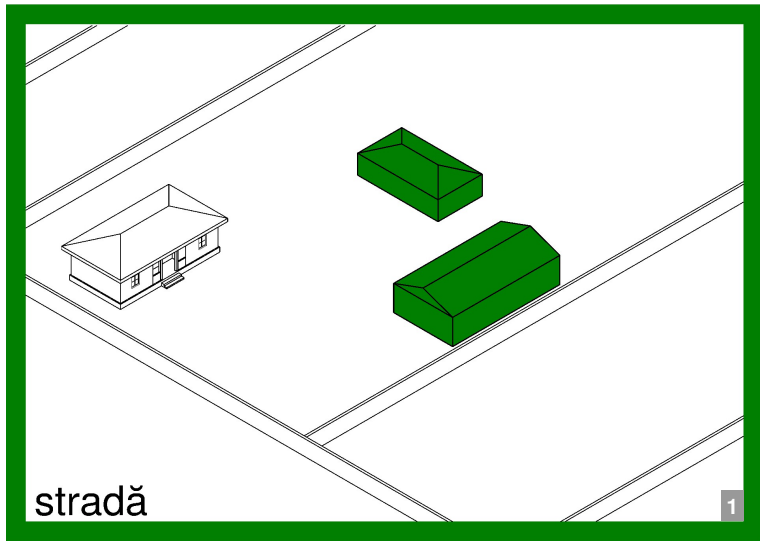
NU

AȘA NU: Reparațiile, extinderile și „îmbunătățirile” aduse în timp, folosind diverse materiale, nespecifice, au dus la crearea acestui aspect neunitar al întregii gospodării (casă, anexe, gard), îndepărtând-o de tradițional și dăunând imaginii satului.

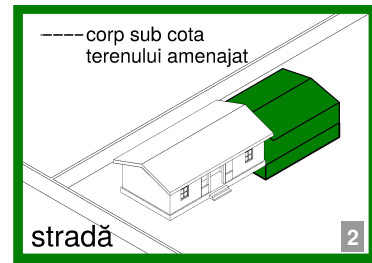
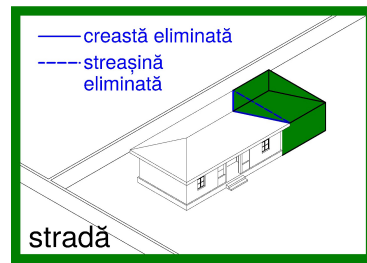
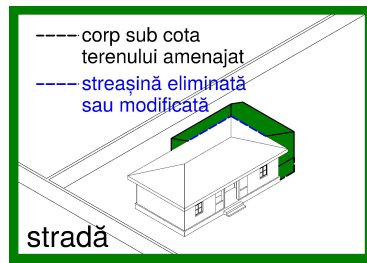
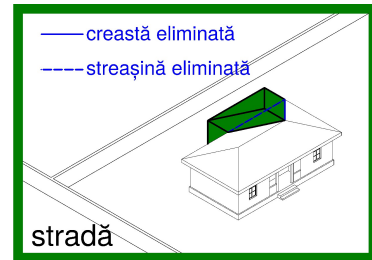
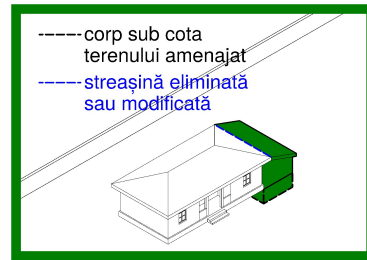
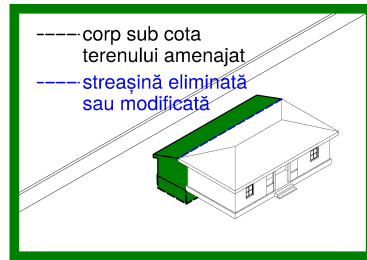

NU

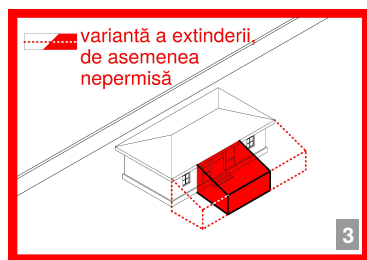
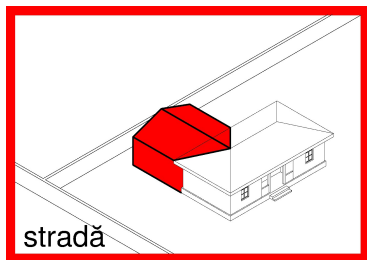
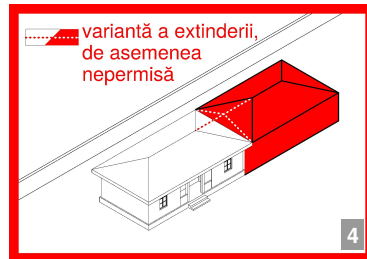
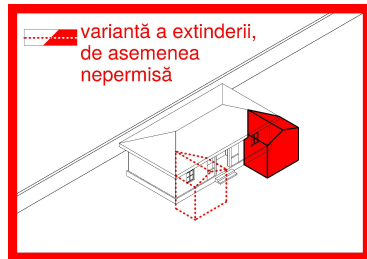
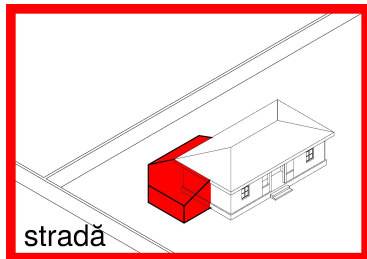
AȘA NU: Realizarea unor hale metalice adiacente, chiar dacă sunt aliniate la cornișă și streșină și au culori neutre, creează iluzia unei construcții unice finisată incoerent, acest tip de aliniament nefiind specific localităților rurale din zonă, influențând în mod negativ un peisaj silvic de asemenea valoare, întâlnit destul de rar în Dobrogea.

AȘA DA: În cazul loturilor mari, pe care există deja anexe detașate de casa tradițională, se recomandă conversia acestora în locuințe sau alte spații legate de funcțiunea principală, dacă acest lucru este posibil, respectând aceleași interdicții și recomandări precum în cazul casei tradiționale de bază.

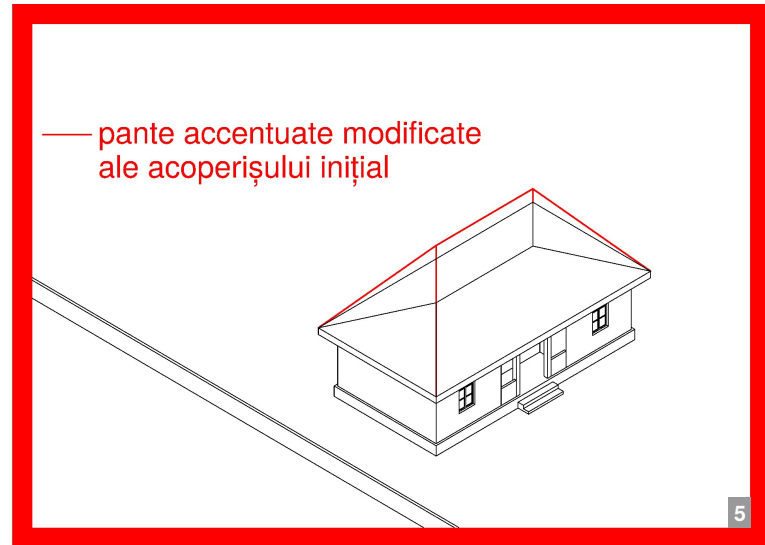

AȘA DA: Se recomandă extinderea casei tradiționale replicând creșterea organică cu un corp nou rezultat prin prelungirea apei acoperișului opusă fațadei principale, a lateralei dinspre curte, sau a ambelor, fără alterarea existentului. Alte variante acceptate pot fi cu modificarea structurii acoperișului prin prelungire, sau prin crearea unui volum perpendicular în spate, care nu schimbă proporțiile fațadei de la stradă. În cazul șarpantei în două ape, atașarea corpului nou în prelungirea celui vechi este simplă, asigurarea înălțimii corespunzătoare pentru spațiul interior din noul corp rezolvându-se prin coborârea pardoselii acestuia.

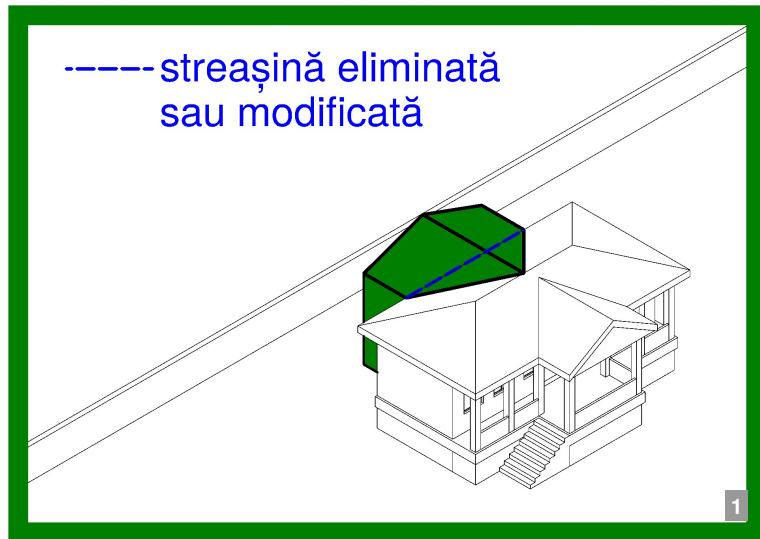

AȘA NU: Extensia comparabil egală cu construcția existentă conduce la un masiv în disonanță cu specificul zonal, varianta alăturării acoperișurilor cu păstrarea distinctă a volumelor, fiind defectuasă prin crearea unei zone nevalgice la nivelul streașinii comune.

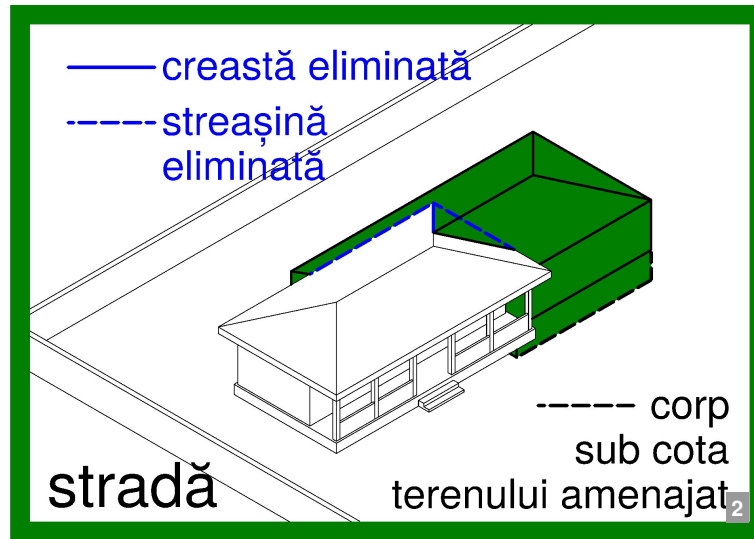
AȘA NU: Extinderea parțială pe două laturi adiacente cu prelungirea pantelor, crearea unor volume construite închise pe fațada principală, adosarea unui corp ce amplifică direcția scurtă a casei care afectează proporțiile tradiționale, imaginea și ritmul percepute dinspre stradă.

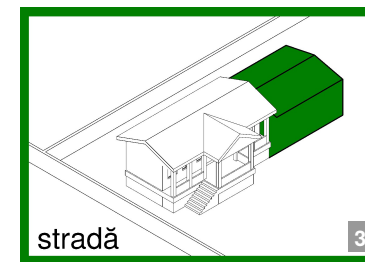
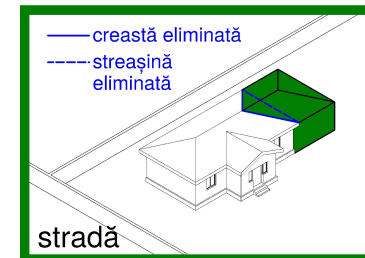
AȘA NU: Este interzisă mărirea, în totalitatea lor sau parțial, a pantelor acoperișului față de existent și supraînălțarea coamei, creând o volumetrie diferită de specificul local. Pantele trebuie să fie egale.

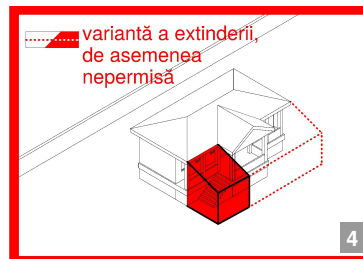
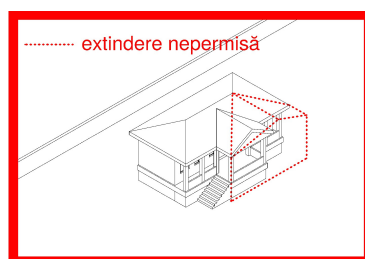
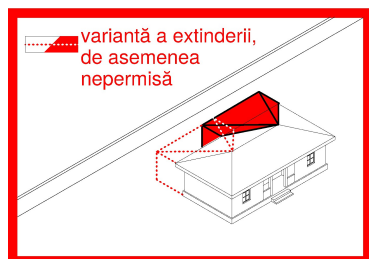
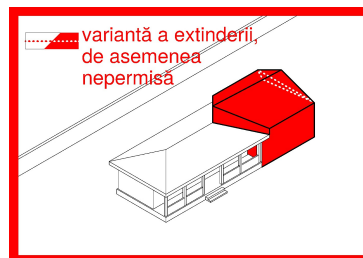
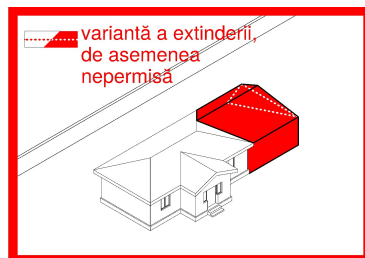
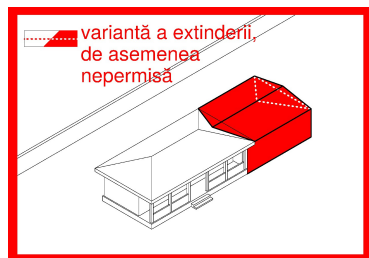
AȘA DA: Se recomandă extinderea cu un corp nou ce are o coamă cu o lungime comparabilă cu cea a acoperișului corpului principal și cu pante egale cu ale acestuia, doar dacă nu este adiacent fațadei dinspre stradă.

AȘA DA: Se recomandă extinderea cu un corp decalat, cu rezolvarea corectă a intersecțiilor apelor noi cu cele existente. Retragera de la fațada principală permite extensia maximă a casei, dar cel mult egală cu lungimea acesteia.

AȘA DA: Corpul nou poate continua coama și streșinile celui existent cel mult o travee, sau poate să le aibă coborâte unitar, păstrând aceeași înclinație, în situația extinderii cu cel mult două travei.

AȘA NU: Extinderea în lungime cu continuarea streșinilor sau ridicarea necontrolată a acoperișului, dar nu și a coamei, extinderea cu un corp care crează o apă cu o pantă foarte mică, ce ar face deseori imposibilă folosirea aceluiași material de învelitoare, mărirea disproporționată a foșorului de pe fațada principală, multiplicarea lui, sau completarea în imediata lui vecinătate cu un corp care alterează total fațada tradițională.

AȘA NU: Este interzisă micșorarea, în totalitatea lor sau parțial, a pantelor acoperișului, creând o volumetrie în contradicție cu specificul local și probleme de compatibilitate a materialului învelitorii. Pantele trebuie să fie egale.

5. ELEMENTELE DE CONSTRUCȚIE

5.1 ACOPERIȘUL

Analiza și recomandările privitoare la acoperiș evaluează următoarele componente ale sale: formă și volumetrie, șarpantă (tipuri de structură, materiale utilizate și tratamente), învelitoare (materiale utilizate și culori), marcarea posibilelor probleme ce pot apărea la comportamentul în timp.

Recomandările se grupează pe trei categorii:

A. Construcții cu gabarit mic (<120 mp), construcții cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții cu gabarit mare (peste 250 mp), dispuse în sistem pavilionar.

B. Construcții cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum.

C. Intervenții pe construcții existente (gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum).

5.1.1 Specificul local

Acoperișul tradițional este în două sau patru ape, cu pante corespunzătoare materialului învelitorii de stuf, olană sau țiglă. Atunci când există foișor, acesta poate să aibă două sau trei ape, streășina fiind la aceeași cotă de nivel cu cea a casei, doar rareori fiind mai înaltă. Apare, la anexe, acoperișul într-o singură apă. În unele sate apar ocazional și teșituri la timpanul acoperișurilor în două ape. În prezent, în multe situații, învelitoarea a fost înlocuită cu țiglă

ceramică cu dimensiuni diferite față de cea tradițională, cu țiglă din beton sau cu tablă.

Alte materiale tradiționale folosite pentru alcătuirea învelitorii, în funcție de specificul așezării, mai sunt: structuri plurimateriale din lut, paie și stuf, papura. Șarpanta este realizată

din lemn, cu îmbinări, creștături și cuie din lemn (la construcțiile mai vechi) și din metal mai recent.

Frontoanele sunt zidite din chirpici sau piatră, ori sunt realizate din scânduri.

Streșinile sunt mici. Uneori, sub învelitoare se așează un strat de stuf

Acoperiș în patru ape din țiglă, la Rasova, jud. Constanța

Acoperiș în două ape cu teșitură, la Istria, jud. Constanța

Acoperiș multistrat, din stuf și olană, la Istria, jud. Constanța

1
Ornament la streășină din lemn traforat, comuna Târgușor, jud. Constanța

2
Soluție „avangardistă” de iluminare a podului în planul acoperișului de țiglă, comuna Ciucurova, jud. Tulcea

3
Mici lucarne în acoperiș de țiglă, sat Neatârănarea, comuna Beidaud, jud. Tulcea

4
Goluri de ventilație în timpan de lemn, sat Florești, comuna Horia, jud. Tulcea

sau paie, termoizolator.

Culorile acoperișurilor vechi sunt naturale: nuanțe natur de galben-cărămiziu, creând o anumită unitate și

încadrare în peisajul câmpenesc din jur.

În general, acoperișul tradițional nefiind folosit ca spațiu locuibil, nu

beneficiază de lucarne sau alte goluri funcționale, cu excepția celor pentru ventilarea podului, ori pentru trecerea coșului de fum.

5
Construcție scundă, de gabarit mare cu șarpantă de lemn în două ape și învelitoare din țiglă ceramică, cu șopron adosat pe latura lungă, cu acoperiș în continuarea celui principal.

6
Șarpantă de lemn pe scaune, fără astereală, cu țigla așezată direct pe șipci.

7
Structuri de tavane lutuite, din șipci de lemn una lângă alta, sau din stuf legat pe șipci mai rare, bătute sub căpriori.

10
Amenajare pentru cuiburi de porumbei sub streășină în satul Dulgheru, comuna Saraiu, jud. Constanța

11
Acoperiș în patru ape, cu olane, în comuna N. Bălcescu, jud. Constanța

12
Acoperiș înălțat pe zona foisorului, în comuna Târgușor, jud. Constanța

13
Acoperiș în două ape cu ornament la streășină din lemn traforat, comuna Târgușor, jud. Constanța

14
Rupere de pantă și înălțare a streșinii în dreptul prispei centrale, pe o treime din fațadă, după modelul lucarnelor (soluție relativ rară), în comuna Pantelimon, jud. Constanța

15
Descreștere graduală a înălțimii la construcțiile anexe, în comuna Pantelimon, jud. Constanța

16
Acoperișuri cu o singură pantă la construcțiile anexe, în satul Iulia, comuna Izvoarele, jud. Tulcea

5.1.2. Recomandări

Toate materialele care alcătuiesc acoperișul au nevoie de întreținere în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Realizarea de alcătuirii constructive corecte, cu materiale naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea în execuție îi pot asigura o durată mai mare de viață, împreună cu o întreținere conștientă, periodică, din partea utilizatorilor.

Structura șarpantei va fi de lemn, realizată cu tehnologii locale, sau plecând de la tehnologii locale, folosind oriunde e posibil (nealterând procesul tehnologic) materiale naturale regenerabile.

Gabaritele/proporțiile vor fi argumentate prin studiul specificului localității (studiu pe teren, la fața locului); aspectul general al construcțiilor va fi cel de orizontalitate.

Decorațiile, dacă este cazul, se vor prelua nealterate, dar într-o formă simplificată, păstrând specificul local. Nu se vor folosi forme și detalii provenite din alte zone etnografice, geografice sau climatice.

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

Forma și volumetria

Volumetele acceptate vor fi simple, planurile predominant rectangulare. Se pot accepta abateri de la formă în plan, dar care să nu altereze aspectul

AȘA NU: Acoperiș simplu ca formă, respectă panta caracteristică zonei, totuși cu înclinații diferite la cele două frontoane și cu învelitoare nepotrivită.

AȘA NU: Intervenție brutală, total nepotrivită ca aliniament la cornișă, regim de înălțime, volumetria acoperișului, și totuși des întâlnită în satele din zona marilor orașe, sau cu potențial turistic.

AȘA NU: Nu se recomandă adoptarea unor pante de acoperiș nespecifice și a formelor complicate (cu diverse tipuri de lucarne), importate din alte regiuni geografice.

AȘA DA: Refacere corectă a acoperișului, fără modificarea volumetriei acestuia și a culorii pale cărămizii specifice țiglei ceramice tradiționale.

general specific local. Acoperișul va avea în general forma dreptunghiulară în plan, cu excepția cazurilor în care există foisor sau „balcon”, ori în unele cazuri în care forma construcției va fi în „L”. Dacă accesul principal se vor face prin spațiul de trecere tradițional (prispă, verandă, marchiză, portic), acesta va respecta caracteristicile locului.

Forma, panta, timpanele (dacă este cazul), decorațiile (dacă este cazul) vor păstra specificul local. Nu se admit jocuri în acoperiș, mai multe ape, pante diferite, diferențe de nivel la coamă, forme provenite din alte zone.

Panta mică a acoperișului nu permite mansardarea acestuia. Spațiul interior generat de acoperiș se poate utiliza funcțional, pentru

depozitare, sau se poate integra în spațiului parterului. Nu se recomandă folosirea acestuia ca pod/depozitare pentru obiecte voluminoase sau grele.

Acoperișul va fi cât mai simplu, cu două sau patru ape, cu pante egale, cu streșinile și coamele horizontale. Nu se admit forme și pante provenite din alte zone climatice sau geografice. Streșinile vor fi cât mai scurte (25 – 60

cm la cornișă și maximum 30 cm la frontonul, în funcție de materialul din care este executat acesta).

În funcție de învelitoare, panta va fi de maxim 70% la cele din olane (maxim 90% la țigle ceramice în localitățile în care acest unghi este specific). Se interzic turnulețele. Podul se poate lumina natural cu mici lucarne, sau, dacă structura învelitorii de țiglă permite, cu țigle transparente inserate în câmp.

Se recomandă să existe o diferență de cotă de minim 30 cm între înălțimea clădirii principale (cea de la stradă) și clădirile anexe sau cele care sunt construite pe locul acestora. Nu se admite sub nicio formă ca înălțimea clădirilor construite în zona anexelor să depășească înălțimea clădirii principale de la stradă.

Se acceptă și acoperiri cu pantă mică, de minimum 15%, dar cu învelitoare din strat înierbat cu vegetație locală și doar acolo unde relieful permite și sunt necesare soluții speciale de integrare în peisaj: volume mari, (semi)îngropate, garaje sau spații tehnice parțial sau total îngropate, care pentru integrare în peisaj se acoperă cu strat vegetal. În acest caz, se permite utilizarea membranelor din PVC sau a celor

bituminoase în alcătuirea învelitorii, greu vizibile.

Șarpanta

Acoperișul va fi cât mai simplu, tip șarpantă cu patru ape cu streășină continuă pe contur, sau cu două ape paralele cu direcția lungă a casei, fără lucarne, cu pante egale, cu streșinile și coamele horizontale.

Șarpanta se va realiza din lemn folosind tehnici și îmbinări tradiționale locale (sau plecând de la tehnologii locale), pe cât posibil prin implicarea meșterilor tâmplari și dulgheri din zonă și folosindu-se oriunde este posibil materiale naturale regenerabile, fără a avea efecte negative asupra destinației construcției. Nu trebuie utilizate materialele organice rezultate în urma polimerizării (cele denumite în mod generic „plasticuri”), întrucât își schimbă calitățile (portanță, torsiune, curgere) în timp, din cauza condițiilor de mediu (proces repetat de îngheț/dezgheț, ultraviolete, variații de temperatură vară/iarnă).

Pentru toate elementele din lemn se vor realiza lucrări de ignifugare și biocidare cu materiale care nu

AȘA NU: Volumetrie prea complicată, cu streșini la diverse înălțimi

AȘA NU: Forma atât de complicată a acestei șarpante este total nepotrivită și nerecomandată

AȘA NU: Formă, material de construcție a șarpantei și învelitoare care nu au ce căuta în mediul rural

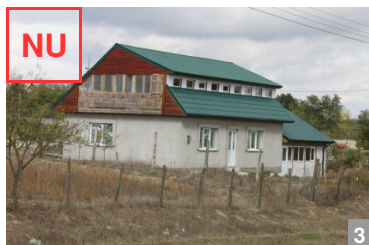
AȘA NU: Turnuleț care nu își are locul pe acest acoperiș.

AȘA NU: Nu sunt specifice nici lipsa vederii asupra coamei orizontale paralele cu fațada principală, nici forma lucarnei.

AȘA NU: Construcție tip container, amplasată în spațiu public, în centrul satului

AȘA NU: Pante diferite, streșini multiple, culori nespecifice, mansardă nepermisă

AȘA NU: Pазie realizată din OSB, nefinisat – se recomandă cea din lemn, cu console expuse

AȘA NU: Incompatibilitate de aspect, prin culoare, material și volumetrie a acoperișului în cadrul unui grup de clădiri tradiționale.

AȘA DA: Țiglă de sticlă care poate fi folosită pe alocuri pentru iluminarea podului, atunci când este folosit ca spațiu neîncălzit.

AȘA DA: Pod întunecos, rămas sub șarpanta de lemn cu astereală, folosit pentru depozitare. Termoizolarea se poate face între câpriori sau pe pardoseală, în funcție de utilizare.

afectează structura și culoarea lemnului și care permit tratamentul ulterior al acestuia cu ceruri, uleiuri și soluții naturale.

Învelitoarea (materiale folosite și compatibilități)

Învelitoarea se va realiza din materiale naturale, păstrând imaginea locală nealterată. În funcție de specificul zonei și de panta aleasă, învelitoarea va fi din țiglă ceramică sau din olană, stuf sau paie, cu păstrarea streșinilor (în raport cu materialele respective) și a elementelor de coamă.

Se vor prefera materiale și tehnologii locale sau care pornesc/derivă din tehnologii locale, fără a avea efecte negative asupra destinației construcției. Se vor păstra sistemul de montare și dispunerea specifică a pieselor de învelitoare, inclusiv forma

AȘA NU: Îmbinarea a două materiale diferite de învelitoare este total nepotrivită.

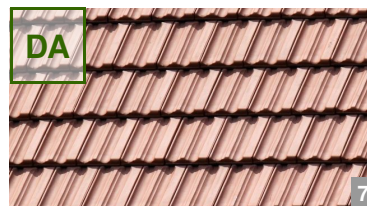
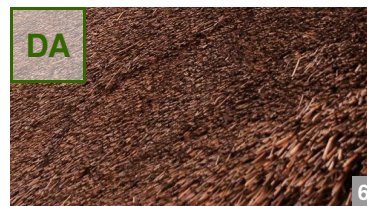
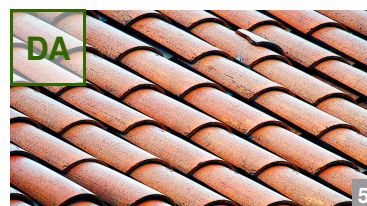
AȘA NU: Lucarne nepotrivite ca formă, învelitoare nepotrivită ca material și culoare

AȘA NU: Intenția bună de păstrare a unei zidării originale de piatră și a volumetriei acoperișului specifică locului este compromisă de înlocuirea nepotrivită a învelitorii.

și dimensiunile acestora.

Materialele de termoizolare/hidroizolare pentru învelitoare vor fi compatibile cu cele din care este realizată aceasta. Se vor folosi, pe cât posibil, materiale naturale și soluții de alcătuire care să permită schimbul de vapori dintre interior și exterior, prin aceasta asigurându-se realizarea unui climat interior optim utilizării/ locuirii (se va avea o grijă sporită la detaliile constructive din jurul coșurilor de

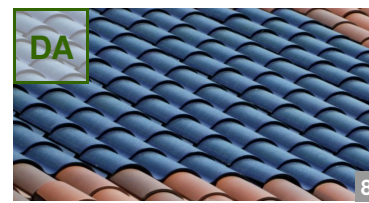
AȘA DA: Învelitoare din țiglă ceramică solzi rombici, olană, stuf și țiglă ceramică trasă.

fum). Se acceptă și învelitori tip terasă, verzi, de preferat înierbate sau cu plante endemice. Acestea trebuie să se încadreze volumetric și peisagistic în ansamblul construit. În acest caz, se permite utilizarea membranelor din PVC sau a celor bituminoase în alcătuirea învelitorii, greu vizibile. Nu este recomandată combinarea la același acoperiș a mai multor tipuri, culori sau forme de învelitori, cu excepția acoperișului vegetal.

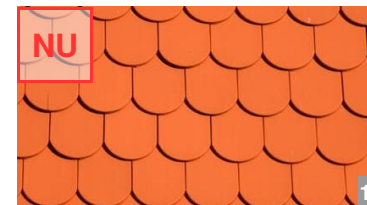
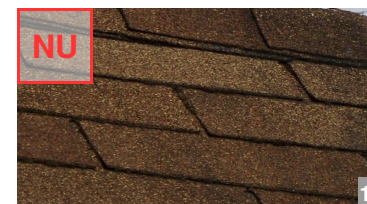
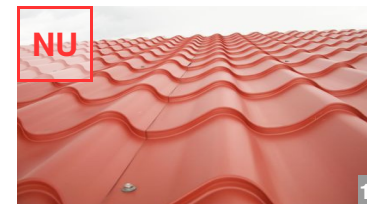
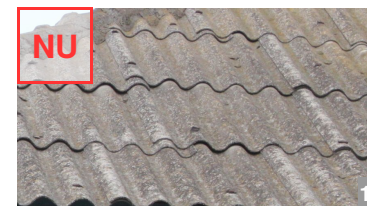
Culorile vor fi cele naturale (atât cele pentru materialele de învelitoare, cât și cele pentru alte elemente constructive sau tehnologice): nu se vor folosi culori stridente sau saturate.

Umbrirea ferestrelor în planul acoperișului se va face din materiale care nu contravin specificului local și imaginii de ansamblu a construcției. Elementele de umbră/ control solar pot servi și ca elemente de camuflare ale acestora în volumul și forma învelitorii.

Folosirea tablei ridică o gamă largă de întrebări, plecând de la problema

AȘA DA: Amplasarea panourilor voltaice integrate sau a panourilor solare de formatul olanei sau țiglei va fi, în viitor, soluția optimă.

AȘA NU: Învelitoare din azbociment ondulat, din țiglă metalică, din material sintetic bitumat, chiar dacă are aspect imitativ pentru olană, țiglă ceramică tip solzi rotunjiți.

AȘA NU: Învelitoare din panouri de tablă, incompatibile vizual cu pizia de lemn traforat.

reciclării ei până la probleme de onestitate: imitarea prin culoare și formă a țiglei ceramice. Cele mai mari probleme rămân însă cele legate de aspect, de încălzire excesivă, care poate crea un disconfort vara într-o

mansardă locuită, și de zgomot pe timp de ploaie sau grindină. În cele din urmă, tabla este un material ieftin, importat din zona construcțiilor industriale, unde până de curând nu a contat aspectul finisajului.

Țigla sau olanda nouă, produse manual în tehnica tradițională, pot fi folosite la construcții noi, precum și țiglele industriale care respectă forma și dispunerea tradițională.

Elementele de iluminare, ventilare, instalațiile

Luminatoare, ferestre în planul acoperișului sunt permise doar justificat funcțional și doar pe pantele nevizibile din spațiul public, cu suprafața de maxim 15% din cea a pantei respective. Sunt interzise lucrarile și luminatoarele care depășesc planul acoperișului.

Instalații (panouri solare, panouri fotovoltaice, coșuri de fum) sunt permise doar dacă sunt justificate funcțional și vor ocupa maximum 15% din suprafața pantei respective. Pe cât posibil, se vor orienta spre interiorul lotului, astfel încât să se păstreze o imagine coerentă și acestea să nu constituie un element discrepant, vizibil din drum sau din diverse puncte de perspectivă și belvedere cunoscute la nivel local.

Se acceptă și se recomandă utilizarea panourilor de captare a energiei solare în planul acoperișului.

AȘA NU: Panouri solare nerecomandat montate în suprafață prea mare, pe fațada principală, sau în alt plan decât cel al acoperișului.

AȘA DA: Fără plafon, se poate obține iluminare mai bună a spațiilor cu ajutorul ferestrelor în planul acoperișului, păstrând tradiția golurilor mici în fațada umbră de prispă.

AȘA DA: Spațiul interior mărit prin renunțarea la plafon, menținând la exterior înălțimi reduse ale construcției.

AȘA DA: Iluminat zenital în situațiile în care poziția pe teren, funcțiunea sau orientarea casei nu permit ferestre pe fațadă.

AȘA DA: Spațiul interior mărit în plus prin lipsa compartimentării interioare, soluție care se poate aplica și în cazul altor funcțiuni în afara locuirii, ca de exemplu pentru servicii, birouri, etc.

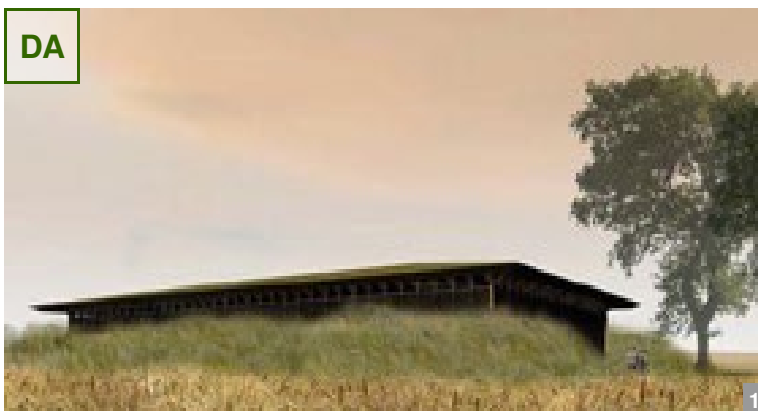

AȘA DA: Spațiul interior mărit în plus prin lipsa compartimentării interioare, soluție care se poate aplica și în cazul altor funcțiuni în afara locuirii, ca de exemplu pentru servicii, birouri, etc.

B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum

Se recomandă amplasarea acestora în trupuri izolate, special destinate prin documentații de urbanism, în afara vetei satului, păstrându-se imaginea locală nealterată. Pot fi destinate producției, depozitării, serviciilor, sănătății, educației, etc.. Este permisă și folosirea altor tipuri de materiale și tehnologii (metal, beton, etc.), acolo unde este necesar și unde folosirea materialelor locale nu poate asigura condițiile normate de rezistență mecanică și stabilitate, securitate la incendiu.

Totuși, în cazul amplasării construcției în vatra satului, se va păstra specificul local prin preluarea formei și a volumetriei existente în zonă, păstrându-se imaginea locală nealterată, folosindu-se diverse soluții pentru atenuarea vizuală a masivității.

AȘA DA: Pentru camuflarea gabaritelor mari, dacă se dorește, se pot folosi acoperișurile verzi cu înclinație mică. Masivitatea se poate camufla prin crearea unui brâu de pământ înierbat în jurul construcției, rezultat de la săpătură. Se poate aplica la clădiri de dimensiuni foarte mari, precum săli de sport, hale de producție, spații de depozitare a cerealelor, etc..

Forma și volumetria

Volumetele acceptate vor fi simple, planurile predominant rectangulare. Se pot accepta abateri de la formă în plan, dar care să nu altereze aspectul general specific local. Acoperișul va avea în general forma dreptunghiulară în plan.

Se acceptă și acoperiri cu pantă mică, de minimum 15%, doar cu învelitoare din strat înierbat cu vegetație locală și doar acolo unde relieful permite și sunt necesare soluții speciale de integrare în peisaj: volume mari, îngropate, garaje sau spații tehnice parțial sau total îngropate, care pentru integrare în peisaj se acoperă cu strat vegetal. În acest caz se permite utilizarea membranelor din PVC sau bituminoase în alcătuirea învelitorii, nevizibile. Se interzic acoperișurile de tip terasă.

Se va păstra specificul local prin preluarea formei și volumetriei existente în zonă. Acoperișul va fi cât mai simplu, în cele mai multe cazuri cu două ape, cu pante egale, cu

streșinile și coamele orizontale. Sunt posibile teșiri ale timpanelor, pentru micșorarea înălțimii fațadelor respective. Nu se admit forme și pante provenite din alte zone climatice sau geografice, teșiri nejustificate, ruperi de pantă.

În funcție de învelitoare, panta va fi de între 15% și 70%, ținând cont de specificul local. Streșinile vor fi scurte, de 15 – 40 cm.

AȘA NU: Acoperișul tip terasă trebuie evitat, atât din motive de nespecificitate, cât și deoarece meșterii locali nu cunosc bine tehnicile de hidroizolare și termoizolare, ducând în final la infiltrații și apoi la soluția montării unei șarpante, cum este acest caz.

AȘA DA: Construcții agricole ce respectă cele mai importante reguli de încadrare în specificul local, inclusiv forma, finisajul și panta acoperișului.

Șarpanta

Pentru construcțiile cu gabarite mari, care adăpostesc funcțiuni de producție sau depozitare, se admit și șarpante metalice, cu condiția să fie invizibile din exterior.

În cazul amplasării construcției în vatra satului, structura șarpantei va fi, recomandabil, de lemn, realizată cu tehnologii locale, folosind, oriunde e posibil (nealterând procesul tehnologic), materiale naturale regenerabile sau se pot folosi tehnologii contemporane de industrializare a lemnului (lemn lamelar, panouri multistrat, lemn stratificat). Se pot folosi rigidizări suplimentare din alte materiale structurale pentru prinderi/legături, fără ca acestea să fie prezente ca pondere importantă în ansamblu. Nu trebuie utilizate materialele organice rezultate în urma polimerizării (cele denumite în mod generic „plasticuri”), întrucât își schimbă calitățile (portanță, torsiune, curgere) în timp, din cauza condițiilor de mediu (proces

repetat de îngheț/ dezgheț, ultraviolete, variații de temperatură vară/iarnă).

AȘA NU: Acoperiș prea plat, materiale pentru învelitoare și închideri perimetrice variate și nepotrivite, chiar și în extravilan.

AȘA DA: Pantă corectă, masivitatea construcțiilor atenuată de vegetația ce obturează parțial vederea.

AȘA NU: Forma rotunjită este mai potrivită zonelor industriale din preajma orașelor.

AȘA NU: Culoarea scoate mai mult în evidență acoperișul și așa mult mai înalt față de construcțiile din jur.

Învelitoarea (materiale folosite și compatibilități)

Învelitoarea se va face din materiale naturale, cu păstrarea imaginii locale nealterate; în funcție de specificul zonei, va fi din țiglă ceramică trasă, olană, stuf, cu păstrarea streșinilor (specifică materialelor). Se vor folosi materiale și tehnologii locale sau care pornesc/derivă din tehnologii locale, fără a avea efecte negative asupra destinației construcției. În mod excepțional, dacă structura de rezistență nu permite altfel, se pot folosi învelitori din tablă fâltuită, cu condiția să nu fie strălucitoare, să aibă culoare neutră.

Materialele de termoizolare/hidroizolare pentru învelitoare vor fi compatibile cu cele din care aceasta este realizată. Se vor folosi, pe cât posibil, soluții de alcătuire care să permită schimbul de vapori dintre interior și exterior, prin aceasta asigurându-se realizarea unui climat interior optim utilizării/locuirii (se va avea o grijă sporită la detaliile constructive din jurul coșurilor de fum, lucarnelor, intersecției cu foșoarele etc.). Nu se acceptă combinarea la același acoperiș a mai multor tipuri de învelitori, cu excepția acoperișului vegetal.

DA		
		1

Culorile vor fi naturale (atât cele pentru materialele de învelitoare, cât și cele pentru alte elemente constructive sau tehnologice): nu se vor folosi culori stridente sau saturate.

AȘA DA: Ferestre mici pe toate fațadele, conform specificului dobrogean, iar teșitura acoperișului, în două ape, spre fațadele laterale micșorează înălțimea acestora.

AȘA DA: Se pot înveli construcțiile tip hală cu materiale tradiționale, gen țiglă ceramică, chiar și industrială, și în situațiile în care deschideriile structurale obligă la folosirea metalului sau betonului armat.

Învelitorile ceramice vor avea culori naturale, evitându-se cele în compoziția cărora a fost introdus colorant.

Elementele de iluminare, ventilare, instalațiile

Elementele de iluminare (luminatoare, ferestre în planul acoperișului), instalații (panouri solare, panouri fotovoltaice, coșuri de fum) sunt permise doar dacă sunt justificate funcțional.

Se acceptă și se recomandă utilizarea panourilor de captare a energiei solare în planul acoperișului.

Umbrirea ferestrelor în planul acoperișului se va face din materiale care nu contravin specificului local și imaginii de ansamblu a construcției. Elementele de umbrire/control solar pot servi și pentru camuflarea acestora în volumul și forma învelitorii.

Culorile vor fi naturale (atât cele pentru materialele de acoperire, cât și cele pentru alte elemente constructive sau tehnologice), similare cu cele ale

învelitorii: nu se vor folosi culori stridente sau saturate.

AȘA NU: Suprafață prea mare de metal lucitor. Pentru volume așa mari, chiar și în extravilan, se recomandă culori mate, naturale, sau mascarea cu perdele vegetale.

AȘA DA: Structura metalică poate fi o soluție pentru construcțiile tip hală, cu pante ale acoperișului ce se pretează la învelitori verzi.

C. Intervenții pe construcțiile existente (gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)

Forma și volumetria

În cazul construcțiilor existente, extinderile lipite de acestea nu le vor domina și vor păstra caracteristicile specifice locului. Se va urmări corelarea acestora cu existentul, păstrarea proporțiilor, neexcluzând o abordare de secolul al XXI-lea, folosind materiale ecodurabile.

Se va realiza în prealabil un studiu volumetric al clădirii existente, incluzând fotografiile ale acesteia și în context.

Dacă nu se încadrează în specificul local și este lipsit de valori constructive și memoriale certe, acoperișul se va reconfirma pentru a răspunde nevoilor de încadrare în specificul local (recomandări similare

cu cele pentru construcțiile noi – vezi recomandări la capitole în funcție de volumul construcției). Extinderile și/sau conversiile vor ține cont de recomandările din capitolele anterioare, în funcție de volumul rezultat al construcției.

Dacă se încadrează în specificul local, intervențiile vor respecta scara și conformarea acoperișului existent.

În cazul înlocuirii totale a structurii, se va efectua în prealabil relevul acoperișului existent și nu se vor modifica dimensiuni precum: panta acoperișului, lățimea streșinii.

Decorațiile se vor prelua nealterate (dacă este cazul). Nu se vor folosi forme și detalii provenite din alte zone etnografice, geografice sau climatice.

Se va păstra ierarhia volumetrică a clădirilor de pe lot. Se recomandă să existe o diferență de minim 30 cm între înălțimea clădirii principale (cea de la stradă) și clădirile anexe sau cele care sunt construite pe locul acestora. Nu se admite sub nicio

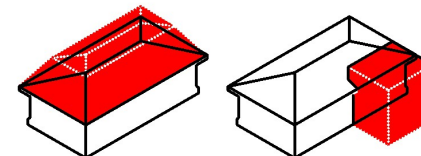
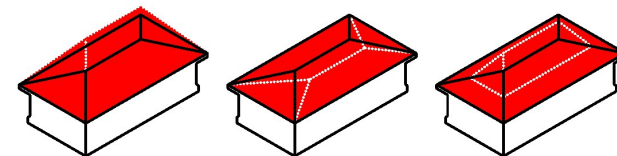
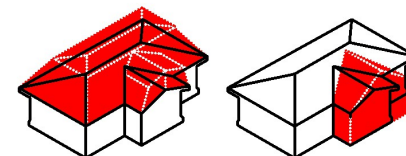
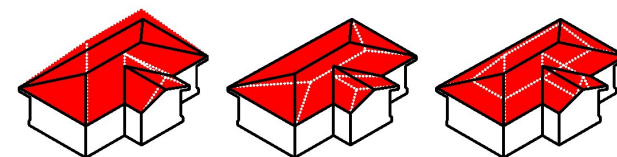
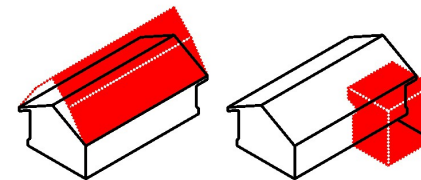
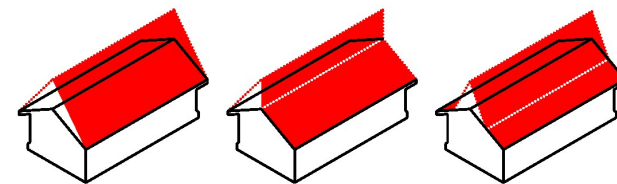
formă ca anexele din continuarea clădirii principale să fie extinse peste nivelul coamei acesteia din urmă.

AȘA NU: Mansardare cu crearea unor volume de acoperiș nespecifice, ieșite în consolă față de parter.

AȘA NU: Soluție nepotrivită de rezolvare a acoperișului în urma extinderii.

AȘA DA: La extinderi, se pot păstra elemente din vechea structură a acoperișului și integra în amenajarea nouă.

AȘA NU: Încercare nereușită de modificare a volumetriei acoperișului prin crearea unui fronton în axul construcției, dar cu modificarea echipartiției stâlpilor și introducerea unui material nou total nepotrivit.

AȘA NU: Refaceri ale acoperișului care apar în mod frecvent, dar care sunt greșite, la construcțiile din Dobrogea Centrală și Munții Măcin.

5

Șarpanta

În cazul intervențiilor asupra construcțiilor existente, acolo unde acestea nu se încadrează în specificul local prin materiale și conformare și sunt lipsite de valori constructive și tradiționale certe, se va reface șarpanta pentru a răspunde nevoilor de încadrare în specificul local (recomandări similare cu cele pentru construcțiile noi). Extinderile și/sau conversiile vor ține cont de recomandările din capitolele anterioare, în funcție de volumul rezultat al construcției.

În cazul intervențiilor asupra

AȘA DA: La intervenții, se verifică structura de lemn din pod, se pot păstra elemente din vechea structură și se înlocuiesc sau se întăresc elementele necorespunzătoare.

construcțiilor existente, acolo unde șarpanta se încadrează în specificul local, se recomandă păstrarea elementelor constructive valoroase și, pe cât posibil, repararea și conservarea la nivel cât mai extins, prin folosirea tehnologiilor tradiționale locale. Elementele deteriorate se pot înlocui cu elemente similare din lemn de aceeași esență, pentru a nu interveni și a dezechilibra capacitatea portantă de ansamblu a structurii. Se pot folosi rigidizări suplimentare din lemn și/sau metal pentru prinderi/legături, fără ca acestea să fie prezente ca pondere importantă în ansamblu. Intervențiile realizate trebuie să poată fi reversibile, pentru a nu împiedica șansa unei intervenții viitoare, cu materiale și tehnologii noi, ce se pot dovedi benefice în privința

calității de ansamblu a obiectului și a utilizării optime a acestuia. Intervențiile vor respecta scara și conformarea acoperișului.

Pentru toate elementele din lemn, se vor realiza lucrări de ignifugare și biocidare cu materiale care nu afectează structura și culoarea lemnului și care permit tratamentul ulterior al acestuia cu ceruri, uleiuri și soluții naturale.

Învelitoarea (materiale folosite și compatibilități)

Învelitoarea se va realiza din materiale naturale regenerabile, cu păstrarea imaginii locale nealterate (țiglă ceramică trasă, olană, stuf), cu păstrarea streșinilor (specifică materialelor). În mod excepțional, dacă structura de rezistență nu permite altfel, la construcțiile existente cu gabarit mare monovolum se pot folosi învelitori din tablă fâlfuită, cu condiția să nu fie strălucitoare, să aibă culoare neutră. Se vor folosi materiale și tehnologii locale sau care pornesc/derivă din tehnologii locale, fără a avea efecte negative asupra destinației construcției.

Materialele de termoizolare/hidroizolare pentru învelitoare vor fi compatibile cu cele din care aceasta este realizată. Se vor folosi, pe cât posibil, materiale naturale și soluții de alcătuire care să permită schimbul de vapori dintre interior și exterior, prin aceasta asigurându-se realizarea unui climat interior optim utilizării/locuirii (se va avea o grijă sporită la detaliile constructive din jurul coșurilor de fum, lucarnelor, intersecției cu foșoarele etc.). Nu este recomandată combinarea la același acoperiș a mai multor tipuri de învelitori, cu excepția

AȘA DA: Pantă corectă, culoare și material corespunzătoare, totuși trebuia să se facă o diferențiere la înălțimea coamei, sau o rupere a continuității planurilor apelor.

AȘA NU: Modificarea coamei acoperișului și a streșinii de la timpan.

AȘA DA: Refacerea învelitorii folosind țiglele recuperate.

acoperișului vegetal (plat, vizitabil – vezi Forma și volumetria, de la punctul B).

Culorile vor fi naturale (atât cele pentru materialele de învelitoare, cât și cele pentru alte elemente constructive sau tehnologice): nu se vor folosi culori stridente sau saturate (vezi tabelul de culori de la punctul B.). Învelitorile ceramice vor avea culori naturale, evitându-se cele în

AȘA NU: Înlocuirea învelitorii tradiționale cu tablă zincată lucioasă.

AȘA NU: Înlocuirea învelitorii tradiționale cu tablă zincată vopsită în culori saturate.

AȘA NU: Înlocuirea învelitorii tradiționale cu țiglă metalică de culoare verde sau albastră

copoziția cărora a fost introdus colorant.

Se recomandă re folosirea țiglei vechi, dacă se prezintă în stare bună, chiar dacă necesită ceva mai mult timp și grijă desfacerea, verificarea, sortarea și curățarea fiecărei piese.

Se va evita folosirea țiglelor industriale cu aspect patinat (învechit).

5.2 PEREȚII

Analiza și recomandările privitoare la pereți evaluează tipurile de pereți (portanți sau de compartimentare), materialele folosite în alcătuirea acestora și marcarea posibilelor probleme ce pot apărea în comportamentul în timp.

Recomandările se grupează pe trei categorii:

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar;

B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum;

C. Intervenții pe construcțiile existente (gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum).

Casă cu stâlpi zidiți, la Floriile, comuna Aliman, jud. Constanța.

Casă cu stâlpi de lemn, la Floriile, comuna Aliman, jud. Constanța.

5.2.1. Specificul local

Sistemul de construire caracteristic pe plan local este zidăria portantă de chirpici, piatră sau cărămidă. Pe alocuri și la unele anexe gospodărești se folosește și paianta. În unele zone, în loc de chirpici se ridicau pereții din cocoloașe sau ceamur. Stâlpii sunt zidiți sau din lemn, mai ales la casele lipovenesti.

Data fiind prezența pădurilor în apropiere, lemnul apare mai des și mai consistent folosit ca material de

Casă zidită din chirpici, cu acoperiș în două ape, cu fronton tot din chirpici, în satul Caugagia, comuna Baia, jud. Tulcea.

Anexă gospodărească zidită din chirpici, cu acoperiș în două ape și învelitoare din țigla, cu fronton tot din chirpici, în comuna Pantelimon, jud. Constanța.

construcție pentru structuri de paiantă, șarpante mai înalte necesare învelitorilor din stuf, elemente decorative, garduri, timpane, etc. în nordul regiunii și în sud-vest.

În satele de la Dunăre, situate pe teren denivelat, unde casele au demisol, sau chiar două niveluri locuibile, cel inferior este realizat din zidărie de piatră, care poate fi de râu, de mal sau de carieră.

Pentru chirpici sau cocoloașele de ceamur se folosea pământ galben sau negru, amestecat cu paie tocate de grâu, orz sau secară, modelat apoi cu

Detaliu de execuție pentru perete de ceamur întărit cu bucăți de ceramică arsă.

mâna. Chirpicul era lăsat să se usuce la soare.

Cărămizile arse erau folosite inițial doar de localnicii mai înstăriți.

Structurile de paiantă se făceau din împletituri de nuiel și se acopereau cu cocoloașe de ceamur.

Lemnul utilizat era al speciilor locale,

precum salcâmul, plopul, salcia, teiul.

Coloanele construite din zidărie, denumite „popi” sau „popici” erau simple, fără multe decorații, cel mult cu bazele și capitulurile paralelipipedice. Se puneau îndeosebi la prispele centrale ale caselor cu tinda (sala) retrasă.

Construcție agricolă cu gabarit mare realizată integral din cărămidă, cu contraforți pentru rigidizare, în comuna Nicolae Bălcescu, jud. Constanța.

Construcție agricolă cu gabarit mare realizată din pereți masivi din piatră, în comuna Slava Cercheză, jud. Constanța.

5.2.2 Recomandări

Pereții se vor fi alcătuiți din materiale regenerabile; de regulă se vor folosi materialele de construcție tradiționale la nivel local, care permit circulația vaporilor între interior și exterior. Acest fapt este necesar pentru a avea în interior un climat sănătos și confortabil, cu umiditate optimă. În caz contrar, pot apărea degradări ale finisajelor interioare (condens, igrasie, mucegai). La construcțiile pentru care studiile geotehnice dovedesc că orice soluție tradițională este imposibil de aplicat, se vor utiliza alte materiale de construcție naturale nespecifice local (zidărie portantă de cărămidă arsă, paiantă acolo unde erau chirpici, structuri din stâlpi și grinzi/ferme din lemn stratificat, etc.). Zidăria portantă din piatră sau cărămidă va fi tencuită cu mortar pe bază de var pentru a permite absorbția, circulația și

evaporarea apei într-un ritm normal. Liantul folosit pentru zidire va fi tot pe bază de var, în măsura în care este permis de calculele structurii de rezistență.

Stâlpii, ca elemente structurale vizibile (constituind prispe, verande, marchize, portice), vor fi din lemn, piatră sau cărămidă, după caz, iar disponerea lor va păstra proporțiile tradiționale. Nu se permit acele, acolo unde sunt specifice local și numai cu dimensiuni, forme și proporții conforme.

Pereții de compartimentare: vor fi construiți din materiale ecologice sau eco-durabile de secol al XXI-lea (lemn, cărămidă). Se va evita folosirea unor materiale ca BCA, beton, cărămidă de sticlă, etc..

Toate materialele de alcătuire pentru pereți au nevoie de întreținere în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Realizarea de alcătuirii constructive corecte, cu materiale

naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea în execuție pot asigura o durată mai mare de viață a acestora, împreună cu o întreținere conștientă, periodică, din partea utilizatorilor. Materialele recomandabile, în funcție de zona în care

urmează să se realizeze investiția, sunt, după caz: piatră, chirpici, cărămidă, lut, având ca liant var-nisip sau lut, sau, o soluție naturală nouă ca baloții de paie tencuiți cu pământ galben amestecat .

Aspectele principale care trebuie

avute în vedere fac referire la: rezistență mecanică și stabilitate, securitate la incendiu, compatibilitatea materialelor de alcătuire, compatibilitatea materialelor de acoperire, termoizolații și ruperi de capilaritate.

ASA DA: Construcție nouă cu pereți din baloți de paie cu structură de lemn.

ASA DA: Materialele de construcție tradiționale, precum chirpicul, pot fi și astăzi confecționate la fața locului și puse în operă, în special pentru construcții mai mici, dar nu numai.

ASA DA: Construcție nouă cu pereți din ceamur, care poate avea orice configurație planimetrică, chiar și în detaliu.

ASA DA: Se recomandă, în zonele de tradiție, să se recurgă tot la construirea cu zidărie de piatră, posibil aparentă, care poate fi îmbunătățită ca izolare termică cu un strat intermediar termoizolant (alcătuire triplă).

ASA DA: Aplicarea tencuielii se poate face cu mijloace mecanizate.

ASA DA: Tencuirea casei din baloți de paie, din chirpici sau piatră cu lut.

A. Construcții noi noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar:

De regulă, se vor folosi materialele de construcție tradiționale la nivel local, care sunt regenerabile, și care permit circulația vaporilor între interior și exterior (vezi subcapitolul anterior, de recomandări).

Nu sunt excluse materialele și tehnologiile moderne, ecologice, dacă constructorul (meșterul) este calificat să lucreze cu așa ceva.

Nu se exclude utilizarea de cărămizi

DA

AȘA DA: Zidărie de piatră și elemente din lemn, care combină tehnica tradițională cu cea contemporană, pentru a corespunde cerințelor de stabilitate, etc..

AȘA NU: Zidăria de BCA nu își are locul în mediul rural.

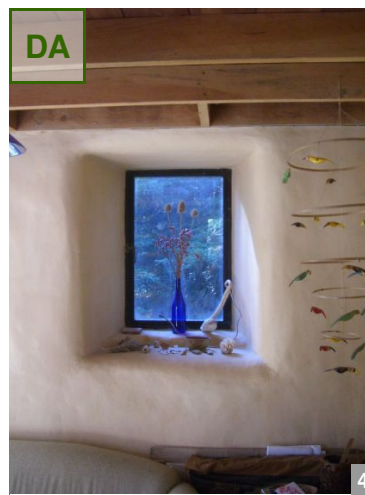
AȘA NU: Zidăria, probabil de BCA, cu tencuială pe bază de ciment, sunt soluții nerecomandate.

industriale cu goluri, de elemente structurale din beton, de structuri metalice sau de pereți de gipscarton atunci când sunt necesare funcțional sau structural.

O atenție deosebită se va acorda tratamentului diferențiat al fațadelor în funcție de importanța lor. În mod tradițional, fațada de la stradă este cea mai decorată.

Pereții de compartimentare se vor construi din materiale regenerabile și se vor utiliza cu preponderență materialele de construcție considerate tradiționale la nivel local (lemn, cărămidă, piatră) sau materiale ecologice sau eco-durabile de secol al XXI-lea (argilă/lut, cânepă, lână, paie, rumeguș sau conglomerate cu lianți naturali), pentru funcțiuni care permit această compoziție.

DA

AȘA DA: Soluții naturale posibile de tencuire și finisare interioară a construcțiilor, pe bază de lut.

B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum

Pereții portanți sunt esențiali, prin contribuția la durabilitatea construcțiilor. Aceștia se vor construi din materiale regenerabile și se vor utiliza cu preponderență materialele de construcție considerate tradiționale la nivel local (cărămidă, piatră, lemn). La construcțiile pentru care studiile geotehnice dovedesc că orice soluție tradițională este imposibil de aplicat în exploatare (ținând cont de zona seismică în care se încadrează construcția), se vor utiliza alte materiale de construcție, nespecifice cum sunt metalul, betonul armat. Zidăria portantă din piatră sau cărămidă va fi tencuită cu mortar pe bază de var, pentru a permite absorbția, circulația și evaporarea apei într-un ritm normal. Liantul folosit pentru zidire va fi, pe cât posibil, tot pe bază de var, cu aditivi pentru rezistența la intemperii în caz de nevoie, pe cât permit calculele structurii de rezistență. Se vor realiza alcătuirii constructive care să diminueze/impiedice capilaritatea, în condițiile în care realizarea unei impermeabilizări pe toată suprafața fundației nu este recomandabilă.

Pereții de compartimentare se vor construi din materiale regenerabile și se vor utiliza cu preponderență materialele de construcție considerate tradiționale la nivel local (lemn, cărămidă, piatră) sau materiale ecologice sau eco-durabile de secol al XXI-lea (lemn, cărămidă, argilă/lut, cânepă, lână, rumeguș sau conglomerate cu lianți naturali). Nu este recomandată folosirea unor

materiale ca BCA, cărămidă de sticlă, etc. .

Nu se exclude utilizarea cărămizii industriale cu goluri, a elementelor structurale din beton, a structurilor metalice sau a pereților de tip rigips atunci când normativele le impun.

AȘA NU: Zidăria din BCA, cu tencuială pe bază de ciment, nu se recomandă nici la clădirile cu gabarite mari.

Zidăria din cărămidă, chiar produsă industrial, este recomandată spre a fi folosită la închideri de clădiri agricole de dimensiuni mari, așa cum se folosea și în trecut.

Chirpicul poate fi folosit cu încredere pentru construcții de gabarit mare, cum se folosea odinioară.

C. Intervenții pe construcțiile existente (gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)

La intervenția pe construcție existentă, dacă expertiza tehnică relevă necesitatea consolidării, arhitectul va solicita soluții care să implice folosirea de materiale și tehnici tradiționale (reparații locale la zidărie, inserarea unor elemente structurale noi din lemn sau piatră, îngroșări de pereți, etc.). Dacă sunt totuși necesare, nu se vor adopta soluții de cămășuire pe toată suprafața peretelui de cărămidă, decât cu adăugarea în beton a unor aditivi care să mărească permeabilitatea la vapori a acestuia. Tratarea sau finisarea lemnului cu materiale impermeabile la vapori, care ajută la apariția ciupercilor și atacului biologic asupra lemnului (lacuri, vopsitorii în ulei etc), este interzisă.

DA

AȘA DA: Casă de chirpici și gard de piatră pregătite pentru iarnă, reparate cu lut amestecat cu paie mărunțite, în satul Runcu, comuna Pantelimon, jud. Constanța.

Stâlpii, ca elemente structurale vizibile (constituind prispe, verande, marchize, portice), vor fi din lemn, piatră sau cărămidă, după caz, iar disponerea lor va păstra proporțiile tradiționale. Se permit arcele, acolo unde sunt specifice local și numai cu dimensiuni, forme și proporții conforme.

Se vor păstra și se vor restaura toate detaliile istorice de parament, inclusiv cornișele, ancadramentele, bosajele, etc.. Ca principiu general, trebuie găsite soluții compatibile cu materialele existente, care să nu influențeze negativ structura și comportamentul acestora în exploatare, concomitent cu păstrarea a cât mai mult din fondul construit valoros.

Nu se vor realiza suprafețe mari de pereți la care, prin alcătuirea constructivă, transferul vaporilor este împiedicat, acest fenomen având ca efecte directe apariția igrasiei și a mucegaiurilor și diminuarea calității

exploatării în timp a construcției. Se pot realiza bariere de rupere de capilaritate la partea inferioară prin injectarea cu mortare speciale de asanare.

Se vor alege soluții care să implice folosirea de tehnici și materiale tradiționale (reparații locale, inserarea unor elemente structurale noi, preferabil din lemn sau piatră, îngroșări de pereți, etc.). În condiții speciale, consolidările se pot realiza și din alte tipuri de materiale nespecifice (beton, metal, etc.), cu asigurarea realizării unor alcătuirii de pereți compatibile cu existentul.

Atât pentru finisajele exterioare, cât și pentru finisajele interioare se vor folosi vopsele care să nu împiedice transferul de vapori. Se recomandă folosirea vopselurilor pe bază de var, silicați, etc.. Pentru finisajele exterioare, se vor folosi culori similare

DA

AȘA DA: Posibilitate de reparare la interior a construcțiilor existente cu materiale naturale, aplicate manual, obținându-se astfel un interior cald și primitor.

cu cele din zona de realizare a investiției; nu se vor folosi culori stridente, iar cele saturate doar dacă sunt specifice.

Se vor păstra și se vor restaura toate detaliile istorice de parament, inclusiv cornișele, soclurile, bosajele, ancadramentele, etc.

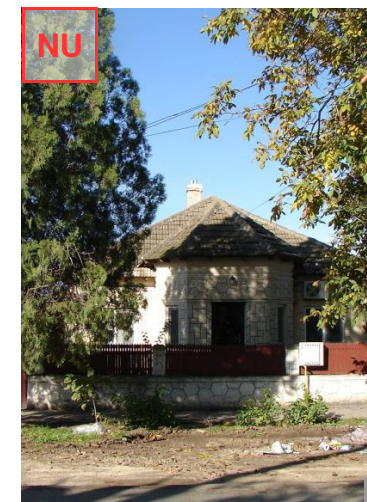
Pentru construcțiile existente, cel mai mare pericol îl reprezintă modalitatea de armonizare cu standardele și normativele în vigoare, privitoare la cerințele de rezistență mecanică și stabilitate, securitate la incendiu (în special pentru clădirile cu funcțiuni publice), hidroizolare și izolare termică, igiena și sănătatea oamenilor. Ca principiu general, trebuie încercată găsirea unor soluții compatibile cu materialele existente, care să nu influențeze negativ structura și comportamentul acestora în exploatare (ținând cont de zona

seismică în care se încadrează construcția), concomitent cu păstrarea a cât mai mult din fondul construit valoros.

Extinderile și/sau conversiile vor ține cont de recomandările din capitolele anterioare, în funcție de volumul rezultat al construcției.

AȘA NU: Detaliu de parament cu decorații excesive și nespecifice, altfel casa păstrează ornamentele tradiționale de cornișă și ancadramente.

AȘA NU: Desen departe de aspectul tradițional al bosajului imitativ de piatră de pe fațada acestui imobil situat în mediul rural.

a) Stâlpii și pereții din lemn

Se vor înlocui piesele deteriorate cu piese identice, realizate din lemn de aceeași esență, pentru a nu interveni și a dezechilibra capacitatea portantă de ansamblu a structurii, și comportamentul higrotermic al acesteia. Se pot folosi rigidizări din lemn (sau metal) pentru prinderi/legături, fără ca acestea să fie prezente ca pondere importantă în ansamblu. Se vor realiza lucrări de ignifugare și biocidare cu materiale transparente, care nu afectează structura și culoarea lemnului și care

AȘA NU: Înlocuirea panoului de scânduri de la timpan cu tablă vopsită.

AȘA DA: Cadre tradiționale din lemn în timpul restaurării: un element afectat de degradare nu trebuie înlocuit cu totul.

permit tratamentul ulterior al acestuia cu ceruri, uleiuri și soluții naturale.

AȘA DA: Întreținerea lemnului de la parapetii prispelor reface imaginea originală, în satul Caugagia, comuna Baia, jud. Tulcea.

AȘA DA: Înlocuire de bun augur a lemnăriei, inclusiv decorative, de la timpan, în satul Florești, comuna Horia, jud. Tulcea.

b) Pereții din piatră

La intervenții se aplică tehnologiile cunoscute de curățare a rosturilor pe adâncime (cca. 2 cm) și refacere a mortarului, după caz, pentru zidărie aparentă sau pentru tencuire. Se vor

AȘA DA: Modele de apareiaj de piatră, specifice diverselor regiuni din zona studiată.

AȘA DA: Zidărie aparentă, văruiată conform specificului zonei, menținută la această construcție agricolă din comuna Slava Cercheză jud. Tulcea

aplica mortare compatibile, elastice, care să favorizeze transferul vaporilor: mortare și tencuieli de var-nisip, sau cu lut. Materialele se vor alege compatibile și cu tipul de piatră folosită, fiind dependente de gradul de porozitate a acesteia. Sunt de preferat

materialele folosite în mod tradițional în zonă, nemoderne.

Dacă sunt necesare consolidări cu beton armat, acestea se vor face, pe cât posibil, punctual, minim invaziv.

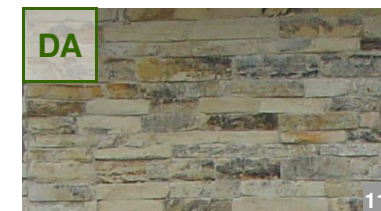
Dacă nu mai este posibil structural, dar se dorește păstrarea aspectului de zidărie de piatră, se poate face placare, cu păstrarea apareiajului specific zonei.

Nu se vor folosi tencuieli acoperitoare din ciment, care nu sunt permeabile la vaporii.

Piatra nu se va acoperi cu lacuri și vopseli care influențează porozitatea și permeabilitatea la vaporii a acesteia.

AȘA NU: Tencuire cu mortar de ciment.

AȘA DA: Zidărie de piatră fasonată, în rânduri orizontale, mai late sau mai înguste.

AȘA NU: Placaj de piatră în „stil rustic”.

c) Pereții din cărămidă

Aceștia sunt mai rar întâlniți la construcțiile vechi și ceva mai des în ultimii cincizeci de ani, pentru casele localnicilor mai avuți, ori pentru construcții agricole mai mari. Se verifică atent starea cărămidilor și stabilește menținerea sau refacerea zidăriei. Dacă este necesar, se solicită expertizarea tehnică de rezistență.

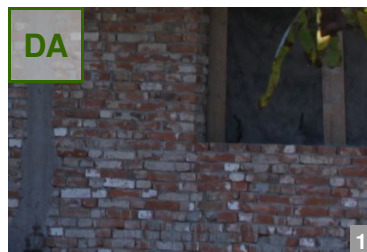
Dacă se menține zidăria de cărămidă, la intervenții se aplică tehnologiile cunoscute de curățare a rosturilor pe adâncime (cca. 2 cm) și refacere a mortarului, pregătindu-se pentru tencuire.

Se vor realiza intervenții cu materiale compatibile, elastice, care să favorizeze transferul vaporilor: mortare și tencuieli de var-nisip, sau cu lut.

Nu se vor folosi tencuieli acoperitoare din ciment, care nu sunt

permeabile la vaporii.

Dacă expertiza tehnică stabilește ca fiind necesare consolidări structurale ale pereților din cărămidă, se vor evita soluțiile de cămășuire pe toată suprafața lor; când acest lucru nu este posibil, se pot folosi aditivi care să crească permeabilitatea la vaporii a acestora, cu scopul prevenirii efectului

AȘA DA: Dacă sunt de calitate, se pot recupera și refolosi cărămidile mai vechi la refacerea unor pereți sau la compartimentări noi.

AȘA NU: Se observă cum impermeabilizarea soclului și a pereților cu tencuieli pe bază de ciment și incompatibilitatea dintre materiale a dus la apariția igrasiei pe fațadă.

„de pungă”, care va diminua confortul utilizării în timp a construcției.

d) Pereții din lut (paintă, cocoloașe sau chirpici)

Dacă sunt observate fisuri sau crăpături, înainte de repararea acestora se identifică motivul apariției lor și se stabilește dacă necesită întărirea fundației sau structurii peretelui, sau doar găsirea unui material compatibil, pus corect în operă, pentru umplerea fisurilor. Se vor realiza intervenții cu materiale elastice care să favorizeze transferul vaporilor.

Se recomandă lutul la interior și varul la exterior, în amestec cu nisip și diverse fibre, precum paie, cânepa, părul de capră. Se dau două sau mai multe straturi, din ce în ce mai fine, până se obține nivelul de netezime dorit.

AȘA DA: Peretele de chirpici lutuit și văruiț este ușor de modelat în forme diferite.

Nu se vor folosi tencuieli acoperitoare din ciment, care nu sunt permeabile la vaporii.

Se vor realiza alcătuirii constructive care să diminueze/împiedice

capilaritatea.

Se acceptă placări la interior cu gips carton, dacă este necesar pentru îndeplinirea anumitor cerințe de calitate.

AȘA DA: Casă reparată în stil tradițional, cu pereții lutuiți și văruiți, în satul Atmagea, comuna Ciucurova, jud. Tulcea

AȘA NU: Aplicarea tencuielii pe bază de ciment pe fațadă va stopa migrarea vaporilor de apă către exterior.

5.3 FUNDAȚIILE

Prin fundații, se vor înțelege, în funcție de tipul construcției și de zona în care se realizează investiția: fundațiile-soclu, pivnițele, subsolurile și demisolurile.

Recomandările se grupează pe două categorii:

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar sau monovolum

B. Intervenții pe construcțiile existente (gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)

Toate materialele de alcătuire pentru fundații au nevoie de întreținere în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Realizarea de alcătuirii constructive corecte, cu materiale naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea în execuție pot asigura o durată mai mare de viață a acestora, împreună cu o întreținere conștientă, periodică, din partea utilizatorilor. Materialele recomandate, în funcție de zona în care urmează să se realizeze investiția sunt, după caz: piatra, cărămida, betonul armat.

Aspectele principale care trebuie avute în vedere fac referire la: siguranță și stabilitate, compatibilitatea materialelor de alcătuire, compatibilitatea materialelor de acoperire, termoizolațiile și hidroizolațiile, realizarea straturilor de drenaj pentru îndepărtarea apelor de la nivelul fundației, materialele și modalitățile de realizare a trotuarului

de gardă, îmbinarea soclu/material de tencuire/placare soclu cu trotuarul de gardă.

5.3.1 Specificul local

Fundațiile caselor s-au făcut din vechime din piatră de râu, de mal sau de carieră, necioplită, completată cu pământ, care s-a găsit în diverse părți ale Dobrogei (Munții Măcinului, Baia, Tașaul, Saraiu, Turcoaia, Hârșova, etc.). Acestea susțineau zidurile preponderent din chirpici, deci nu erau foarte masive. Înălțimea soclurilor,

Soclu de piatră la o hală agricolă, pentru protejarea pereților din chirpici împotriva umidității din sol, în satul Lulia, comuna Izvoarele, jud. Tulcea.

Soclu de piatră la o locuință realizată cu pereți din chirpici în satul Caugagia, comuna Baia, jud. Tulcea.

Soclu înalt de piatră, datorat reliefului înclinat în satul Floriile, comuna Aliman, jud. Constanța.

Soclu de piatră mai mare, lipită cu pământ, la o locuință realizată cu pereți din chirpici în satul Floriile, comuna Aliman, jud. Constanța.

care reprezintă partea superioară a fundațiilor, era relativ mică (de 30 până în 50 de cm), deoarece clima specifică ținea construcțiile departe de pericolul inundațiilor și, de multe ori, piatra era greu de adus. Doar în regiunile mai deluroase soclurile erau mai înalte, îmbrăcate în tencuieli (pământ gri), aici apărând și un nivel inferior, cu rol de depozitare (beciuri) sau bucătărie și alte anexe gospodărești. Deasemenea, soclul înalt apărea și la casele mai mari, care reflectau un statut social mai ridicat.

Când locuința tricoloră cu cerdac dispune de pivniță, soclul acesteia apare străpuns de mici ferestre de aerisire și o ușă de acces, plasată în axul fațadei, sub foisor.

Unde nu se făceau fundații din piatră, casele erau așezate pe o platformă mai înaltă de pământ bătătorit.

Pardoselile din scândura se întâlneau doar la camera de oaspeți, celelalte aveau doar pământ negru, care nu face praf, uneori amestecat cu baligă.

Anexele, în funcție de destinație și de structura pereților, aveau sau nu fundații, tot din piatră.

Locuință cu intrare în demisol în axul cerdacului, în satul Vlăhi, comuna Aliman, jud. Constanța.

5.3.2 Recomandări

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250mp) dispuse în sistem pavilionar sau monovolum

Fundațiile contribuie esențial la durabilitatea clădirilor. Acolo unde este posibil din punct de vedere structural (dar și tehnologic și economic), în funcție de zona seismică în care se încadrează construcția, se vor folosi tehnici tradiționale.

Se vor folosi sisteme tradiționale (fundații continue pe sub ziduri portante sau fundații izolate), nu se vor „sigila” terenurile cu radiere sau șape realizate din ciment, ci se vor adopta soluții eco-durabile; unde sunt necesare, se vor face sisteme subterane de drenare. Materialele recomandate, în funcție de zona în care urmează să se realizeze investiția și de tipul acesteia, sunt, după caz: piatră, cărămidă, beton (cu condiția să se realizeze fundații sub zidurile portante; nu se recomandă soluțiile cu radier general, care impermeabilizează o suprafață mare de teren). Nu se recomandă la subsoluri pereți masivi din beton, care împiedică transferul de vapori, rețin umezeala și nu favorizează existența unui climat sănătos pentru utilizatori. Pivnițele și bolțile se vor realiza cu preponderență din cărămidă și/sau piatră, legate cu mortar pe bază de var. Pivnițele vor avea goluri de ventilație în soclu, la nivel de siguranță

împotriva inundării, care vor fi deschise vara pentru uscarea pereților.

Nu sunt permise demisoluri decât în cazul denivelărilor mari ale terenului.

Pentru realizarea soclurilor din piatră se vor folosi materiale locale, cu tehnologii și mână de lucru locală, prin activarea meșterilor din zonă. Nu se va folosi în exces cimentul (cu precădere cimentul Portland, mai ales fără rosturi de dilatare constructive prevăzute în proiect) ca material de lucru sau ca material de bază pentru liant. În cazul în care este necesară realizarea unor fundații/socluri din beton armat, se recomandă tencuirea cu mortare cu textură lisă pe bază de var în alcătuirii constructive compatibile. Nu se va realiza placarea simplă cu piatră de râu sau piatră spartă a soclului, care să aducă un aspect „rustic”, de cele mai multe ori impropriu și incompatibil cu arhitectura locală

Se va construi un trotuar de gardă perimetral, cu pantă suficientă, care să îndepărteze apele pluviale de fundația construcției. Acesta va fi realizat din materiale naturale, va avea rosturi de dilatație, iar în punctele de scurgere a apelor pluviale se vor realiza detalii care să favorizeze îndepărtarea lor de construcție către suprafețele verzi amenajate în apropiere.

B. Intervenții pe construcțiile existente (de gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)

Pentru construcțiile existente, probleme multiple se întâlnesc mai ales la imobilele de mică anvergură

din mediul rural, unde de obicei nu a fost acordată o importanță deosebită fundațiilor, acestea fiind mici, prost conformate și prost rezolvate din punct de vedere constructiv, ceea ce a dus la degradări și prăbușiri ale diverselor elemente constructive (mai ales în cazul construcțiilor din chirpici, paiantă și a construcțiilor anexe).

Dacă sunt necesare consolidări ale fundației (în funcție de zona seismică în care se încadrează), cât timp este posibil, se vor propune soluții (subzidiri, reparații, îngroșări, țeseri de ziduri, tencuiri cu diverse mortare cu componente naturale armate cu fibre), care să folosească materiale de construcție naturale (piatră). Soluțiile de hidroizolare și de termoizolare, prin alcătuirii constructive propuse, nu vor îmbrăca toată infrastructura: se pot realiza bariere de capilaritate prin injecții cu mortare speciale, tencuiri cu mortare de asanare speciale, se pot realiza straturi de drenaj care să faciliteze îndepărtarea apelor de la fundație și să prevină infiltrațiile și degradările la nivelul acesteia (vezi și recomandările generale). Nu se vor „sigila” terenurile cu radiere sau șape realizate din ciment, pivnițele vor păstra sau vor „primi” goluri de ventilație în soclu, la nivel de siguranță împotriva inundării, pentru uscarea pereților. Se va folosi cu precădere mortar de pământ sau de var, care permit evaporarea apei infiltrate.

Se va reface sau construi (dacă este cazul) trotuar de gardă perimetral, cu pantă suficientă, care să îndepărteze apele pluviale de fundația construcției. Acesta se va realiza din materiale naturale, cu rosturi de dilatație, iar în punctele de scurgere a apelor pluviale se vor realiza detalii care să favorizeze îndepărtarea lor de

construcție prin direcționarea către spațiile verzi amenajate în vecinătate.

Extinderile și/sau conversiile vor ține cont de recomandările din capitolele anterioare, în funcție de volumul rezultat al construcției.

AȘA NU: Lipsa trotuarului a condus la deteriorarea pereților în partea inferioară.

AȘA NU: Socluri tencuite cu mortar de ciment.

5.4 TÂMLĂRIA ȘI GOLURILE

Prevederile referitoare la uși și ferestre privesc materialele de construcție, conformația acestora, soluțiile de umbrire și culorile.

Acolo unde este posibil, se recomandă apelarea la tehnici tradiționale și meșteșugari locali pentru realizarea tâmplăriei interioare și exterioare, ca și pentru realizarea feronierilor și/sau a diverselor elemente decorative metalice de mascare, care pot fi bătute sau turnate.

Recomandările se grupează pe trei categorii:

A. Construcții cu gabarit mic (<120 mp), construcții cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

B. Construcții cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum

C. Intervenții pe construcții existente (de gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)

Toate elementele de tâmplărie au nevoie de întreținere în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Realizarea de alcătuirii constructive corecte, cu materiale naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea în execuție pot asigura o durată mai mare de viață a acestora, împreună cu o întreținere conștientă, periodică, din partea utilizatorilor.

Ușă scundă, dar lată, la un atelier de fierărie lipit de casă, în satul Caugagia, comuna Baia, jud. Tulcea.

Fereastră mică spre prisă, într-un canat, în satul Caugagia, comuna Baia, jud. Tulcea.

5.4.1 Specificul local

În zona Dobrogei centrale și a Munților Măcin, ferestrele întâlnite sunt de tipuri variate, în unul (la spații anexă), două, trei sau mai multe canaturi, cu alcătuire simplă sau dublă, împărțite în ochiuri de forme diferite. Compoziția fațadei principale mizează pe dispunerea simetrică în ax a ferestrelor, bipartite sau tripartite, câte una sau două pentru fiecare încăpere. Deasemenea, se constată o poziționare a ferestrei fără legătură cu axul fațadei secundare cu timpan dinspre stradă, unde e cazul.

Mai multe canaturi se întâlnesc acolo unde prispele au fost închise cu geamlăc.

Proporția laturilor ferestrelor variază, la rândul ei, în funcție de numărul de canaturi. Acestea au un rol important în conturarea imaginii casei tradiționale, oferind specificitate și individualitate construcțiilor vechi.

Ferestrele alăturate ușilor sunt de cele mai multe ori într-un canat, deci mai înalte și mai înguste.

Ferestrele și, în general, tâmplăria (uși, porți, obloane) sunt realizate din lemn aparent sau vopsite cu vopsele pe bază de ulei de in. Lemnul folosit pentru tâmplărie/dulgherie este din esențele locale (plop, salcâm, salcie).

De obicei nu au glaf la exterior, fiind dispuse chiar în planul fațadei, fiind protejate de ploi de streășină sau de acoperișul prispei. În cazul construcțiilor din piatră, se prevedeau pervazuri din același material, de grosimi considerabile (> de 10 cm).

Golurile prezintă uneori ancadramente, realizate din tencuială sau din lemn. Nu sunt specifice obloane sau storuri pentru umbrire.

Fereastră mică la un spațiu gospodăresc, în satul Floriile, comuna Aliman, jud. Constanța.

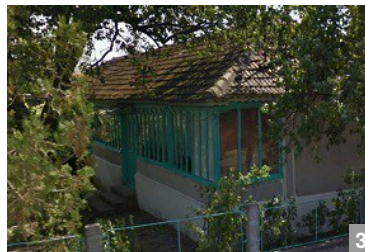
Geamlăc în satul Florești, comuna Horia, jud. Tulcea.

Fereastră spre stradă, în trei canaturi cu decor specific în Comuna Ciucurova, jud. Tulcea.

1 Ferește cu câte două canaturi inegale suprapuse, adiacente ușii cu geam, subîmpărțite în ochiuri cu șprosuri subțiri de lemn, în satul Floriile, comuna Aliman, jud. Constanța.

3 Prispă închisă cu geamlâc, comuna Horia, jud. Tulcea.

4 Fereastră cu glaf de piatră la o construcție cu pereții de piatră, comuna Slava Cercheză, jud. Tulcea.

7 Ferește mari, cu câte trei canaturi la parter și cu supralumină la etaj, cu ușă mari cu geam, subîmpărțite în ochiuri cu șprosuri subțiri de lemn, în satul Floriile, comuna Aliman, jud. Constanța.

2 Fereastră spre stradă în trei canaturi cu decor și ușă cu geam, adiacentă, în satul Florești, comuna Horia, jud. Tulcea.

5 Fereastră de pod la o casă mai mare, în axul fațadei cu timpan, în comuna Mihail Kogălniceanu, jud. Constanța.

6 Ferestre înalte, bipartite pe orizontală, cu supralumină, la o casă mai înaltă din comuna Rasova, jud. Constanța.

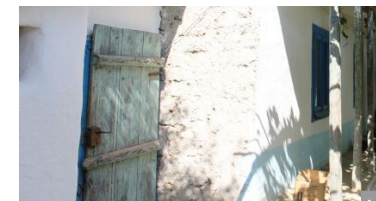
8 Fereastră tripartită, neîmpărțită, cu ancadrament vopsit la culoarea tâmplăriei, în Slava Cercheză, jud. Tulcea.

9 Fereastră mică poziționată în axul fațadei cu timpan în satul Floriile, comuna Aliman, jud. Constanța.

10 Două fereaste alăturate, cu câte două canaturi. supralumină și subdivizare a ochiurilor de geam, cu ancadrament de lemn, în satul Floriile, comuna Aliman, jud. Constanța.

11 Ușă simplă la o anexă gospodărească, comuna Istria, jud. Constanța.

5.4.2 Recomandări

Raportul plin-gol, forma și proporția golurilor vor fi conform specificului local. În raportul plin-gol al fațadelor predomină plinul. Ferestrele vor fi orientate de regulă spre părțile însorite, nu spre nord. Dacă dimensiunile ferestrei rezultate din necesități funcționale sunt mai mari, se vor face diverse tipuri de mascări.

Se interzic suprafețele mari vitrate, nejustificate funcțional în alte situații decât cele asociate unor verande. Se vor lua ca exemplu golurile anexelor gospodărești caracteristice locului, sau golurile vor fi mascate cu traforuri, scândură, obloane, etc..

Ferestrele vor respecta proporțiile tradiționale și în ceea ce privește canaturile și poziția traverselor și șprosurilor. Suprafața vitrată a construcțiilor noi nu va depăși 30% din fațadă.

Golurile de fereastră trebuie să aibă forme, decorații și proporții specifice zonei, respectând dispunerea logică generală pe fațade. Dimensiunile pot fi mai mari, pentru a se asigura iluminare naturală corespunzătoare fiecărei funcțiuni. Se admit ca accente compoziționale bine justificate (deschidere către peisaj, folosire pasivă a energiei solare), altele decât verandele, panourile vitrate de dimensiuni mai mari, dar nu pe mai mult de 50% din suprafața fațadei.

Grilajele nu fac parte din specificul dobrogean. Dacă sunt necesare măsuri antifracție sau antivandalism, se vor folosi foliile speciale la vitraje.

Nu se recomandă rulourile exterioare și obloanele din PVC sau metalice. Feroneria va avea culori discrete, nestrălucitoare.

Cărămida de sticlă și alte tipuri de sticlă structurală sunt de evitat atât din punctul de vedere al nespecificității, cât și din motive de transfer termic ridicat și producere a condensului pe suprafața interioară.

Vitrajele mari, neîmpărțite în ochiuri spre exterior, se recomandă doar în cazuri bine argumentate compozițional.

Se interzic elementele decorative nespecifice zonei și culorile stridente la elementele de tâmplărie, necaracteristice locului.

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

Materiale

Ferestrele și ușile vor fi realizate din lemn (masiv sau stratificat) tratat cu ulei, ceruit sau vopsit cu soluții naturale, cu feronerie metalică. Pentru tâmplăria exterioară, se va folosi lemn de esențe adecvate condițiilor climatice. În realizarea acestora se vor respecta tehnicile tradiționale și se vor activa, pe cât posibil, meșterii din zonă. Tâmplăria poate fi simplă sau dublă, în funcție de necesarul de izolare termică corelat cu climatul și factorii de mediu din zona în care se inserează construcția. Elementele componente ale tâmplăriei: rame, cercevele, șprosuri, traverse etc. se vor realiza din lemn. În mod excepțional, pentru o anumită conformare la reglementările privind securitatea la incendiu, care nu poate

fi obținută cu lemn, sau rezistența la deteriorările cauzate de animale, se poate folosi tâmplărie metalică, strict în amplasamentele impuse de lege.

Pentru îndeplinirea cerințelor actuale privitoare la eficiența energetică, se poate folosi vitrajul termoizolant, cu două sau trei foi de sticlă și cu gaz inert între ele. Pentru a asigura un grad sporit de izolare fonică, pentru construcțiile situate pe lângă drumurile cu circulație intensă sau dacă funcția o impune, atât pentru vitrajul termoizolant, cât și pentru vitrajul simplu de la geamurile duble, se pot folosi foi de sticlă de grosimi diferite, care „rup” vibrația sunetului. Geamul folosit va fi cu preponderență transparent, poate fi acoperit cu diverse folii care să realizeze controlul solar, fără a modifica culoarea și textura acestuia. Nu se vor folosi: geam bombat, geam reflectorizant. În mod excepțional și justificat, atunci când contextul și funcția o impun, se pot folosi și alte tipuri de prelucrări/acoperiri ale sticlei (de exemplu: folii speciale necesare măsurilor antifracție sau antivandalism).

Pentru asigurarea cerințelor privitoare la igienă și sănătate, se pot folosi aerisitoare cu acționare automată (incluse în tocul geamului) sau manuală, pentru a asigura o ventilație naturală a spațiilor interioare, atunci când alcătuirea ferestrelor generează o soluție etanșă, care nu permite împropătarea aerului (altfel fiind necesare sisteme suplimentare de ventilație mecanică sau naturală).

Conformația ferestrelor

Ferestrele vor respecta proporțiile tradiționale între lungime și lățime, în relație cu numărul de canaturi, în

AȘA NU: Chiar dacă mărimea golurilor respectă specificul local, dispunerea lor rară pe o fațadă prea lungă modifică discrepant armonia acesteia, nemaivorbind de materialele de import utilizate pentru tâmplărie (PVC), învelitoare, soclu și tencuială.

AȘA NU: Rulouri metalice, aplicate, la ferestre mult prea mari, protejate de streșini mult prea mici față de specificul local.

special la fațada principală, respectând dispunerea logica generală. Se recomandă alternarea unor goluri mici ale arhitecturii vernaculare cu vitraje mari, de dimensiunea unui perete, pentru funcțiuni principale care necesită iluminare mai multă. Se admit ca accente compoziționale bine justificate (deschidere către peisaj, folosire pasivă a energiei solare), altele decât verandele, panourile vitrate de dimensiuni mai mari, dar nu pe mai mult de 50% din suprafața fațadei, dispuse cu preponderență spre interiorul lotului.

Nu se vor realiza goluri de forme atipice: cerc, triunghi, romb, hexagon etc., care în exploatare pot dovedi diverse inconveniente: neetanșizare corectă, soluții complicate de umbrire, etc..

Soluțiile de umbrire

Pentru umbrirea suprafețelor vitrate, în specificul dobrogean neexistând elemente precum șpaleți, obloane, storuri, se vor folosi cu precădere metode de umbrire de la distanță, ca streășina, porticul, vegetația. În cazuri justificate formal sau funcțional, se pot prevedea obloane sau măști din lemn, după forma și aspectul ușilor și închiderilor de la anexele gospodărești specifice locale.

Acoperișul prispei către care sunt îndreptate ferestrele este o soluție ideală de umbrire, deoarece protejează de intemperii și poate permite însorirea ferestrelor pe timp de iarnă și umbrirea lor vara.

Dacă sunt necesare, obloanele sau storurile vor fi realizate din lemn, se vor monta, de preferință, la exterior (pentru a asigura un control climatic și o protecție suplimentară a ferestrelor împotriva intemperțiilor) și pot avea

NU
AȘA NU: Se interzic goluri de diverse forme pe aceeași fațadă, mai ales dacă este principală și la stradă.

NU
AȘA NU: Se interzic goluri triunghiulare la fronton.

NU
AȘA NU: Goluri nealiniate, a căror poziționare față de acoperiș este nespecifică.

NU
AȘA NU: Aceste panouri de lemn folosite la golurile unei anexe gospodărești din satul Florești pot fi model pentru realizarea obloanelor de la ferestre, sau pentru mascarea unor goluri mai mari.

lamelele reglabile. Nu se vor folosi rulouri exterioare montate cu cutia aparentă.

Pentru vitrajele cu suprafețe mari, acolo unde sunt justificate, se pot instala parasolare din lemn, fixe sau cu lamele cu unghi reglabil, care să camufleze elementele discrepante în ansamblul volumetric. Se interzice ca aceste conformații să se realizeze pe fațadele dinspre stradă. Elementele de lemn se vor proteja cu uleiuri, ceruri sau alte soluții naturale.

Culorile

Tâmplăria exterioară și elementele de umbrire sau alte elemente decorative se pot vopsi unitar în diferite nuanțe opace (albastru, verde, gri, maro, în funcție de specificul localității), nesaturate, cu pigmenți naturali, care nu modifică aspectul lemnului și nu dau senzația de ud sau lucios. În locul culorilor, se pot folosi și băițurile și lacurile care pătrund în textura lemnului și lasă vizibil desenul natural al acestuia.

B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum

Materialele

Ferestrele și ușile vor fi realizate din lemn (masiv sau stratificat) tratat cu ulei, ceruit sau vopsit cu soluții naturale, cu feronerie metalică. În realizarea acestora, se vor respecta tehnicile tradiționale și se vor angrena, pe cât posibil, meșterii din zonă. Elementele componente ale tâmplăriei: rame, cercevele, șprosuri, traverse etc. se vor realiza din lemn.

În mod excepțional, pentru o anumită conformare antifoc care nu

poate fi obținută cu lemn, se poate folosi tâmplărie metalică, strict în amplasamentele impuse de lege, pe cât posibil nevizibilă din spațiul public exterior. La funcțiunile cu flux de circulație mai mare interior/exterior se pot folosi uși automate, batante, glisante, etc., panouri de sticlă mobile sau goluri cu dimensiuni mai mari față de specificul zonei, folosind diverse metode de mascare sau camuflare.

Pentru îndeplinirea cerințelor actuale privitoare la eficiența energetică, se poate folosi vitrajul termoizolant (cu două sau trei foi).

Pentru a asigura un grad sporit de izolare fonică, atât pentru vitrajul termoizolant, cât și pentru vitrajul simplu de la geamurile duble se pot folosi foi de sticlă de grosimi diferite. Geamul va fi de preferință transparent. Se interzic sticla bombată sau cea reflectorizantă. În mod excepțional și justificat, atunci când contextul și funcția o impun, se pot folosi și alte tipuri de prelucrări/acoperiri ale sticlei (de exemplu: folii speciale necesare măsurilor antifracție sau antivandalism).

Pentru asigurarea cerințelor de calitate privitoare la igienă și sănătate, se pot folosi aerisitoare cu acționare automată (incluse în tocul geamului) sau manuală, pentru a asigura o ventilație naturală a spațiilor interioare, atunci când alcătuirea ferestrelor generează o soluție etanșă. Dacă sunt necesare, se pot prevedea sisteme suplimentare de ventilație mecanică sau naturală.

Conformația ferestrelor

Golurile de fereastră trebuie să aibă forme și proporții specifice zonei, respectând dispunerea logică generală pe fațade. Se admit ca

accente compoziționale bine justificate (deschidere către peisaj, folosire pasivă a energiei solare), altele decât verandele, panourile vitrate de dimensiuni mai mari, dar nu pe mai mult de 40% din suprafața fațadei.

Nu se permit goluri de forme atipice: cerc, triunghi, romb, hexagon, etc..

Soluțiile de umbrire

De preferat, conform specificului zonei, se vor folosi pentru umbrire streșinile sau vegetația. În cazuri justificate formal sau funcțional, se pot prevedea obloane sau măști din lemn, după forma și aspectul ușilor și a închiderilor de la anexele gospodărești specifice locale.

Dacă sunt necesare, obloanele sau storurile vor fi realizate din lemn, se vor monta, de preferință, la exterior (pentru a asigura un control climatic și o protecție suplimentară împotriva intemperțiilor) și pot avea lamele reglabile, care să permită un grad de umbrire optim, ajustabil, pe toată perioada zilei și în funcție de fiecare anotimp, dar să nu împiedice, în același timp, pătrunderea luminii din exterior.

Pentru vitrajele cu suprafețe mari, acolo unde sunt justificate, se pot instala soluții de umbrire din lemn, fixe sau cu lamele cu unghi reglabil, care să camufleze elementele discrepante în ansamblul volumetric.

Culorile

Tâmplăria exterioară și elementele de umbrire sau alte elemente decorative se pot vopsi în diferite nuanțe opace, nesaturate sau cu pigmenți naturali, care nu modifică aspectul lemnului și nu dau senzația de ud sau lucios. Pentru colorare, se vor alege pigmenți naturali.

C. Intervenții pe construcțiile existente (de gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)

Materialele

Tâmplăria originală, dacă este în stare bună, se va recondiționa. Pentru completări sau pentru înlocuirea pieselor deteriorate se va prefera tot lemnul, masiv sau stratificat. Ca tratament se vor aplica uleiul de in, ceara sau vopseaua naturală. În realizarea acestora, se vor respecta tehnicile constructive tradiționale și se vor angrena, pe cât posibil, meșterii comunităților din zonă.

Tâmplăria din PVC sau cea metalică se va înlocui cu tâmplărie din lemn masiv sau stratificat.

Pentru sporirea confortului de izolare termică, se permite, acolo unde fereastra este simplă ca alcătuire și vitraj, să se dubleze cu o a doua, cu vitraj termoizolant în două sau trei foi, astfel încât intervenția să nu se observe din exterior. Se va avea grijă ca fereastra tradițională să se poată deschide înspre interior. Deosebite, se poate folosi vitrajul termoizolant (cu două sau trei foi) și în cazul înlocuirii totale a tâmplăriei.

Tâmplăria poate fi simplă sau dublă, în funcție de necesarul de izolare termică corelat cu climatul și factorii de mediu din zona în care se inserează construcția. Elementele componente ale tâmplăriei: rame, cercevele, șprosuri, traverse etc. se vor realiza din lemn. În mod excepțional, pentru securitatea la incendiu, se poate folosi tâmplărie metalică. La clădirile de gabarit mare, cu funcțiuni ce implică flux crescut de circulație interior/exterior, se pot folosi

uși automate, batante, glisante, etc., panouri de sticlă mobile.

Pentru a asigura un grad sporit de izolare fonică (pentru construcțiile situate pe marginea drumurilor cu circulație intensă sau dacă funcția o impune), atât pentru vitrajul termoizolant, cât și pentru vitrajul simplu de la geamurile duble, se pot folosi foi de sticlă de grosimi diferite, care „rup” vibrația sunetului.

Geamul folosit va fi transparent și poate fi acoperit cu diverse folii care să realizeze controlul solar sau care să mărească rezistența la intruziune sau vandalizare, fără a modifica culoarea și textura acestuia. Nu se vor folosi sticla bombată și cea reflectorizantă.

Pentru îndeplinirea cerințelor de calitate referitoare la igienă și sănătate, se pot include în tâmplărie aerisitoare, pentru a asigura o ventilație naturală a spațiilor interioare, atunci când alcătuirea ferestrelor crează etanșeitate la fluxul de aer. La construcțiile de gabarit mare, acest lucru se poate obține cu ajutorul unor sisteme suplimentare de ventilație mecanică sau naturală.

Conformația ferestrelor

Golurile ferestrelor se vor menține, pe cât posibil, nemodificate, dacă sunt originale, sau se vor reface la forma inițială dacă au suferit modificări. Se permite, totuși, dacă este necesar (mai ales în cazul reconversii funcționale), mărirea lor sau multiplicarea, cu respectarea proporțiilor fațadei și specificului local.

Elementele valoroase se vor conserva și se vor recondiționa, folosindu-se aceleași materiale și tehnici constructive, sau se vor înlocui, fără modificarea împărțirii specifice.

Soluțiile de umbrire

Elementele valoroase se vor conserva și se vor recondiționa folosindu-se aceleași materiale și tehnici constructive (atât elementele cu forme tipice, cât și cele cu forme atipice), sau se vor înlocui, fără modificarea împărțirii specifice. Elementele metalice sau din PVC se vor înlocui cu lemn.

Culorile

Tâmplăria exterioară și elementele de umbrire sau alte elemente decorative, după caz, se pot vopsi în diferite nuanțe opace, specifice localității, sau cu pigmenți naturali care nu modifică aspectul lemnului și nu dau senzația de ud sau lucios. Pentru colorare, se vor folosi cu precădere pigmenții naturali.

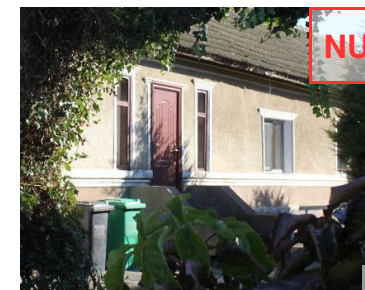
AȘA DA: Ușă nouă confecționată după modelul original.

AȘA DA: Ferestrele tradiționale merită restaurate atunci când se prezintă în condiții acceptabile. Elementele degradate din lemn trebuie înlocuite, feneria făcută să funcționeze din nou, iar întreg ansamblul trebuie protejat de o peliculă de vopsea.

AȘA DA: Atunci când fereastra nu mai poate fi salvată, se poate recurge la serviciile unui atelier local de tâmplărie, pentru a o reproduce după croiul original.

AȘA NU: Închiderea prispei centrale și montarea unei uși metalice de apartament sunt greșeli care își face efectele în timp: ușa are rezistență scăzută la intemperii, iar intrarea nu mai este protejată de acoperișul prispei, spațiul de trecere interior/exterior tradițional dispărând.

AȘA NU: Tâmplărie de PVC, de culoare diferită de cea a ansamblului, cu împărțire aleatorie a canaturilor și ochiurilor de geam de la ușă.

AȘA DA: Tâmplărie revopsită în aceeași culoare ca a celorlalte elemente de lemn ale fațadei și gardului, precum și ca a brâului decorativ de la cornișă, în comuna Slava Cercheză, jud. Tulcea.

5.5 ELEMENTELE DE FAȚADĂ

5.5.1 Specificul local: registre orizontale (coamă, cornișă, brâu, soclu) și verticale (prispă, coș de fum, etc.)

Elementele reglatoare care creează liniile principale ale fațadelor sunt determinate de linia de coamă, de linia de streșină, prispă, soclu. Orizontalitatea acestora constituie caracteristica principală a arhitecturii dobrogene.

Decorațiile de fațadă nu sunt foarte încărcate și diferă în funcție de ocupația principală a locuitorilor din zonă și de etnia acestora. Stâlpii și grinzile de lemn sunt, de regulă, simple, necioplite, dar consolele și capitulurile prezintă detalii decorative la capete.

De asemenea, scândurile de la parapetul prispei, de la ancadramentul ferestrelor și de la pazia steșinii apar de cele mai multe ori traforate sau dăltuite.

Casele lipovenești au timpanele de lemn mai bogat decorate, din lemn traforat, nevopsit sau vopsit în nuanțe de verde și albastru. Astfel de decorații de timpan apar uneori și la casele cu foișor, care au fronton de lemn.

Prispele centrale, care ocupă treimea de mijloc a fațadei, prezintă stâlpi de lemn, sau zidiți. Cei din urmă sunt, la rândul lor, cu volumetrie simplă, dar sprijină arce în plin cintru sau trilobate.

Decorațiunile în relief modelate în lipitură de pământ, aplicate pe pereții de chirpici mai mult cu mâna decât cu ajutorul unor instrumente, nu sunt întâlnite foarte des, apar mai ales la ancadramele ferestrelor, la cornișe

sau la frotoanele zidite, și sunt colorate diferit, în culori mai estompate. Finisajele de pe fațadă sunt simple, de regulă, tencuieliile sunt acoperite cu vopsea de var, preponderent de culoare albă, lemnul este tratat cu ulei de in, vopsit în aceeași culoare ca și tâmplăria sau este băițuit, păstrându-și culoarea

Prispa: Toate casele sunt prevăzute cu prispă, balcon, sau ambele, plasată în general pe latura dinspre curte. În mod excepțional, poate apărea și pe una sau ambele laterale. Prispa și balconul se caracterizează prin diversitatea lungimilor și lățimilor, a formei, prin sobrietatea decorului sculptat în lemn sau în lut. Uneori sunt închise cu geamlăc, alteori prispele sunt foarte înguste și lipsite de stâlpi.

Stâlpii sunt de lemn, sau sunt zidiți, la fel și parapetul („gărduțul”).

După formă, prispa poate marca pe fațadă un registru orizontal, dacă

Prispa (model de registru orizontal) prezintă lemn pus în operă în mod decorativ la capitulurile stâlpilor, la pазie, la parapet și la ancadramele ferestrelor, în satul Caugagă, comuna Baia, jud. Tulcea.

Ancadrame și decorații de timpan, în satul Slava Rusă, comuna Slava Cercheză, jud. Tulcea.

Prispă centrală ca registru vertical, ieșită din planul fațadei, cu fronton fără modificarea acoperișului, la Săcele, jud. Constanța.

Prispă centrală, cu două coloane semiangajate zidite, fără fronton, la Pantelimon, jud. Constanța.

Prispă centrală, cu doi stâlpi și două coloane semiangajate zidite, în satul Mireasa, comuna Târgușor, jud. Constanța.

Prispă scurtă, centrală, cu stâlpi zidiți și trei arce inegale în plin cintru, în Pantelimon, jud. Constanța.

acoperă toată lungimea acestuia sau 2/3, sau un registru vertical, la fel ca foișorul (balconul, cerdacul, veranda), dacă este doar pe treimea centrală, poziționat frontal, în axul casei.

În așezările din nord-vest, prispele sunt puțin înălțate de la nivelul solului, nu apar îngrădite și prezintă stâlpi cu secțiuni pătrată sau dreptunghiulară, nedăltuiți. Sunt prezente ornamente la pазie, strășinar, pseudocapituluri. Caselor din zona de vest le sunt specifice prispele late, neîngrădite, cu aspect de terasă la care stâlpii sunt lipsiți de capituluri.

La unele case cu plan tripartit apar coloane masive din zidărie, cu baze

Parapet și stâlpi zidiți, în comuna Târgușor, jud. Constanța.

Soclu foarte mic, cu piatra aparentă, în comuna Saraiu, jud. Constanța.

Fronton de casă lipovenească, la Florești, comuna Horia, jud. Tulcea.

1 Panouri decorative din lemn pentru capătul prispei dinspre stradă, în Slava Cercheză, jud. Tulcea.

2

3

6

4

7

5

8

Diverse modele de pazie din scândură traforată, în localități ca Florești, Floriile sau Târșușor.

9

10

11

12

13

Culoriile uzuale erau pale, din gama bej, galben, albastru verde, sau albul.

paralelipipedice și capiteluri cubiforme greoaie, susținând frontonul foișorului cu acoperiș în două ape.

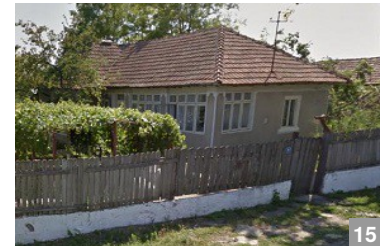
Locuințele fără prispă pot avea doar balcon, cum sunt casele pătrate italienești, sau pot avea prispa închisă de fapt cu geamlăc.

Soclul: Pentru ridicarea temeliei s-a folosit cu preponderență piatra, cu rolul de a proteja talpa și pereții de

14

Casă italienească în Greci, jud. Tulcea.

15

Casă cu geamlăc în Horia, jud. Tulcea.

17

Locuință cu prispă și balcon, cu stâlpi și parapet de lemn, în satul Bugeac, comuna Ostrov, jud. Constanța.

umezeală, de a asigura orizontalitate clădirii, precum și de a o înălța. Zidăria de piatră poate fi din aparentă, dar de cele mai multe ori este tencuită cu pământ gri sau galben, peste care este aplicată uneori o zugrăveală de var. Înălțimea soclului variază în raport cu panta terenului, cu funcțiunile pe care acesta le adăpostește, cu ușurința cu care se procura materialul de construcție sau cu statutul proprietarului.

16

AȘA NU: Soclului a fost ridicat ca înălțime până la ferestre, modificând astfel proporțiile fațadei tradiționale în registre orizontale și anulând accentuarea registrului vertical al prispei centrale, care trebuia marcată de stâlpii rotunzi laterali, acum scurtați. Paramentul, decorațiile și culorile se încadrează totuși în specificul zonei.

5.5.2 Recomandări

Recomandările se grupează pe trei categorii:

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

B. Construcții cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum

C. Intervenții pe construcțiile existente (de gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)

Toate materialele și alcătuirile constructive au nevoie de întreținere în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Realizarea de alcătuirii constructive corecte, cu materiale naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea în execuție pot asigura o durată mai mare de viață a acestora, împreună cu o întreținere conștientă, periodică, din partea utilizatorilor.

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

A.1 Marcarea registrelor orizontale:

Coama este obligatoriu orizontală. Cornișa, dacă este decorată în mod tradițional la fațadele din zonă, se va marca obligatoriu la construcțiile noi.

Soclu: se va marca volumetric și prin finisaje și va corespunde specificului local. Culoarea soclului va

respecta cromatica specifică așezării. Detalierea alcătuirilor s-a realizat la capitolul 5.3 *Fundațiile*. Înălțimea soclului va respecta specificul local, care variază în funcție de relief și de nivelul de inundabilitate. În general, soclurile caselor vor fi mici, la aceeași cota cu prispa. Înălțimea soclurilor poate fi mărită doar în cazul în care terenul este în pantă și doar în partea dinspre vale a casei, după specificul local.

Prispa: se va marca, unde e cazul, ca registru puternic orizontal pe fațadă, cu rol estetic și funcțional (control solar).

Parapeții de la prispe, cerdacuri sau terase, dacă sunt necesari, se vor realiza din lemn sau zidărie plină, după specificul local. Se interzic inoxul, materialele plastice, sticla colorată, texturi și culori nespecifice pentru balustrade, baluștrii din beton sau piatră. Metalul este puțin recomandabil – este un material care reține căldura și creează disconfort în apropiere.

Se recomandă folosirea prispei ca spațiu funcțional și estetic. Integrarea sa va ține cont de specificul local: proporții tradiționale și materiale de alcătuire: piatră, chirpici, cărămidă, lemn, etc.. Elementele componente pot primi, de asemenea, ornamente minime, ele având rolul de a sublinia și de a potența frumusețea și valoarea construcției.

A.2 Marcarea registrelor verticale

Prispa centrală, foișorul: va respecta dispunerea în axul fațadei principale, sau unei părți bine delimitate a acesteia. De asemenea, va avea același rol de marcarea a accesului și va păstra elementele constitutive caracteristice, materialele din care sunt alcătuite (lemn sau

zidărie), forma golurilor (uneori cu arcade), raportul dintre înălțime și lățime precum și ponderea în cadrul fațadei și volumului din care face parte.

Coșul de fum: preluat conform necesităților actuale drept coș pentru instalația de încălzire, trebuie realizat din materiale solide, care să corespundă atât principiilor de rezistență și stabilitate (în raport cu vânturile, factorii de mediu, încadrarea seismică), cât și de securitate la incendiu (există un mare risc de incendiu în special în zonele de traversare a șarpantei și, eventual, a altor elemente constructive din lemn). Pe cât posibil, va respecta forma și materialele de finisaj locale: în general, mortare de var nezugrăvite. Nu se acceptă paramentul aparent de cărămidă și nici coșurile metalice aparente.

A.3 Timpanele și decorațiile de fațadă

Se recomandă o abordare rezervată în ce privește preluarea elementelor decorative din arhitectura tradițională, cu excepția acelor a căror simbolistică s-a păstrat și care sunt susținute încă de meșteșugurile locale prin continuitate. Pot fi preluate și reinterpretate detaliile care marchează registrele clădirii: profil de streșină, profil de cornișă, profil de brâu, pazia etc.

Timpanele acoperișurilor în două ape se vor propune din același material ca peretele pe care stau, sau din lemn, după specificul local.

Ancadramentele ferestrelor și alte decorații ale fațadei se acceptă doar în specificul zonei.

A.4 Streșinile și burlanele

Streșina, element cu rol de umbră, se va realiza conform specificului local

(ca formă și elemente de decorație).

Se interzic elementele vizibile de captare a apelor pluviale (jgheaburi și burlane). Apele se vor scurge de pe acoperiș „la picătură”, în jgheaburi de piatră, lângă prispă sau trotuar. Streășina acoperișurilor cu învelitori ceramice va avea o pazie simplă sau decupată decorativ și băiuită sau vopsită în culoarea caracteristică locului (albastru, verde, maro).

Dacă jheaburile și burlanele sunt necesare din considerente funcționale, acestea se vor masca, astfel încât să nu fie vizibile. Soluțiile de scurgere ale apelor pluviale trebuie să propună un număr cât mai mic de burlane aparente pe fațade. Tinichigeria nu va fi strălucitoare sau realizată din materiale inadecvate, nu se vor evidenția coloristic la nivelul construcției. Nu se vor folosi elemente din PVC sau polietilenă. Se pot folosi, acolo unde este cazul, lanțuri care să direcționeze scurgerea apelor pluviale. Se vor prelua acele elemente caracteristice și valoroase pentru specificul în care se integrează.

A.5 Materialele pentru finisaje

Folosirea de materiale naturale locale, cum sunt piatra, lemnul, varul, pigmenții naturali pentru var, este

esențială pentru conservarea peisajelor rurale deosebite.

Piatra va fi păstrată la culoarea sa naturală, iar poziția ei se va face în câmpuri sedimentare, cu textură regulată sau neregulată, rugoasă, pentru a contrasta cu planurile albe și netede.

Se interzic construcțiile cu fațade din lemn, având aspect montan.

Nu se vor folosi placările ceramice ca finisaje exterioare pentru pereți și soclu, deoarece sistemul nu rezistă la cicluri repetate de îngheț/dezghet, deteriorându-se în timp foarte scurt și favorizând apariția infiltrațiilor. Se interzic tabla (tablă simplă, tablă cutată, tablă compozită, etc.), materialele care conțin azbest, materialele plastice sau PVC-ul, similipiatra, etc..

Chiar dacă se optează pentru tencuiele moderne, se recomandă cele permeabile la vaporii, nelucioase.

Nu se vor realiza placări cu piatră spartă sau cu elemente de lemn care să dea un aspect „rustic”. Conceptul de „rustic” este diferit de conceptul de „tradițional”.

Se pot folosi soluții și alcătuirii constructive naturale pentru pereți vegetali și acoperișuri înierbate cu pantă plată sau accentuată.

ASA NU: Decorarea fațadelor pe toată suprafața nu se regăsește în specificul local.

A.6 Culorile

Finisajele exterioare vor fi de culoare albă în proporție de min. 80% pe fiecare perete, dacă nu există un specific anume al localității unde se înserează construcția. Se interzic culorile tari, puternic contrastante, cu excepția celor caracteristice localității. Piatra va fi păstrată la culoarea sa naturală.

Se vor studia clădirile vechi ale localității și se vor folosi culorile tradiționale. Pigmenții utilizați în vopseluri, uleiuri sau ceruri vor fi naturali. Pentru construcțiile noi, există posibilitatea folosirii parentului aparent, fără zugrăveală, din tencuială lisă pe bază de var. Se pot adăuga aditivi care să stabilizeze tencuiala împotriva acțiunii factorilor climatici.

Se va opta pentru nuanțe nesaturate apropiate de cele naturale. Albul poate fi folosit pretutindeni pentru clădiri cu gabarit mic.

AȘA NU: Nu se recomandă folosirea unor culori saturate la tencuirea fațadelor, precum cea din imagine; această intervenție, deși este reversibilă, alterează calitatea spațiului înconjurător.

A.7 Tehnologiile

Se vor folosi tehnologiile locale, care trebuie să fie cunoscute și accesibile celor care execută, întrețin și utilizează lucrarea) sau eco-durabile, de secol XXI. Pentru oricare dintre variantele pentru care se optează, se

va avea în vedere realizarea unor alcătuirii compatibile între materialele de construcție și respectarea principiilor de asigurare a izolării termice, a hidroizolării, de igienă și sănătate, de rezistență mecanică și stabilitate și de securitate la incendiu. Se pot folosi tehnologii alternative de asigurare a alimentării cu energie electrică sau termică, în condițiile și cu recomandările prezentate în capitolele anterioare: panouri solare, panouri fotovoltaice, turbine eoliene la scară redusă, pompe de căldură etc..

A.8 Ierarhizarea fațadelor

Se pot trata diferit fațadele, în funcție de importanța și orientarea sau de importanța și poziționarea lor. În general, zidurile dinspre vecin (calcanele) nu erau zugrăvite, iar fațada din curte, opusă străzii, nu era nici măcar tencuită uneori. Preluând această idee, fațadele construcției noi pot fi tratate diferit, în funcție de importanță, marcând foarte clar registrele orizontale, proporțiile și ritmul gurilor, și aplicând finisaje mai prețioase pe fațada principală și pe cea dinspre stradă (dacă sunt diferite). Înspre curtea din spate, fațada poate beneficia de o tratare asemănătoare, însă mult mai sumară.

Se recomandă ierarhizarea tratării fațadelor, ținând cont de specificul local.

B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum

B.1. Marcarea registrelor orizontale

Soclul: nu se va înălța de la nivelul terenului amenajat mai mult de 50 cm. Nu sunt permise demisoluri decât în

cazul denivelărilor de teren suficient de mari încât să permită ventilarea naturală a acestora. Se va marca volumetric și prin finisaje și va corespunde specificului local.

Cromatică va respecta specificul așezării. Detalierea alcătuirilor și a principiilor constructive s-a realizat în capitolul 5.3. *Fundațiile.*

Se interzice tencuirea soclului cu materiale de tip tencuială decorativă mozaicată sau cu simlipiatră; se interzice tratarea pietrei cu lacuri și vopsitorii care îi afectează porozitatea și permeabilitatea la vapori; protejarea soclului de murdărie se poate face, în stil tradițional, prin spoirea cu pământ gri. În varianta tencuirii soclului, proprietarul va trebui să îi urmărească în timp starea și să efectueze reparații la finisaj ori de câte ori este nevoie, în tehnică tradițională.

În funcție de soluția, destinația și de gabaritul construcției, se pot marca și alte registre orizontale, precum prisma, streășina, care să se încadreze în specificul și scara locale, fără a se crea disproporții sau dizarmonii. Volumetria se va raporta la construcțiile învecinate și, pe plan estetic, nu va constitui un element discrepant în ansamblul așezării.

Marcarea registrelor orizontale reprezintă un deziderat, însă nu este obligatorie la acest tip de clădiri.

B.2 Marcarea registrelor verticale

În funcție de soluția și de gabaritul construcției, se vor marca registrele verticale, care se încadrează în specificul și scara locală, fără a se crea construcții dizgrațioase din punct de vedere volumetric. Volumetria se va raporta la construcțiile învecinate și, prin estetică, nu va constitui un element discrepant în ansamblul așezării. Marcarea registrelor verticale

reprezintă un deziderat, însă nu este, de asemenea, obligatorie la acest tip de clădiri.

B.3 Timpanele și decorațiile de fațadă

Se recomandă o abordare rezervată în ce privește preluarea elementelor decorative din arhitectura tradițională, cu excepția acelor a căror simbolistică s-a păstrat și care sunt susținute încă de meșteșugurile locale prin continuitate, și dacă sunt potrivite programului arhitectural.

B.4 Streășinile și burlanele

Streășina, element cu rol de umbrire, se va realiza conform specificului local (ca formă și elemente de decorație). Jgheburile și burlanele, vor fi, pe cât posibil, nevizibile din spațiile publice, nu vor fi strălucitoare sau realizate din materiale inadecvate, nu se vor evidenția coloristic la nivelul construcției și vor fi realizate din materiale durabile, corespunzătoare specificului local. Nu se vor folosi elemente din PVC sau polietilenă. Se pot folosi, acolo unde este cazul, lanțuri care să direcționeze scurgerea apelor pluviale. Sistemele de protejare împotriva intemperiilor vor fi prevăzute doar la intrarea în clădire.

B.5 Materialele pentru finisaje

Folosirea de materiale naturale locale, cum sunt piatra, lemnul, varul, pigmenții naturali pentru var, este esențială pentru conservarea peisajelor rurale deosebite.

Nu se vor folosi ca finisaje exterioare: placările ceramice pentru pereți și soclu, placările cu tablă (tablă simplă, tablă cutată, tablă compozită, etc.), materialele care conțin azbest, materialele plastice sau PVC-ul.

Nu se vor realiza placări cu piatră spartă sau cu elemente de lemn care să dea un aspect „rustic”. Conceptul de „rustic” este diferit de conceptul de „tradițional”.

Se pot folosi soluții și alcătuirii constructive naturale pentru pereți vegetali și acoperișuri înierbate cu panta plată sau accentuată.

AȘA NU: Din păcate, acest tip de siloz s-a construit în ultima vreme în Dobrogea, în detrimentul celor tradiționale, avantajele de moment fiind supraestimate, dezavantajele urmând să se recunoască în timp.

AȘA DA: Încadrare armonioasă în peisajul rural a pereților masivi ai acestui tip de siloz și a instalațiilor tehnologice aferente.

AȘA NU: Se interzice pentru orice tip de construcție folosirea unor finisaje metalice exterioare pe suprafețe mari, precum tabla industrială. Se accepta finisarea metalică pe suprafețe foarte mici, atunci când fluxul tehnologic sau condițiile obiective de altă natură o impun.

B.6 Culorile

Nu se vor folosi culori tari, contrastante. Se va opta pentru folosirea nuanțelor naturale ale materialelor folosite sau a unor culori și nuanțe nesaturate, apropiate de cele naturale. Pigmenții utilizați în vopseluri, uleiuri sau ceruri vor fi naturali.

B.7 Tehnologiile

Se vor folosi tehnologiile locale, care sunt cunoscute și accesibile celor care execută, întrețin și utilizează lucrarea, sau eco-durabile de secol XXI. Pentru oricare dintre variantele pentru care se optează, se va avea în vedere realizarea unor alcătuirii compatibile între materialele de construcție și respectarea principiilor de asigurare a cerințelor de calitate.

B.8 Instalațiile și instalațiile tehnologice

Acestea nu se vor poziționa înspre stradă. Elementele aparente care nu se încadrează armonios în peisaj se vor masca cu vegetație sau elemente din materiale locale (se exclud PVC-ul și polietilena) și vor avea culori sau vor fi vopsite în nuanțe și culori

extrase din specificul localității. După caz, pot fi placate cu materiale naturale, specifice zonei.

Elementele aparente pentru instalații și instalații tehnologice vor fi realizate din materiale durabile (se exclud PVC-ul și polietilena), și vor avea culori sau vor fi vopsite în nuanțe și culori extrase din specificul local al zonei în care se încadrează. După caz, pot fi placate cu materiale naturale, specifice zonei. Acestea nu vor constitui elemente dominante din diverse puncte de perspectivă sau belvedere ale zonei, iar funcționarea lor nu va avea un impact negativ asupra mediului și a sănătății populației locale.

C. Intervențiile pe construcțiile existente (de gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum)

C.1 Marcarea registrelor horizontale

Soclul: se va marca volumetric sau prin finisaje și va păstra sau va remodela existentul conform specificului local. Cromatica va respecta specificul așezării. Detalierea alcătuirilor și a principiilor constructive s-a realizat în capitolul 5.3. *Fundațiile*, pag, 40.

Zidăria de piatră poate fi aparentă, cu rosturile umplute cu mortar de var, sau tencuită cu mortar pe bază de nisip și var alb, pastă, pentru a permite evaporarea apei infiltrate prin zidărie.

În funcție de program și de gabaritul construcției, se vor păstra și alte registre horizontale (prispa, streășina)

care se încadrează în specificul și scara locală. Volumetria se va păstra, iar în cazul extinderilor, se va raporta

AȘA NU: Încercare de anulare a importanței traveii centrale, cu efect vizual major asupra aspectului casei.

la construcțiile învecinate.

C.2 Marcarea registrelor verticale

Prispa centrală, foișorul: va avea același rol de marcarea a accesului și va păstra elementele constitutive caracteristice, materialele din care sunt alcătuite (lemn sau zidărie), forma golurilor (uneori cu arcade), raportul dintre înălțime și lățime precum și ponderea în cadrul fațadei și volumului din care face parte.

Extinderile se vor raporta la construcțiile învecinate și nu vor constitui un element discrepant în ansamblul din care fac parte.

C.3 Timpanele și decorațiile de fațadă

Se vor păstra și se vor valorifica decorațiile tradiționale existente la nivelul prispei, stâlpilor, streșinii, paziei, frontonului, al capetelor de grinzi, dacă acestea sunt specifice peisajului cultural local. Dacă au existat sau sunt deteriorate, se pot reface întocmai. Ancadramente la ferestre și uși se acceptă doar dacă sunt specifice localității. Extinderile se vor încadra în specificul local și prin decorații.

C.4 Streșinile și burlanele

Streășina, element cu rol de umbră, se va păstra conform specificului local

(ca formă și elemente de decorație) sau se va reconforma pentru a-l respecta. Jgheburile și burlanele nu sunt specifice. Dacă sunt necesare, vor fi discrete, nu se vor evidenția coloristic și se va evita confecționarea lor din PVC sau polietilenă. Se pot folosi, acolo unde este cazul, lanțuri care să direcționeze scurgerea apelor pluviale. Se vor păstra acele elemente caracteristice și valoroase pentru specificul în care se integrează.

C.5 Materialele pentru finisaje

Folosirea de materiale naturale locale, cum sunt piatră, lemnul, varul, pigmenții naturali pentru var, este esențială pentru conservarea peisajelor rurale deosebite.

Se recomandă repararea/refacerea elementelor de arhitectură utilizând aceleași materiale folosite inițial, sau cu atenție la compatibilitatea lor.

Piatra aparentă va fi păstrată la culoarea sa naturală, iar dispoziția ei se va face în câmpuri sedimentare, cu textură regulată sau neregulată, rugoasă, pentru a contrasta cu planurile albe și netede.

Nu se vor folosi mortare pe bază de ciment și finisaje exterioare precum: plăci ceramice pentru pereți și soclu, panouri de tablă, materialele care conțin azbest, tencuiala decorativă mozaicată, similiapiatră, materialele

AȘA NU: Aplicarea unor ornamente nespecifice, de culori diferite, alterează unitatea și armonia imaginii localității.

plastice sau PVC-ul.

Nu se vor realiza placări cu piatră spartă sau cu elemente de lemn care să dea un aspect „rustic”. Conceptul de „rustic” este diferit de conceptul de „tradițional”.

Se pot folosi soluții și alcătuirii constructive naturale pentru pereți vegetali și acoperișuri înierbate cu panta plată sau accentuată.

C.6 Culorile

Nu se vor folosi culori tari, contrastante. Se va opta pentru folosirea nuanțelor naturale ale materialelor folosite sau a unor culori și nuanțe nesaturate, apropiate de cele naturale.

C.7 Tehnologiile

Se vor folosi tehnologiile locale, care sunt cunoscute și accesibile celor care execută, întrețin și utilizează lucrarea, sau eco-durabile de secol XXI. Pentru oricare dintre variantele pentru care se optează, se va avea în vedere realizarea unor alcătuirii compatibile între materialele de construcție și respectarea principiilor de asigurare a cerințelor de calitate.

C.8 Instalațiile și instalațiile tehnologice (după caz)

Acestea nu se vor poziționa înspre stradă. Elementele aparente pentru instalații și instalații tehnologice nu vor fi vizibile din spații publice și nu vor constitui elemente dominante din diversele puncte de perspectivă sau belvedere ale zonei, iar funcționarea lor nu va avea un impact negativ asupra mediului și a sănătății populației locale.

6. CONSTRUCȚIILE ANEXE

6.1 Specificul local

Anexele gospodărești, respectiv grajdul sau polata (magazia pentru alimente și unelte) apar lipite pe fațada dorsală a casei sau pe una din laterale, în prelungirea acesteia, ori, mai rar, perpendicular, în formă de „L.” Separat de casă se construiau „chilerul” (bucătărie de vară și

cămară), coșarul (grajdul de cai), saivanul (adăpost pentru vaci și oi), curnicul (pentru păsări), cocina, porumbarul (pentru depozitarea porumbului), hambarul (pentru cereale, făină, mălai – în cazul în care acestea nu erau depozitate în gropi), cuptorul. În satele lipovenești, o construcție anexă specifică este baia sau sauna (bania) lipovenească.

Anexele gospodărești sunt alcătuite

din aceleași materiale constructive precum casa, ori mai rudimentare, iar acoperișul are panta mai mică sau egală cu a acoperișului casei.

6.2 Recomandări

Prevederile privesc materialele de construcție, conformația acestora, soluțiile tehnice și compatibilitatea dintre materialele de alcătuire. Pe cât posibil, se recomandă apelarea la tehnici tradiționale și meșteri populari.

Intervențiile pe construcțiile existente urmează să conserve cât mai mult din fondul specific existent, elementele discrepante vor fi convertite astfel încât să respecte specificul local. Orice extindere a acestora, în funcție de gabarit, va urmări recomandările pentru grupa de construcții noi în care se încadrează.

Realizarea de alcătuiți constructive corecte, cu materiale naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea în execuție pot asigura o durată mai mare de viață a acestora,

împreună cu o întreținere conștientă, periodică, din partea utilizatorilor.

Construcțiile anexe se pot reutiliza pentru noi funcțiuni propuse, cu păstrarea și integrarea în specificul local al zonei și păstrarea raportului dintre volumetria acestora și alte volumetrii dominante: acestea nu vor domina prin volumul și plastica fațadelor corpul principal existent sau elementul principal al ansamblului în care urmează să se insereze. Se vor respecta recomandările din capitolele anterioare.

Anexă lipită de spatele casei, în satul Mireasa, jud. Constanța.

Grajd separat de casă, construit din chirpici, cu fundație de piatră, în comuna Saraiu, jud. Constanța.

Porumbar în satul Florești, comuna Horia, jud. Tulcea.

Ghețarie în Mireasa, comuna Târgușor, jud. Constanța.

Șură (depozit) de lemne, din șipci, în comuna Târgușor, jud. Constanța.

Anexă gospodărească construită cu fundație de piatră, pereți din chirpici și învelitoare de țiglă, în satul Mireasa, comuna Târgușor, jud. Constanța.

Bucătărie de vară lipită de casă, pe lateral și în față, în comuna Saraiu, jud. Constanța.

Structură nespecifică Dobrogei la acest hambar podit, din lemn, în comuna Topolog, jud. Tulcea.

Habar podit, din chirpici, în Vlaha, comuna Aliman, jud. Constanța.

7. AMENAJĂRILE EXTERIOARE

7.1 Specificul local

Scările exterioare sunt prezente sau nu, în funcție de ridicarea casei de la sol, ori de existența demisolului (beciului), ori a etajului (foarte rar). După înălțimea lor, sunt realizate din lespezi sau bolovani de piatră, sau lemn, pentru construcțiile înalte, care sunt foarte rare. În general, cele din lemn pornesc de pe un postament de piatră.

Balustrada este prezentă doar la scările înalte și este confecționată din lemn, ca parapetul (gârduțul) prispei.

Trepte din lespezi de piatră în satul Caugagia, comuna Baia, jud. Tulcea.

Pavimentele și amenajările exterioare

Climatul caracterizat prin nivel anual redus de precipitații a făcut inutilă pavarea cu materiale durabile a

Curte înierbată în Caugagia.

platformelor gospodărești și a aleilor. Curțile erau lăsate cu pământ galben, bătătorit, rareori înierbate. Pavajul cu piatră este rar aplicat și pe suprafețe minime.

Vegetația

Vegetația este relativ săracă și constă în pomi fructiferi și grădinile gospodăriilor. Deși pădurile sunt în apropiere, satele se dezvoltă în peisaje aproape plate, neîmpădurite.

Împrejuririle

Împrejuririle au înălțimea care permite vederea peste gard și sunt alcătuite, de regulă, din soclu de piatră și scânduri de lemn lăsat în culoarea naturală, văruiat sau vopsit albastru sau verde. Rareori se mai folosesc, nefiind materiale durabile, și mai mult pentru separări funcționale în interiorul gospodăriei, diverse alte materiale aflate la îndemână: trestia, stuful, nuielele de salcie.

Porțile, de intrare în gospodărie, de intrare pe prispă, de intrare în diferitele separări ale gospodăriei, sunt realizate din lemn și nu depășesc înălțimea gardului din care fac parte. Constituie doar un element de separare și nu marchează un acces.

Bancă, poartă, gard în Caugagia, jud. Tulcea.

Garduri în Mireasa și Pantelimon.

Elemente de mobilier exterior: bancă, fântână, adăpătoare, etc.

Se întâlnesc o serie de elemente realizate cu preponderență din piatră, chirpici sau lemn.

Fântână de lemn în Pantelimon, jud. Constanța.

Fântână de piatră în Mireasa, jud. Constanța.

7.2 Recomandări

Se recomandă realizarea de alcătuirii constructive corecte, cu materiale naturale, compatibile, de calitate, urmărirea în execuție, împreună cu o întreținere conștientă, periodică, din partea utilizatorilor.

Scările exterioare

Diferențele de nivel de pe traseele de circulație sau de la accesele în clădiri vor fi preluate de trepte sau rampe realizate în general din aceleași materiale ca circulația din care fac parte. În cazul demisolurilor, scara de acces la parter va prelua pe suprafețele verticale același material ca cel al paramentului demisolului.

Acestea vor marca, de regulă, accesul principal și vor avea rolul de a prelua eventualele diferențe de nivel existente pe teren. Nu se vor realiza scări și accese care nu se încadrează

AȘA DA: Trepte din dale de piatră nerostuite în comuna Nicolae Bălcescu, jud. Tulcea.

în specificul local: scări monumentale, realizate din materiale nespecifice, placate cu ceramică sau cu aspect rustic. Treptele sau rampele vor fi alcătuite din materiale naturale: lemn, piatră, cărămidă, și nu vor fi marcate de existența unor elemente decorative excesive.

Pavimentele exterioare

Aleile pietonale, trotuarele, terasele descoperite se vor pava cu dale de piatră cioplită, cu rosturi neetanșate, cărămidă sau vor fi înierbate sau pietruite. Terasale acoperite (prispele) se pot pardosi cu dușumea de lemn sau piatră. Nu se vor face fundații sau borduri din beton. Nu se acceptă fixarea elementelor de pavaj în beton. Se va asigura panta pentru scurgerea apelor pluviale și îndepărtarea acestora de construcții concomitent cu dirijarea către spațiile verzi.

AȘA NU: Pardoseală exterioară din pavele colorate de beton.

AȘA DA: Pardoseală exterioară modernă de terasă și prispă.

Se va realiza o zonă orizontală de gardă de minim 60 cm în jurul clădirilor pentru a proteja pereții de umezeală. Se vor crea jgheburii/rigole la sol, sub streșini pentru îndepărtarea apelor pluviale.

Platformele și traseele de circulație vor urmări suprafața terenului natural. Nu se vor impermeabiliza suprafețe prin turnarea de platforme și alei din beton. În mod excepțional, dacă există pericolul scurgerii de hidrocarburi, se va permite construirea unei platforme impermeabile, de dimensiuni minime, cu alcătuirea și dotările conform normativelor. Pe cât posibil, acestea se va amplasa pe teren sau masca astfel încât să nu fie vizibilă din spațiul public.

Culorile pavimentelor vor fi naturale, nu se vor utiliza pigmenți tari și nespecifici. Se recomandă folosirea pietrei din carierele locale. Nu se vor trasa marcaje. Se interzic dalele și pavelele prefabricate din beton sau ciment. Se va evita orice compus ce conține asphalt sau rășini sintetice.

Accesele și amenajările din incintă vor ține cont de accesul mașinilor de intervenție: autospeciala de pompieri, ambulanță,

Vegetația

Spațiile libere vizibile din circulațiile publice vor fi tratate ca grădini de fațadă. Se va propune plantarea speciilor endemice, dispuse într-o manieră naturală. Se încurajează, de asemenea, utilizarea vegetației ca element arhitectural sau de mascare a construcțiilor existente cu gabarite care depășesc scara locului (trebuie să fie prezentă și pe timpul iernii). Sunt interzise speciile exotice și fasonarea excesiv decorativă a arbuștilor.

În cadrul amenajărilor, se va păstra ierarhizarea parcelei în mod similar gospodăriei tipice: spațiile de grădină decorativă, livadă, după caz.

Suprafața spațiilor verzi va fi predominantă în cadrul gospodăriei (minimum 70% din suprafața terenului în cazul loturilor dispersate sau peste 1000 mp, minimum 60% în cazul loturilor adunate, înșiruite sau sub 1000 mp). Nu se vor planta specii exotice sau specii cu rezistență ridicată, care pot tinde să ia locul celor autohtone.

Se pot crea garduri vii din tufișuri sau plante cățărătoare, agățătoare pe elemente de lemn sau plase metalice.

AȘA DA: Gard de piatră completat cu vegetație în satul Runcu, comuna Pantelimon, jud. Constanța.

Împrejmirile

Înălțimea gardurilor la stradă va fi conform specificului așezării și nu va depăși 1,5m, lăsând vizibilă clădirea. Gardurile din incintă și spre vecinătăți nu vor depăși înălțimea celui de la stradă, decât din necesități funcționale, justificate. Împrejmuirea față de vecinătăți poate prelua aspectul gardului dinspre stradă; pentru crearea de intimitate, poate să fie dublată sau să se realizeze cu vegetație de tipul gard viu sau arbuști fructiferi.

Alcătuirea și dimensiunile lor vor fi

similare cu cele învecinate, dacă acestea sunt realizate conform specificului tradițional. Se vor folosi materiale naturale locale – piatră, scânduri de lemn, nuiele, paie, lut. Din punct de vedere stilistic, nu sunt recomandate decorațiuni, se va păstra aspectul natural al materialelor componente în ceea ce privește textura și culoarea. Piatra de tip moloane de la garduri se poate vărui, dacă este uzual în localitate. Lemnul se poate băițui sau vopsi. Nu se vor realiza garduri din elemente prefabricate metalice, tablă simplă și tablă cutată, elemente din beton polycarbonat, materiale plastice, care să împiedice traversarea curenților de aer și a insectelor. Nu se vor realiza garduri care să rețină și să radieze căldura, având consecințe directe și imediate asupra confortului resimțit în zona adiacentă și distrugând (pârjolind) vegetația aflată în

AȘA NU: Gard din fier forjat și carbolux.

AȘA DA: Gard de lemn vopsit în culori specifice, în satul Florești, comuna Horia, jud. Tulcea.

vecinătate. În alcătuirii constructive compatibile, se pot folosi materiale nespecifice locului, care s-au dovedit necesare și care prin culoare și textură pot fi compatibile cu specificul local, însă într-o proporție redusă în cadrul ansamblului constructiv. Nu se va folosi sârma ghimpată.

Sunt interzise culorile stridente, materialele lucioase, sidefate, elementele prefabricate metalice, din beton sau ipsisos și materialele plastice. Se interzic gardurile opace înalte, din zidărie, metal și tablă

AȘA NU: Gard din bca și beton armat și poartă din tablă galvanizată.

AȘA NU: Gard din panouri de tablă cutată zincată.

AȘA DA: Gard de piatră, în Ceamurlia de Sus, comuna Baia, jud. Tulcea.

vopsite, sau sârma ghimpată, precum și folosirea suprafețelor de policarbonat, p.v.c. sau sticlă armată.

Se recomandă menținerea comunicării vizuale dintre spațiile publice, semipublice și private. Gardurile din plasă metalică sunt permise doar ca element de susținere pentru vegetație. Pentru funcțiunile publice se interzice împrejmuirea la stradă.

AȘA DA: Gard de piatră completat cu scânduri, în satul Dulgheru, comuna Saraiu, jud. Constanța.

AȘA DA: Porți de lemn decorate sumar, în Dulgheru, comuna Saraiu, jud. Tulcea.

AȘA DA: Gard de piatră cu poartă de lemn, în Ceamurlia de Sus, comuna Baia, jud. Tulcea.

AȘA NU: Mix de elemente locale și importate din alte regiuni, cu culori nepotrivite.

AȘA NU: Porți supradimensionate, din tablă cutată, de culoare intensă.

AȘA NU: Porți cu aspect nepotrivit, la care nici materialul învelitorii nu este caracteristic Dobrogei.

AȘA DA: Gard de piatră reparat cu lut și poartă reconșionată din lemn, în Runcu, jud. Conștanța.

Porțile

Porțile, de intrare în gospodărie, de intrare pe prispă, de intrare în diferitele separări ale gospodăriei, vor fi realizate din lemn și nu vor depăși înălțimea gardului din care fac parte. Constituie doar un element de separare și nu marchează în mod deosebit un acces, deci vor avea forme simple, fără ornamente excesive, cu feronerie vopsită în culori discrete, nestrălucitoare.

Elementele de mobilier rural exterior: bancă, fântână, cruce, adăpătoare etc

Mobilierul – bănci, coșuri, panouri de afișaj, pergole, chioșcuri, podețe, fântâni, etc. - vor avea forme simple și vor fi alcătuite din materiale naturale, preferabil locale: piatră, lut, lemn, împletituri de nuiele, etc., discret inserate în peisaj. Sunt interzise materialele strălucitoare, inoxidul, plasticul, fibra de sticlă.

AȘA DA: Fântână cu cumpână, din lemn, care trebuie reparată, în Mireasa, jud. Conștanța.

În cazul folosirii materialelor moderne, se vor evita culorile și texturile stridente. Expresia estetică va fi modestă cautând să pună în valoare și să eclipseze peisajul construit al localității. Se vor exclude stilul urban și imitațiile unor stiluri istorice.

În alcătuirile constructive pot fi folosite și alte materiale (de ex.: prinderi metalice etc.), însă acestea nu vor avea o pondere importantă și se vor încadra în specificul și formele locale. Nu se vor folosi materiale ca betonul, metalul (de ex., pe băncile din beton și metal nu se poate sta vara sau iarna), materiale strălucitoare (inox) sau alte materiale nespecifice (rășini, PVC, mase plastice, fibră de sticlă). Nu se vor realiza placări cu piatră spartă sau cu elemente de lemn care să dea un aspect „rustic”. Conceptul de „rustic” este diferit de conceptul de „tradițional”.

Iluminarea exterioară

Nu se va folosi lumina artificială în exces (ținând cont de contextul cu preponderență natural în care se încadrează, aceasta poate dăuna bioritmului animalelor din zonă). Corpurile de iluminat vor avea volume simple, fără ornamente excesive, sau care mimează stilurile istorice.

AȘA NU: Proiector și firmă luminoasă amplasate în mod defectuos fără a se ține cont de goluri și de ornamentele fațadei.

Se recomandă folosirea luminii calde, apropiate de cea naturală. Iluminarea nu se va realiza cu mai multe culori. Pe cât posibil, se recomandă realizarea controlului luminii cu variatoare, atât pentru spațiul public, cât și pentru cel privat. Se va evita poluarea luminoasă și folosirea luminii artificiale în exces.

Reclamele, firmele, inscripțiile, însemnele

Aceste se vor amplasa fără a obtura sau concura cu elemente de fațadă (profilaturi, ferestre, streșini, etc.) și nu vor depăși în înălțime registrul parterului.

Se va evita poluarea luminoasă. Nu se admit tuburi fluorescente, sau jocuri de culori și intensități luminoase. Nu se admit reclame luminoase pentru produse. Se vor folosi sisteme cu lumină indirectă, dar NU tip panou reflectorizant.

Dimensiunile vor fi specifice funcțiunilor pe care le anunță și se vor alege în funcție de proporțiile clădirii/clădirilor, dar nu vor depăși lățimea de o travee.

Amplasarea panourilor obligatorii de identificare a investițiilor se va alege astfel încât să nu obtureze imaginea de ansamblu a investiției.

Echiparea edilitară

Toate construcțiile trebuie să beneficieze de utilitățile necesare pentru desfășurarea activităților previzionate, cu respectarea normelor de sănătate și igienă, atât pentru utilizatori, cât și pentru vecinătăți. Acțiunile întreprinse în acest sens nu trebuie să deranjeze mediul și să priveze vecinătățile prin poluare de orice fel (poluare fonică, scurgeri de canalizare și ape uzate, diverse alte

infiltrații și materiale care pot afecta pânza freatică, poluare luminoasă etc). Se recomandă ca toate noile brașamente pentru electricitate, gaze, internet și telefonie să fie realizate îngropat. Se interzic amplasarea antenelor TV satelit, de internet sau de telefonie mobilă în locuri vizibile din circulațiile publice și disponerea vizibilă a cablurilor CATV.

Se încurajează amenajarea unor locuri speciale, cu respectarea normelor sanitare, pentru crearea de compost din materialele organice (resturi alimentare, deșeuri de textile de origine naturală, crengi, frunze, resturi vegetale, resturi animale, carton, etc.). Resturile anorganice se vor depozita pe platforme amenajate până la preluarea lor de către firme specializate.

Se încurajează crearea unui sistem pentru captarea, stocarea și refolosirea apelor pluviale.

Amplasarea panourilor fotovoltaice, solare se va face astfel încât să nu deterioreze imaginea de ansamblu a construcției și a peisajului înconjurător. Pentru cele amplasate pe acoperiș, se vor găsi recomandări mai detaliate în capitolul de Acoperișuri).

AȘA DA: Instalație nouă de aprovizionare cu apă, din fântână existentă, în Runcu, jud. Conștanța.

8. PERFORMANȚA ENERGETICĂ

Recomandări

Prevederile privesc materialele de construcție, conformația acestora, soluțiile tehnice și compatibilitatea dintre materialele de alcătuire.

Acolo unde este posibil, se recomandă apelarea la tehnici tradiționale și la meșteri populari.

Recomandările sunt comune tuturor categoriilor de construcții: mici, mijlocii și mari, atât noi/conversii/extinderi, cât și existente.

8.1 Sistemele de încălzire (cerințele de securitate la incendiu)

Se pot folosi în continuare sistemele de încălzire tradiționale, sau șeminee, cu respectarea condițiilor de construire și utilizare, pentru protecția împotriva incendiilor.

Gazul metan și curentul electric se pot utiliza și împreună cu tehnologii alternative de producere a energiei termice, pentru asigurarea unui minim grad de independență energetică.

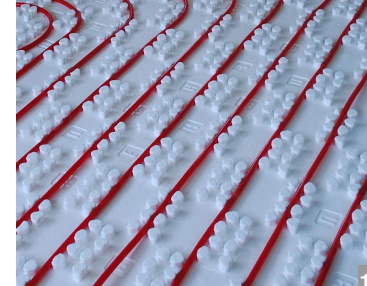
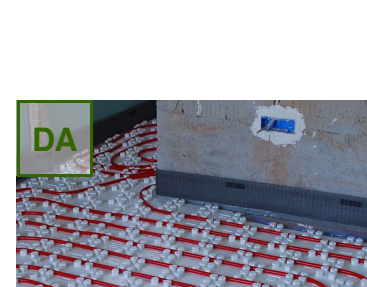
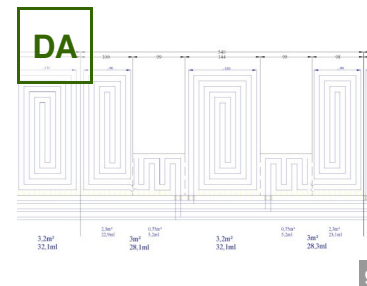
Dintre acestea, enumerăm:

- Panouri solare și panouri fotovoltaice;
- Pompele de căldură (în variantele aer-apă, sol-apă, apă-apă, în funcție de caracteristicile terenului);
- Cazane cu combustibil solid regenerabil (biomasă și/sau combustibil rezultat în urma reciclării);
- Eoliene la scară redusă, cu condiția să nu afecteze peisajul. În această privință, este necesară întocmirea unui studiu de amplasare.

Acestea trebuie încadrate în specificul local sau camuflate cu ajutorul unor elemente tradiționale specifice și, prin modul lor de funcționare, nu trebuie să afecteze vecinătățile. Amplasarea lor va respecta recomandările de la subcapitolul *Echiparea edilitară* (pentru fiecare tip de construcție). Dimensionarea, punerea în operă și funcționarea lor trebuie să respecte normativele și prevederile tehnice în vigoare la data întocmirii

proiectului/execuției lucrărilor de construire.

La interior, acolo unde un corp de încălzire modern (radiator, calorifer) este mai greu de integrat, dar se dorește un confort sporit de utilizare, ori normativele specifice unei funcțiuni impun anumite soluții, se pot recomanda sistemele de încălzire în pardoseală sau în pereți, electrice sau cu agent termic fluid, sau tubulatură mascată în plafon.

ASA DA: Utilizarea sobelor de teracotă, a lejancai (în zonele lipovenești) și cuptoarelor țărănești ca elemente funcționale și decorative și pentru încălzirea spațiilor și preparării hranei este recomandată în continuare.

ASA DA: Folosirea unui sistem de încălzire în pereții exteriori în planul tencuielii este o metodă deosebit de eficientă și elegantă de încălzire. Încălzind zidurile groase, cu inerție termică mare, întreaga construcție se comportă ca o teracotă. Sistemul are însă și dezavantajul că nu permite lipirea mobilierului de peretele în cauză și necesită atenție sporită atunci când se bate un cui în perete.

8.2 Eficiența energetică (sisteme și materiale de izolare)

Se vor folosi materiale naturale regenerabile, în alcătuirii constructive care să respecte normativele și prevederile în vigoare referitoare la izolarea termică, securitate la incendiu, etc..

Dacă este necesar, pentru termoizolarea pereților, pardoselilor și acoperișurilor, se vor folosi sisteme ecologice, pe cât posibil cu materiale

provenite din mediul local (lână, cânepă, paie, rumeguș). Sistemul de închidere verticală poate fi alcătuit, spre exemplu, din pereți dubli, distanțați, din cărămidă, cu termoizolația între ei.

Suplimentar, se pot folosi tencuieli termoizolante, produse local, la fața locului, sau industrial. Nu se va folosi polistirenul (vezi capitolul 5.2. *Pereții*), deoarece apar probleme legate de condens, igrasie, apariția mucegaiului, dar și deoarece este un material care poluează mediul la montaj și este ușor de vandalizat de către copii, animale, persoane agresive, etc..

Important!

Dacă, la o construcție existentă tradițională, de chirpici, se simte nevoia de mărire a nivelului de izolare termică, se vor avea în vedere, în primul rând, acoperișul, apoi tâmplăria, apoi pardoseala și, în ultimă instanță, pereții.

De obicei, **acoperișul** era cel mai slab izolat termic, deoarece se considera că produsele agricole (grâu, mălai), sau paiele pentru animale, depozitate în pod pe timpul iernii aveau și rolul de a păstra căldura în interiorul casei. Termoizolarea suplimentară a acoperișului este și cel mai simplu de executat din punct de vedere tehnologic, intervenția putând fi făcută fără a se strica fațadele, interioarele sau învelitoarea.

Tâmplăria existentă din lemn poate avea pierderi de căldură importante cauzate de mecanismele de închidere defecte, învechite, sau de modificări de planeitate în urma neîntreținerii corecte și expunerii la umezeală. Destul de ușor, aceasta poate fi recondiționată sau înlocuită cu alta asemănătoare. PVC-ul este exclus ca alternativă!

La sol, de asemenea, se poate reface stratificația, deteriorată în timp, asigurând existența stratului de rupere a capilarității, a stratului termoizolator, a stratului suport pentru pardoseală și a finisajului.

Pereții din chirpici au fost dintotdeauna suficient de buni izolatori termic. Tehnologia corectă de termoizolare este cea mai complicată, presupunând rezolvarea detaliilor de îmbinare cu soclul, cu tâmplăria, precum și atașarea de peretele existent. Se va prefera, ca primă măsură, aplicarea de tencuieli termoizolante, apoi îngroșarea tot cu chirpici, apoi placarea cu diverse materiale și sisteme, permeabile la vapori. Pentru alte alcătuirii de pereți, se va studia varianta cea mai corectă și mai convenabilă de termoizolare, la exterior sau interior, după caz.

DA

1

DA

2

DA

3

AȘA DA: Exemple de pereți termoizolanți din baloți de paie, ceamur și chirpici.

DA

4

DA

5

DA

6

AȘA DA: Exemple de pereți termoizolanți placați cu baloți de paie sau cu stuf.

DA

7

DA

8

DA

9

DA

10

AȘA DA: Izolarea podurilor și a pardoselilor cu materiale ecologice.

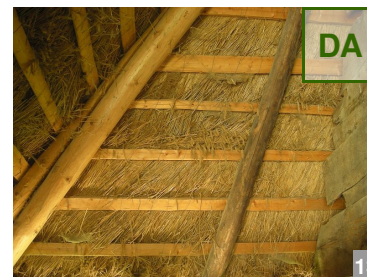
DA

11

DA

12

DA

13

AȘA DA: Termoizolația din lână este recomandată în mod deosebit. Folosind lâna, se susține o industrie a prelucrării produselor locale: lâna, în prezent, se poate găsi din abundență în Dobrogea, dar, în general, se aruncă. Această măsură este încă la început în țara noastră, dar se folosește cu succes și pe scară largă în majoritatea țărilor europene.

Un alt material utilizabil dar neexploatat sunt algele marine. Paiele pot fi încă luate în considerare.

9. SPAȚIUL PUBLIC

9.1. Specificul local

Specificul cadrului public rural – „la țară” – este fluiditatea și polivalența spațiilor. În Dobrogea, delimitarea dintre spațiul public și cel privat este de cele mai multe ori ambiguă. Adunările, atunci când se prelungesc, trec din stradă în curtea unuia sau altuia din membrii comunității. Gardurile, prin înălțimea lor redusă, permit continuitatea vizuală între public și privat (rolul lor este numai de delimitare a proprietății). Adunările religioase însă au loc și în jurul bisericii sau geamiei. Nu există un spațiu public de tip „agora”. Strada și intersecția străzilor sunt locul de întâlnire, joacă, discuții. Spațiul public este mobilat cu cișmeaua, troița, banca, toate cu valoare funcțională. Secțiunea transversală a străzilor principale este largă, cuprinzând, pe lângă partea centrală pentru circulația vehiculelor, și trotuare, rigole și spațiu verde pe fiecare latură. Materialele folosite sunt cele locale: pământ, lemn, piatră, piatriș, vegetație. Apele se scurg în rigole de piatră sau înierbate. Nu se folosește metal, nu se pun flori decorative de plastic. Astăzi, în majoritatea satelor traversate de un drum județean sau național, strada principală a devenit șosea, astfel încât a rămas puțin spațiu verde sau alocat oamenilor.

Din spațiul public fac parte: strada, malul și cursul de apă, obiectele cu funcție publică, reclamele, firmele, inscripțiile, însemnele.

Un alt element important este atmosfera creată prin folosirea corectă

a materialelor, cromaticii și volumetriile construcțiilor. Acestea duc la armonia dintre mediul natural și cel construit.

Investițiile recente nu sunt produse ale culturii locale, creându-se discrepanțe între trecut și prezent, mediul natural și cel construit și alterându-se atmosfera specifică rurală (a nu se confunda cu rustică). Acest lucru se întâmplă în general pe litoral și în apropierea centrelor urbane.

Elemente de mobilier rural exterior: bancă, fântână, cruce, adăpătoare, etc.

Se întâlnesc o serie de elemente caracteristice realizate cu preponderență din lemn, nuiele/lețuri și zidărie din chirpici și piatră.

Prevederile privesc materialele de construcție, conformația acestora,

Cochirleni, fântână de piatră.

Mihail Kogălniceanu, cruce de piatră.

soluțiile tehnice și compatibilitatea dintre materialele de alcătuire.

Acolo unde este posibil, se recomandă apelarea la tehnici tradiționale și meșteri populari.

9.2. Recomandări

Spațiul public rural trebuie să-și păstreze autenticitatea, să conserve austeritatea, simplitatea și fluiditatea. Acest specific nu trebuie distrus prin diverse amenajări urbane (ca în orașe: pavele de beton, trotuare cu borduri etc.). Pentru a-l conserva intact, se recomandă evitarea amenajării cu decorații tip – căruțe cu flori, fântâni arteziene sau plantații horticole de flori și soiuri de arbuști de import. Materialele folosite trebuie să fie exclusiv cele locale, iar elementele de mobilier (bănci, etc.) trebuie confecționate cu meșteri locali. Mobilierul urban, cofretele publice și

posturile de transformare și reglare vor fi astfel proiectate încât să se integreze în peisaj și arhitectura locală. Nu se acceptă proiecte tipizate, ci doar soluții adaptate locului. Investițiile și evenimentele publice – clădiri publice (școală, primărie, biserică etc.), piețe pentru produsele locale, târguri sezoniere, festivaluri și sărbători – trebuie să fie exemple de bune practici pentru toată comunitatea atât ca arhitectură, cât și ca amenajare și integrare în peisaj.

Drumuri și alte căi de acces public

Majoritatea drumurilor publice sunt neasfaltate, dar pietruite și întreținute necorespunzător. De aceea, pe timp uscat, circulația auto ridică praful, pe timp ploios se face mult noroi, iar circulația pe timp de iarnă este extrem de dificilă. În ultimii ani, drumurile principale sunt modernizate exclusiv pentru circulația auto, cu tendințe de amenajări urbane (trotuare înguste cu pavele de beton) în interiorul

localităților. În mod tradițional, drumurile satești sunt delimitate de zone înierbate, taluzuri sau șanțuri deschise. Ele sunt utilizate simultan de către oameni, bicicliști, animale, căruțe/ sănii și autovehicule. Tendința actuală – prin amenajări și asfaltare – este de a crește și a favoriza tranzitul auto, în detrimentul celorlalți participanți la traf. Acest lucru dăunează siguranței, confortului de locuire și comunității. La nivelul spațiului public, se vor reface aliniamentele existente la nivelul străzii (pomi fructiferi sau alte aliniamente specifice fiecărei localități/zone din interiorul localității). Se va conserva biodiversitatea (inclusiv păstrarea lângă construcții a speciilor de păsări și animale care asigură echilibrul ecosistemului: rândunele, cucuvele, lilioci, vrâbii etc.), prin folosirea plantelor autohtone specifice zonei și a practicilor agricole tradiționale. În spiritul principiilor de conservare a specificului local, se recomandă păstrarea polivalenței

DA

Mihail Kogălniceanu, cale pietruită de acces auto spre proprietate privată.

drumurilor și limitarea vitezei auto, păstrarea rețelei stradale existente și a profilelor transversale ale drumurilor. Nu se permite lărgirea drumurilor și crearea de trotuare supraînălțate de tip urban, cu rigole îngropate. Suprafețele de circulație (drumuri și alei publice sau private) trebuie să fie cât mai permeabile, cu pavaj din piatră sau pietriș de calcar, evitându-se folosirea betonului, asfaltului și a pavelor din beton. Asfaltarea trebuie să se limiteze la drumurile principale și să includă o atentă rezolvare a pantelor a terasamentelor. Ignorarea acestor detalii sau rezolvarea lor superficială conduce la deteriorarea rapidă a asfaltului sau a stratului de uzura (în special în zonele umbrite, unde apa și gheața stagnează) și face extrem de dificilă folosirea drumului.

Drenajul căilor de circulație trebuie realizat în rigole deschise, înierbate. Avantajele acestora sunt scăderea vitezei de curgere a apelor, reducerea riscului de inundații în aval și preepurarea apelor recuperate de pe

drumuri (fenomenul de fito-epurare). Sistemul de colectarea a apelor pluviale, a taluzurilor, podețelor, sprijinirilor de pe marginile drumului, parapeților etc. și a infrastructurii drumului se vor rezolva corect, înaintea lucrărilor de finisare rutieră. În cazul drumurilor secundare, pavarea cu piatră spartă împănată, pe pat de geotextil, este mai rezistentă în timp și mai eficientă. În funcție de uzura la care sunt supuse, se pot face și drumuri de nisip compactat, pământ sau înierbate. Elementele de siguranță a circulației (podețe, ziduri de sprijin, parapeți, etc.) vor fi realizate din materiale locale: zidăria din piatră naturală, construcții din lemn sau plantații cu scop de stabilizare a terenului. Indiferent de modul de realizare a drumurilor, acestea se întrețin periodic (se completează pietrișul, se repară asfaltul, se curăță șanțurile, etc.). Întreținerea drumurilor asfaltate e mai costisitoare, iar pe timp de iarnă aderența lor e mai mică decât a celor pietruite. Pietonalele, trotuarele

se vor pava cu materiale naturale – piatra. Ulițele și potecile nu vor fi asfaltate sau pavate, se recomandă pietruirea sau înierbarea lor. Pentru plantațiile menite să stabilizeze drumurile, se recomandă specii locale. Zonele de parcare vor fi realizate din pietriș compactat (criblură spartă) din materiale locale (calcar). Sunt interzise pavelele de beton și zonele asfaltate. Parcările vor fi integrate în

vegetație și nu vor fi marcate cu vopsele, ca în mediul urban. Pistele pentru biciclete între sate sunt foarte necesare și sunt obligatoriu de făcut, în afara carosabilului, de către autoritățile locale pentru ușurarea transportului de scurt parcurs atât pentru localnici, cât și pentru turiști.

Aleile pietonale, trotuarele, terasele descoperite se vor pava cu dale de piatră cioplită, cu rosturi neetanșate,

cărămidă sau vor fi înierbate sau pietruite. Terasale acoperite (prispele) se pot pardosi cu dușumea de lemn sau piatră. Nu se vor face fundații sau borduri din beton. Nu se acceptă fixarea elementelor de pavaj în beton. Se va asigura panta pentru scurgerea apelor pluviale și îndepărtarea acestora de construcții concomitent cu dirijarea către spațiile verzi.

Platformele și traseele de circulație vor urmări suprafața terenului natural și pot fi pietruite sau înierbate. În mod excepțional, dacă există pericolul scurgerii de hidrocarburi, se va permite construirea unei platforme de dimensiuni minime, cu alcătuirea și dotările conform normativelor. Pe cât posibil, aceasta se va amplasa pe teren sau masca astfel încât să nu fie vizibilă din spațiul public.

Trotuarul, podul carosabil peste rigola de la marginea drumului, dacă este cazul, se vor amenaja pe lățime minimă necesară, din materiale naturale (piatră, lemn) și astfel încât să se integreze armonios în amenajările alăturate.

Culorile dalelor și platformelor vor fi naturale, nu se vor utiliza pigmenți tari și nespecifici. Toate materialele folosite se vor trata în consecință și se va urmări îngrijirea lor periodică. Nu se va folosi piatră decât din carierele locale. Nu se vor folosi pigmenți, nu se vor trasa marcaje. Se interzic dalele și pavelele prefabricate din beton. Nu se recomandă folosirea placărilor din dale de ciment, a asfaltului și aleilor turnate: cimentul fiind un material care absoarbe și radiază căldura, accentuează disconfortul termic mai ales în sezoanele călduroase. Se vor folosi cu precădere sisteme permeabile la apă.

NU
AȘA NU: Betonare și amenajare incomodă a platformei din jurul fântâniei.

DA
AȘA DA: Uliță pietruită. Avantajul este că o parte din apele meteorice se infiltrază în pământ, rigolele fiind mai puțin solicitate. Același avantaj îl are drumul de nisip.

DA
AȘA DA: Trotuar și rigolă înierbate.

DA
AȘA DA: Rigolă înierbată.

NU
AȘA NU: Pavele nespecifice.

DA
AȘA DA: Pavaj adecvat din blocuri sau lespezi de piatră.

NU
AȘA NU: Tratate necorespunzătoare a acostamentului străzii. Nu se recomandă asfaltarea sau betonarea nefundamentată, vegetația și mobilierul dispărând complet.

Vegetația

La nivelul spațiului public, se vor reface aliniamentele existente la nivelul străzii (pomi fructiferi sau alte aliniamente specifice fiecărei localități/zone din interiorul localității). Se va conserva biodiversitatea (inclusiv păstrarea lângă construcții a speciilor de păsări și animale care asigură echilibrul ecosistemului: rândunele, cucuvele, lilieci, vrăbii, pescăruși, berze, etc.), prin folosirea plantelor autohtone specifice zonei, în general arbuști, și a practicilor agricole tradiționale.

Nu se vor planta specii exotice sau specii cu rezistență ridicată, care pot tinde să ia locul speciilor autohtone.

AȘA NU: Amenajare de tip urban a spațiului public.

AȘA NU: Chiar dacă rigola este înierbată, vegetația mult prea dezvoltată trebuie tunsă regulat.

Elementele de mobilier rural exterior: bancă, fântână, cruce, adăpătoare, etc.

Mobilierul – bănci, coșuri, panouri de afișaj, pergole, chioșcuri, podețe, fântâni, etc. - vor avea forme simple și vor fi alcătuite din materiale naturale, preferabil locale: piatră, lemn, împletituri de nuiete, etc., discret inserate în peisaj. Sunt interzise materialele strălucitoare, inoxul, plasticul, fibra de sticlă.

În cazul folosirii materialelor moderne, se vor evita culorile și texturile stridente. Expresia estetică va fi modestă cautând să pună în valoare și nu să eclipseze peisajul construit al localității. Se vor exclude stilul urban, cel „rustic”, imitațiile unor stiluri istorice.

Pentru zonele de plajă, au devenit specifice umbrelele și umbrelele de stof și mobilierul de lemn.

Mobilierul se va realiza cu preponderență din materiale naturale: lemn, piatră. În alcătuirile constructive pot fi folosite și alte materiale (de ex.:

prinderi metalice etc.), însă acestea nu vor ocupa o pondere importantă și se vor încadra în specificul și formele locale. Nu se vor folosi materiale ca betonul, metalul (de ex., pe băncile din beton și metal nu se poate sta vara sau iarna), materiale strălucitoare (inox, tablă zincată) sau alte materiale nespecifice (rășini, PVC, mase plastice, fibră de sticlă). Nu se vor realiza plăci cu piatră spartă sau cu elemente de lemn care să dea un aspect „rustic”. Conceptul de „rustic” este diferit de conceptul de „tradițional”.

AȘA NU: Stații de autobuz realizate din materiale nepotrivite, care se încing vara și au un aspect neplăcut, impersonal.

AȘA NU: Amenajare disproportionată a fântânii, cu materiale nespecifice.

AȘA NU: Element simbolic, dar care nu se încadrează în specificul local.

Illuminarea exterioară

Se va evita poluarea luminoasă și folosirea luminii artificiale în exces. Ținând cont de contextul cu preponderență natural în care se încadrează, aceasta poate dăuna bioritmului animalelor din mediul rural. Corpurile de iluminat vor ține cont de limbajul estetic specific zonei (familia de forme și materiale specifice), cu volume simple, fără ornamente în exces sau care mimează stilurile istorice. Se interzice iluminarea cu diferite culori. Se recomandă folosirea luminii calde, apropiate de cea naturală.

Reclamele, firmele, inscripțiile, însemnele

Se va evita, de asemenea, poluarea luminoasă. Nu se admit tuburi fluorescente, sau jocuri de culori și intensități luminoase. Nu se admit reclame luminoase pentru produse. Se vor folosi sisteme cu lumină reflectată, dar NU tip panou reflectorizant.

Dimensiunile vor fi specifice funcțiilor pe care le anunță și se vor alege în funcție de proporțiile clădirii/clădirilor, dar nu vor depăși lățimea de o travee.

Amplasarea, materialele, cromatica și dimensiunile panourilor de afișaj stradal vor fi alese astfel încât să nu fie agresive sau să obțină construcțiile sau peisajul alăturat. De asemenea se va evita stilul rustic.

Echiparea edilitară

Se vor respecta condițiile descrise la capitolul 5.6.. Rețelele publice se vor ampara îngropat, ar marcarea acestora și se va face discret. Elementele supraterane se vor integra de asemenea în peisaj sau mascate prin folosirea materialelor naturale (capace de canalizare, gratate din piatră sau fontă, traforuri de lemn, etc.).

AȘA NU: Panou publicitar de dimensiuni mari amplasat la intrarea în sat.

ANEXA 1

Studiu de amplasare și încadrare în imaginea așezării (imagine generală din punct de vedere, silueta așezării, desfășurate stradale)

În vederea obținerii avizului Comisiei pe „încadrarea în specificul local”, solicitanții vor depune on-line, la adresa _____

sau la secretariatul filialei OAR Dobrogea, adresa: Bd. Tomis nr. 143A, etaj 9, Constanța,

- un dosar privind evaluarea impactului pe care l-ar avea gabaritul investițiilor cu construcții de tip hală în silueta și imaginea generală a zonei rurale. Dosarul va conține planșe la o scară adecvată prezentării și următoarele documente:

- documentație fotografică generală privind zona în care se va desfășura investiția, în care să apară, din puncte de vedere cunoscute la nivel local, modul de așezare în relief a localității, principalele repere și limitele localității (în cazul localităților neîncadrate sau fără repere înalte, folosiți vederi panoramice din afara localității). Identificați locul investiției pe aceste documente.

- două siluete caracteristice ale localității prezentate la o scară adecvată prezentării. Identificați locul investiției pe aceste siluete.

- ortofotoplan sau vedere de sus a localității de tip Google Earth, cu marcarea punctelor de unde s-a făcut documentarea fotografică și siluetele descrise mai sus. Identificați locul investiției pe această planșă.

- documentație fotografică la nivelul ochiului sau din repere în imediata

vecinătate a investiției. Identificați locul investiției pe aceste documente.

- o desfășurată stradală, în care să apară de o parte și de alta a parcelei investiției frontul la stradă a cel puțin trei parcele. Identificați limitele parcelei investiției, cu fațada detaliată spre stradă a investiției, cotați amplasarea construcției față de limitele laterale și construcțiile învecinate.

- un profil stradal transversal, în care să apară construcțiile la stradă de pe parcele, secțiunea drumului și amenajările acestuia, secțiune caracteristică prin construcția investiției. Identificați limitele parcelei investiției, cotați amplasarea și construcțiile învecinate, cotați secțiunea la o scară adecvată, astfel încât investiția să poată fi comparată cu restul construcțiilor descrise.

- două cadre în perspectivă de la nivelul ochiului în susul și în josul străzii cu clădirea studiată. Evidențiați modul în care ați integrat clădirea în fondul construit vecin și în peisaj.

- extras din regulamentul de urbanism în vigoare pentru terenul studiat (parte scrisă și parte desenată).

- fotografii cu 4-5 locuințe și anexe gospodărești tradiționale din localitate, care au ajutat arhitectul să încadreze propunerea în specificul local.

ANEXA 2

Glosar de termeni

Conservarea: presupune menținerea unei clădiri (structuri) în starea existentă, cu stoparea degradărilor. Este o intervenție care nu aduce îmbunătățiri de confort clădirii, care nu transformă o clădire istorică sau o casă țărănească veche într-o clădire locuibilă. Intervenția se pretează la imobile care vor deveni piese de muzeu sau de interes turistic, sau sunt ruine păstrate pentru aspectul lor deosebit.

Restaurarea: presupune readucerea clădirii (structurii) într-un stadiu documentabil dintr-o perioadă anterioară originală/principală prin eliminarea extinderilor (adăugirilor) secundare sau prin reasamblarea componentelor (subansamblurilor) existente fără a introduce elemente noi. Este o intervenție care „curăță” clădirea de toate extinderile inadecvate, realizate într-o manieră diferită de cea tradițională sau cu caracter de provizorat, și care pune în valoare clădirea într-o formă ce poate fi reconstituită pe baza unor fotografii de arhivă, studii și cercetări realizate pe structura și arhitectura casei. Nu presupune înlocuiri masive de material, amenajări de confort substanțiale sau extinderi moderne. Poate fi aplicată pentru clădiri vernaculare (tradiționale) recente prevăzute cu bucătării și toalete în case.

Reabilitarea: însumează toate intervențiile care urmăresc valorificarea și remedierea clădirii (structurii) prin păstrarea semnificației culturale a acesteia. Este intervenția cea mai răspândită, deoarece prin aplicarea acesteia clădirea devine utilizabilă în condiții de confort contemporane. Intervenția își propune să conserve tot ce este valoros pentru clădirea respectivă, să aplice reparațiile necesare la structura istorică și să introducă în structura clădirii amenajările necesare care o fac utilizabilă pentru o funcțiune nouă sau cea originală, dar îmbunătățită (ex. zone primire, termoizolații, băi, bucătării, acces persoane cu dizabilități, etc.).

Reconstrucția: presupune readucerea clădirii (structurii) într-un stadiu documentabil din perioadă anterioară semnificativă și care se deosebește de restaurare prin introducerea materialului nou în țesutul clădirii. Este o intervenție aplicabilă clădirilor în stare de colaps sau precolaps, unde structura portantă nu-și mai îndeplinește rolul. Presupune înlocuiri masive de material, dar folosirea materialului original la maxim, care va fi reșezat în structura reconstruită prin anastiloză (se va pune exact în locul de unde a fost demontat). Restaurarea și reconstrucția presupun

de fapt o dezasamblare parțială sau integrală urmată de reconstruire.

Zona de protecție: este un teritoriu de interes special natural (cu specii rare de plante sau animale, formațiuni geologice rare sau forme de relief deosebite) sau construit (arhitectural sau istoric) care cuprinde o suprafață de teren cu o anumită densitate de elemente sau construcții de interes, fie că acestea se află subteran (rezervații sau situri arheologice) sau vizibile la suprafața solului (centrul istoric sau zona istorică a unor localități, ansamblu urban, etc.). Delimitarea zonei protejate se face de către Consiliul Local și urmărește păstrarea zonei protejate cât mai mult și cât mai bine posibil, controlul intervențiilor de orice fel – defrișări, distrugerii, reparații, modificări, demolări, construcții noi, săpături care să afecteze subsolul, etc. – și punerea în valoare a zonei protejate pentru îmbunătățirea calității mediului și a vieții locuitorilor, pentru turism nedistructiv.

Autenticitatea: presupune a fi în starea de construire inițială a clădirii, prin păstrarea materialului original care a îmbătrânit și s-a patinat odată cu trecerea timpului.

Arhitectura tradițională: desemnează construcțiile ridicate de

meșteri, de oameni specializați în construcții care și-au preluat cunoștințele pe cale orală, din strămoși, care provin din zona etnografică în care edifică, construiesc în clacă sau primesc onorariu pentru munca lor. Materializarea cunoștințelor lor conduce la o arhitectură specifică zonei din care fac parte. Arhitectura tradițională cuprinde și clădiri cu caracter public (ex: biserici).

Arhitectura populară: este arhitectura tradițională, așa cum s-a definit mai sus, dar aplicată doar în mediul rural.

Arhitectura rurală: desemnează arhitectura în mediul rural – atât cea populară cât și tendințele de-a lungul timpului. Nu are valorile arhitecturii tradiționale sau ale arhitecturii populare.

Arhitectura vernaculară: termenul “vernacular” vine din limba latină “vernaculus” care desemnează incinta destinată sclavilor, în spatele grădinii stăpânului. Iar “vernaculum” înseamnă tot ceea ce era făcut în casă, în opoziție cu ceea ce era procurat la schimb. Este termenul folosit pentru a desemna construcțiile populare, realizate de persoane a căror activitate principală nu este neaparat în domeniul construcțiilor. Se bazează pe o cunoaștere empirică a materialelor, câștigată în timp, prin încercări (și eșecuri) repetate – cunoștințe care sunt transmise din generație în generație, pe cale orală.

Termeni generali

Alterarea: este intervenția care modifică funcțiunea sau aspectul unei așezări/clădiri.

Contextul: este orice relație relevantă din punct de vedere arhitectural între o așezare/obiect și alte așezări/obiecte.

Desemnarea/clasarea: presupune identificarea valorilor patrimoniale ale unei așezări/obiect conferându-i statut formal prin legi sau reglementări menite să mențină acele valori.

Structura: este substanța materială ce alcătuiește o așezare: geologia, depunerile arheologice, rețelele construite, clădirile și flora.

Structura portantă: este ansamblul elementelor de construcție solidarizate între ele, care țin în picioare o clădire, preiau toate sarcinile la care este supusă clădirea și care îi asigură sprijinirea și transmiterea acestor sarcini la sol. Principalele subansambluri ale unei structuri tradiționale sunt: fundațiile, bolțile, planșeele, pereții portanți și șarpanta sau acoperișul.

Degradarea: este o schimbare de stare în mai rău; se referă în mod particular la lipsa lucrărilor corecte/constante de întreținere și/sau la efectele unor intervenții inadecvate asupra unei așezări/construcții sau asupra valorilor patrimoniale.

Reparația: presupune o lucrare mai complexă decât întreținerea, prin care sunt remediate defectele cauzate de

degradare, vătămare sau exploatare, și care permite adaptări minore cu scopul de a obține un rezultat sustenabil, dar nu implică lucrări de restaurare sau alterare/modificare.

Reversibilitatea: presupune o intervenție ce poate fi îndepărtată oricând pentru a se reveni la starea inițială.

Înnoirea: presupune desfacerea și înlocuirea comprehensivă a unui element sau loc, în cazul structurilor încorporând în mod natural toate elementele.

Patrimoniul: înglobează toate resursele moștenite pe care comunitatea le apreciază din alte motive decât cel strict utilitar.

Patrimoniul cultural: însumează bunurile moștenite identificate și apreciate de comunitate ca fiind reflexia și expresia cunoștințelor dezvoltate, a credințelor și a tradițiilor, respectiv a modului de interpretare a credințelor și tradițiilor altora.

Patrimoniul natural: însumează habitatul și speciile moștenite, geologia și morfologia ecosistemelor, inclusiv cele acvatice și subacvatice, cărora comunitatea le conferă valoare.

Mediul istoric: înglobează aspectele de mediu rezultate de-a lungul timpului din interacțiunea omului cu așezarea, incluzând toate elementele palpabile (vizibile sau acoperite) ale activităților umane din trecut, a plantațiilor și a modului de modela vegetația.

Integritatea: presupune plenitudine și sinceritate, se referă la păstrarea întreagă sau intactă a elementelor de patrimoniu natural și/sau cultural și a atributelor acestora. Vine în completarea criteriului de autenticitate.

Intervenția: este o acțiune care are efect fizic în structura unei așezări/construcții.

Întreținerea: este o muncă de rutină perpetuă necesară pentru a păstra starea de sănătate a unei construcții și/sau structură sau țesutul unei așezări în stare bună.

Material natural de construcție: este orice material ce provine din mediul natural imediat învecinat așezării, poate fi exploatat manual, satisface cerințele de duranță, confort și prelucrabilitate.

Schimbarea naturală: este schimbarea ce are loc în cadrul mediului istoric fără intervenție umană, lucru care însă, în unele cazuri, necesită răspunsuri administrative (întreținere specială sau înnoire periodică) pentru a susține permanent semnificația acestui mediu.

Obiectul: este orice lucru (încă) nefixat (mobil) sau neîncorporat în structura unei așezări, dar care istoric vorbind poate fi asociat cu așezarea.

Așezarea/locul: poate fi orice element, la orice scară, al mediului istoric, care dispune de identitate distinctă percepută de comunitate.

Proportionalitatea: presupune calitatea de a fi în relație corectă în

dimensiune, grad sau orice altă caracteristică măsurabilă cu un alt obiect.

Public: înseamnă a fi, a face, a fi preocupat, a acționa, etc., pentru oameni ca o comunitate.

Cadrul: este anturajul în care locul/așezarea/construcția este percepută împreună cu contextul local, înglobează relațiile istorice și contemporane cu peisajul înconjurător.

Semnificația (unui loc): însumează valorile naturale și culturale patrimoniale ale unui loc, adeseori formulată într-un statut sau declarație.

Locul semnificativ: este o așezare ce dispune de valori patrimoniale.

A susține: presupune a întreține, a nutri și a afirma o validitate.

Sustenabilitatea: presupune capacitatea de a armoniza fără compromisuri necesitățile actuale cu cele de viitor.

Valoarea: este un aspect ce punctează meritul sau importanța, în cazul nostru lucru atribuit de către oameni calităților unei așezări.

Valoarea estetică: este calitatea ce derivă din modul în care oamenii percep stimulii senzoriali și intelectuali ai unui loc/așezare.

Valoarea comună: este calitatea ce derivă din semnificația pe care un loc îl are în conștiința oamenilor care relaționează cu acesta sau a acelora

care au o memorie a locului sau au trăit o experiență colectivă în acel loc.

Valoarea evidentă (intrinsecă): este calitatea ce derivă din potențialul unui loc de a pune în valoare mărturiile activităților umane din trecut.

Valoarea istorică: este calitatea ce derivă din modul în care oamenii, evenimentele și aspectele vieții cotidiene din trecut pot fi legate prin intermediul unui loc (al unei așezări) de prezent.

Discernământul bazat pe valoare: este o evaluare ce reflectă valorile persoanei sau ale grupului de oameni care face acea evaluare.

Peisajul: este constituit din mulțimea trăsăturilor, caracterelor, formelor unui teritoriu, unei regiuni, unui ținut.

Peisajul cultural: este un termen ce reunește diverse manifestări ale interacțiunii om - natură reprezentative pentru gradul de evoluție al societății umane sub influența constrângerilor de ordin fizic, a oportunităților habitatului natural și a factorilor social, economic și cultural.

Peisajul antropic: se caracterizează prin lipsa aproape totală a elementelor naturale din cadrul componentelor peisajului, fapt relevant în fizionomia acestuia. Locul acestora este luat de componentele antropice ale unui mediu construit, rezultat în urma unei activități umane intense într-un areal bine delimitat.

Poluarea istorică: înseamnă afectarea calității mediului dintr-un anume areal, urmare a unor activități umane, industriale, realizate pe parcursul unei perioade îndelungate de timp (de la zeci, sute, la mii de ani).

Coeficient de utilizare a terenului (CUT): raportul dintre suprafața construită desfășurată (suprafața desfășurată a tuturor planșeelor) și suprafața parcelei. Nu se iau în calculul suprafeței construite desfășurate: suprafața subsolurilor cu înălțimea liberă de până la 1,80m, suprafața subsolurilor cu destinație strictă pentru gararea autovehiculelor, spațiile tehnice sau spațiile destinate protecției civile, suprafața balcoanelor, logiilor, teraselor deschise și neacoperite, teraselor și copertinelor necirculabile, precum și a podurilor neamenajabile, aleile de acces pietonal/carosabil din incintă, scările exterioare, trotuarele de protecție; (Legea 350/2001).

Procent de ocupare a terenului (POT): raportul dintre suprafața construită (amprenta la sol a clădirii) și suprafața parcelei. Suprafața construită este suprafața construită la nivelul solului, cu excepția teraselor descoperite ale parterului care depășesc planul fațadei, a platformelor, scărilor de acces. Proiecția la sol a balcoanelor a căror cotă de nivel este sub 3,00 m de la nivelul solului amenajat și a logiilor închise ale etajelor se include în suprafața construită (Legea 350/2001). Excepții de calcul ale indicatorilor urbanistici POT și CUT: - dacă o construcție nouă este edificată pe un teren care conține o clădire care nu este destinată demolării, indicatorii

urbanistici (POT și CUT) se calculează adăugându-se suprafața planșeelor existente la cele ale construcțiilor noi; - dacă o construcție este edificată pe o parte de teren dezmembrată dintr-un teren deja construit, indicii urbanistici se calculează în raport cu ansamblul terenului inițial, adăugându-se suprafața planșeelor existente la cele ale noii construcții (Legea 350/2001).

Construcții anexe: construcții distincte, de regulă având dimensiuni reduse și un singur nivel suprateran, care deservește funcțiunea de locuire. Din categoria construcțiilor anexe fac parte: garaje individuale, depozite pentru unelte de grădinărit, șoproane, terase acoperite, foioare, pergole, bucătării de vară. Realizarea construcțiilor anexe se autorizează în aceleași condiții în care se autorizează corpurile principale de clădire.

Demisol (prescurtat D): nivel construit al clădirii având pardoseala situată sub nivelul terenului (carosabilului) înconjurător cu maximum jumătate din înălțimea liberă a acestuia și prevăzut cu ferestre în pereții de închidere perimetrală. Demisolul se consideră nivel suprateran al construcției. Atunci când pardoseala este situată sub nivelul terenului (carosabilului) înconjurător cu mai mult de jumătate din înălțimea liberă, se consideră subsol și se include în numărul de niveluri subterane ale construcției (P118-99 Normativ de siguranță la foc a construcțiilor).

Echiparea edilitară: ansamblul format din construcții, instalații și

amenajări, care asigură în teritoriul localităților funcționarea permanentă a tuturor construcțiilor și amenajărilor, indiferent de poziția acestora față de sursele de apă, energie, trasee majore de transport rutier, feroviar, aerian sau naval, cu respectarea protecției mediului ambiant (G.M – 007 – 2000).

Mansardă (prescurtat M): spațiu funcțional amenajat integral în volumul podului construcției. Se include în numărul de niveluri supraterane. (P118-99 Normativ de siguranță la foc a construcțiilor). În sensul prezentului regulament, se consideră mansarde acele spații care respectă următoarele condiții suplimentare:

- podul construcției va forma un unghi maxim de 60 grade cu planul orizontal;

- podul construcției nu va depăși, în proiecție orizontală, conturul exterior al ultimului nivel plin (inclusiv balcoane sau cursive) cu mai mult de 1 m. La calculul coeficientului de utilizare a terenului, mansarda va contribui cu cel mult 60% din suprafața desfășurată a ultimului nivel plin.

Parcela: suprafața de teren ale cărei limite sunt sau nu materializate pe teren, proprietatea unuia sau mai multor proprietari, aparținând domeniului public sau privat, și care are un număr cadastral ce se înscrie în registrul de publicitate funciară. Împreună cu construcțiile sau amenajările executate pe suprafața sa, parcela reprezintă un bun imobil (G.M – 007 – 2000).

Pazie: Scândură (ornamentală) așezată vertical la capătul din afară al

căpriorilor unui acoperiș cu streșină pentru a ascunde capetele acestora.

Suprafața construită (SC): (amprenta la sol a clădirii) suprafața construită la nivelul solului, cu excepția teraselor descoperite ale parterului care depășesc planul fațadei, a platformelor, scărilor de acces. Proiecția la sol a balcoanelor a căror cotă de nivel este sub 3,00 m de la nivelul solului amenajat și a logiilor închise ale etajelor se include în suprafața construită (Legea 350/2001).

ANEXA 3

Legislație

Reglementări locale

Planurile Urbanistice Generale ale Unităților Administrativ-Teritoriale aprobate, în vigoare;

Planurile de Amenajare ale Teritoriilor Judetene și Zonale aprobate, în vigoare.

Reglementări naționale

Hotărârea Guvernului nr. 1516/2008 privind aprobarea regulamentului-cadru de urbanism pentru Rezervația Biosferei Delta Dunării

Legea nr.10/1995 privind calitatea în construcții, republicată și actualizată;

Legea 50/1991 privind autorizarea lucrărilor de construcții, cu modificările ulterioare;

Legea nr.114/1995 Legea locuinței, cu modificările ulterioare;

Legea nr.153/2011 privind măsuri de creștere a calității arhitectural-ambientale a clădirilor, cu modificările ulterioare;

Regulamentul (UE) nr.305/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții și de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului

Hotărârea Guvernului nr. 622/2004 privind stabilirea condițiilor de introducere pe piață a produselor pentru construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

Ordinul ministrului dezvoltării regionale și locuinței nr. 839/2009

pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările ulterioare;

Hotărârea Guvernului nr. 766/1997 pentru aprobarea Regulamentului privind acordul tehnic pentru produse, procedee și echipamente noi în construcții, modificată și completată;

Ordinul Ministerului Transporturilor Construcțiilor și Turismului nr.1889/2004 pentru aprobarea Procedurii de acord tehnic pentru produse, procedee și echipamente noi în construcții și Procedurii privind avizarea acordurilor tehnice;

Reglementări tehnice privind documentațiile de urbanism (sursa; <http://www.mdrap.ro/construcții/reglementari-tehnice>);

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de învelitori;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de izolații;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de tencuie, placaje și tapete;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de pardoseli, plite, scafe, elemente de scări;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea instalațiilor electrice, de apă și canalizare, termice, condiționare a aerului, gaze;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea clădirilor de locuit și social-culturale;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea construcțiilor industriale, agro-zootehnice și de irigații;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea construcțiilor hidrotehnice, amenajărilor și regularizărilor de râuri;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea organizării lucrărilor de construcții-montaj;

Reglementări tehnice privind verificarea calității și recepția lucrărilor de construcții-montaj;

Reglementări tehnice privind lucrările de reparații, întreținere și postutilizare a construcțiilor;

Reglementări tehnice privind performanța energetică a clădirilor;

Reglementări tehnice privind securitatea la incendiu;

Hotărârea Guvernului nr.226/2015, privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului național de dezvoltare rurală cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și de la bugetul de stat, cu modificările ulterioare;

Ordinul 961/2016 al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al procesului de evaluare, soluționarea contestațiilor, selecție și contractare pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 pentru care s-a dispus evaluarea și/sau contractarea prin hotărâri judecătorești definitive care pot fi finanțate de la bugetul de stat, cu modificările ulterioare;

Ordinul 763/2015 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de selecție și al procesului de verificare a contestațiilor pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, cu modificările ulterioare;

Ordinul 1731/2015 al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale privind instituirea schemei de ajutor de minimis „Sprijin acordat microîntreprinderilor și întreprinderilor mici din spațiul rural pentru înființarea și dezvoltarea activităților economice neagricole”, cu modificările ulterioare;

Ordinul 2112/2015 al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale privind instituirea schemei de ajutor de minimis „Sprijin acordat pentru stimularea investițiilor asociate conservării patrimoniului și pentru menținerea tradițiilor și moștenirii spirituale”, cu modificările ulterioare;

Ordinul 847/2016 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de evaluare, verificare, soluționare a contestațiilor și selecție pentru proiectele aferente sub-măsurii 9.1. „Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol” și 9.1a. „Înființarea grupurilor de producători în sectorul pomicol” din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020;

Ordinul 295/2016 al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale privind aprobarea Ghidului solicitantului pentru participarea la Selecția Strategiilor de Dezvoltare Locală.

Reglementări europene

REGULAMENTUL (UE) NR. 1305/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului;

REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) NR. 808/2014 AL COMISIEI din 17 iulie 2014 de

stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR);

DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE A COMISIEI din 26.5.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală CCI 2014RO06RDNP001.

CREDITE IMAGINI

Coperta 1 – Imagine din satul Mireasa, comuna Târgușor, jud. Constanța - © All Arhitectura
Imaginea de la pagina 5 – Moara de la Celic Dere, jud. Tulcea - © Mirela Didă
Imaginile de la pagina 6 - © Google
Imaginile de la pagina 8 - © <http://www.relevee.uauim.ro>
Imaginea 10, pagina 29 - © Matěj Bat'ha, <http://www.commons.wikimedia.org>
Imaginea 4, pagina 30 - © Elena Saricu Todică
Imaginile 5, 7 și 11, pagina 30 – <http://www.publicdomainpictures.net>
Imaginea 8, pagina 30 - © US Tile
Imaginea 9, pagina 30 - © 2016 Ecocetera Ltd.
Imaginea 12, pagina 30 - © TriviaKing, <http://www.commons.wikimedia.org>
Imaginea 13, pagina 30 - © <http://www.pexels.com>
Imaginea 1, pagina 31 - © David Butler, <http://www.apartmenttherapy.com>
Imaginile 2, 3 și 4, pagina 31 - © Design Milk, <https://www.flickr.com/photos/designmilk/>
Imaginea 8, pagina 31 - © Sorin Vatamaniuc
Imaginea 1, pagina 32 - © Horațiu Răcășan, Birou de Arhitectură Raum
Imaginea 1, pagina 34 - <https://pixabay.com>
Imaginile 1, 3, 5 și 6, pagina 37 - © Németh János, <http://www.casenaturale.ro>
Imaginea 2, pagina 37 - © Xauxa, <http://www.commons.wikimedia.org>
Imaginea 1, pagina 38 - © Adela Pârvu
Imaginea 3, pagina 38 - © Google
Imaginea 4, pagina 38 - © Robbi Baba, <https://www.flickr.com/photos/robbibaba/266168819>
Imaginea 2, pagina 39 - © Robbi Baba, <https://www.flickr.com/photos/robbibaba/266169446>
Imaginea 1, pagina 40 - © Dan Ervin Ivanov
Imaginea 4, pagina 40 - © Douglas McFarlane, Sara Meaker - Asociația “ Târnaș - Kalotaszeg Durabil”
Imaginea 3, pagina 41 - © Raluca Popp Niculică, Aurora Neacșu, Adriana Popa, Radu Șandru (MOKA STUDIO)
Matei Suci, fotograf © Cătălin Rusu
Imaginea 4, pagina 45 - © Elena Saricu Todică
Imaginile 1, 2 și 3, pagina 48 - © Eugen Vaida, Veronica Vaida, Asociația Monumentum
Imaginile 14 și 15, pagina 50 - © Google
Imaginea 17, pagina 50 - © Sorin Vatamaniuc
Imaginea 3, pagina 52 - © Virtual Steve, <http://www.commons.wikimedia.org>
Imaginile 1 și 4, pagina 58 - © <http://www.soberustice.com>
Imaginea 3, pagina 58 - © Elena Linteș
Imaginile 5 - 10, pagina 58 - © Ulrich Roth
Imaginile 1 - 6, pagina 59 - © Németh János, <http://www.casenaturale.ro>
Imaginile 7 și 9, pagina 59 - © Jan Hülsemann
Imaginea 8, pagina 59 - © Sauvageot, <http://www.commons.wikimedia.org>
Imaginea 10, pagina 59 - © Eugen Vaida, Veronica Vaida, Asociația Monumentum
Imaginea 11, pagina 59 - © Øyvind Holmstad, <http://www.commons.wikimedia.org>
Imaginea 12, pagina 59 - © Jörn Hartje, <http://www.commons.wikimedia.org>
Imaginea 13, pagina 59 - <http://www.commons.wikimedia.org>
Imaginea 6, pagina 61 - © 2016 Macimo, <http://www.macimo.ro>

NOTA: Toate imaginile nespecificate mai sus sunt proprietatea All Arhitectura - Constanța

BIBLIOGRAFIE

Magiru, Maria – Dobrogea: studiu etnografic, vol. 1 și 3, Editura Ex Ponto, 2009

*** - Arhitectura Tradițională din Dobrogea, Revistă de cercetare etnografică, Muzeul de Artă Populară Constanța, nr. 1, 2 și 3, 2009 - 2010

*** - Urbanismul, serie nouă, Revistă, nr. 2, 5 și 6, 2009 - 2010

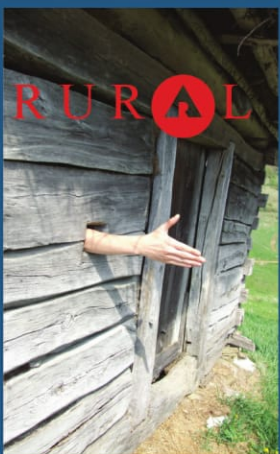
*** - Colecția **Igloopatrimoniu**, Albume, volumele „Olane. Case tradiționale din Dobrogea”, „Stuf. Case tradiționale din Delta Dunării”

Popescu, Polixenia-Gabriela – Rezumat al tezei de doctorat „Dobrogea – Studiu de geografie culturală”, București, 2012

Călin Iulia-Elena - Rezumat al tezei de doctorat „Lacul Babadag și aria limitrofă – gestiune, evaluare și prognoză peisagistică”, București, 2011

Dincă, Melinda - Turkish-Tatar Communities from Dobrudja, Romania. Social Identity Dynamics, Timișoara, 2013

Ionescu, Grigore – Arhitectura populară în România, Editura Meridiane, București 1971

Obiectivele generale ale PROGRAMULUI RURAL al Ordinului Arhitecților din România

- creșterea calității practicii profesionale în mediul rural
- conștientizarea nevoii de protejare/promovare a zonelor cu specific local valoros
- folosirea arhitecturii (cu toate domeniile conexe) ca pârghie în dezvoltarea economică a mediului rural pe baze ecologice / responsabile
- elaborarea documentelor ce vor reglementa intervențiile în mediul rural (cu sau fără finanțare europeană)

ACEST GHID SE DISTRIBUIE GRATUIT!

Ghidul poate fi accesat și descărcat de pe site-ul OAR:
<http://www.oar.archi/despre-oar/publicatii-si-documente-oar>

Realizat cu sprijinul:

cariatide